

Inclusive Youth
participation
 in Diverse
Communities

Youth participation
Guidelines, Ideas,
Information

Title: Youth participation, guidelines, ideas, information
Наслов: Младинско учество, насоки, идеи, информација

Автор: Маневски Стефан
Издава: Центар за интеркултурен дијалог Куманово
Октомври 2015

Acknowledgement

This publication was made possible with the support of the Council of Europe, European Youth Foundation through the project "Inclusive youth participation in diverse communities"

The opinions expressed in this publication are the author's own and do not reflect the view of the Council of Europe

EN

The project “Inclusive youth participation in diverse communities”

This project “Inclusive youth participation in diverse communities” was developed as an intervention to encourage active youth participation from minority youth in Macedonia. The CID noted that the young people (especially Albanian but also Turkish, Roma, Serbian and Aromanian youth) are not very present in the existing local youth policy processes. CID organized various forms of youth work (from youth workshops, to information activities and detached youth work) within the project to overcome the mismatch between the youth from minority ethnic groups and their actual representation in the youth organizations, local youth councils and in public life in general. The project focused on unorganized youth, as well as young people who are part of some associations or the local youth councils in Polog, Jugozapaden, Skopski and Severoistocen region of Macedonia. The Center for Intercultural Dialogue with the project has made opportunities for the minority youth and ensured proper support for them to participate actively in local youth field. This was done with direct work with young people and providing detached youth work, youth information activities, training for local youth workers and support for them.

We have worked in the following areas:

1. Supporting linguistically the organizations, youth councils and others to engage young people from minority backgrounds. This was done through specific workshops done in Albanian language and publications, small events and individual support done in Albanian, Turkish and other minority languages.
2. Supporting young leaders from communities such as Lipkovo, Cair, Kicevo, Debar to engage in civil society and the youth participation process. With this support (the workshops, individual support) we provided good examples of minority youth leaders who are able to take active part in society. This for us was very important, and as a good example we take the Lipkovo youth council consisted of Albanian speaking youth, which has become more visible in the media, engages in youth policy discussions and started to cooperate with local and national institutions.
3. Through the project we also addressed some of the obstacles for youth organizations and youth councils to participate in society. We offered support for the local youth councils to improve their work and to run initiatives to engage youth with minority backgrounds in their work.

We also focused the project to engage young minority women which are often out of the youth policy discussion. As a result of our work we managed to have a young girls more engaged in the work of the local youth council in Lipkovo.

The key activities within the project were:

- Provision of local youth work support (delivery of local youth work workshops with local youth from minority background to ensure proper support for them to be engaged in local youth organizations and local youth councils)
- Creation of materials into Albanian for wider distribution in the ethnically mixed areas in order to ensure there is information in minority languages as well
- Introducing the concept of social rights among linguistic minorities in order to have this young people involved in the community advocating for their rights (conducting workshops and youth workers training on this topic)

With the project CID managed to offer youth work for the minority youth and this was the first time for our organization to implemented targeted youth work for young people from minority backgrounds. CID believed that the only way for inclusion is in mixed groups, but thanks to the participation in Enter! Project we realized that for some youth groups we need to create specific programmes. One of the achievements with this project is the proper linguistic and youth work support given to minority youth groups and we have extended our work beyond the Kumanovo region in order to have better effect.

About Center for Intercultural Dialogue (CID)

www.cid.mk

Center for Intercultural Dialogue (CID) is a non-profit youth organization working within the country and the wider European framework.

CID works to create diverse, responsible and cooperative communities where citizens actively contribute to the social development and integration.

The mission of CID is to ensure sustainable community development by creating opportunities for quality engagement of civil society, advancing learning opportunities, and activating involvement of young people and other citizens.

Center for Intercultural Dialogue is founded in 2006 in order to provide space for young people from Kumanovo to actively participate in the society, taking into account the level of multiculturalism and challenges posed on Kumanovo. In just a few years CID developed as an organization generator for systems' support for youth and as a leading organization in promoting intercultural dialogue and active citizenship.

Youth work in CID

In 2010, CID set up a youth support system in Kumanovo known among young people as the "MultiKulti" youth center. The main objective of these youth centers is to establish the basis for sustainable multiethnic cooperation by encouraging intercultural learning and communication among children and youth. Moreover, these centers are working to promote democratic citizenship and encouraging active participation of young people in the decision-making process in the community.

In order to promote positive practices of youth support systems, in 2013, CID launched the initiative for professionalization and recognition of youth work, and through the initiative networked over 20 organizations in the National Association for Youth Work which is actively working on legislative solutions for recognition of youth work.

CID and youth participation

CID provides an opportunity for many young people in the community to participate in an open and structured dialogue with other stakeholders to participate in decision-making that are important to them at school and at a community level. In schools CID works on creating democratic processes for the selection of school council and further offers training for the elected representatives to better understand their role in school decision-making processes and to take initiatives, which enable active participation of students. On a local level CID initiated the creation of Local Youth Council in Kumanovo - the first in Macedonia of that kind, where all forms of organized youth are represented including youth organizations of political parties. Furthermore, CID was one of the initiators of the process for creation of the National Youth Council of Macedonia, where it stands as a member at the moment.

CID in support of civil society

CID is actively working on developing the capacity of youth and civil society organizations to directly involve citizens in the community and to achieve their role as generators of dialogue between institutions and citizens. In that part CID offers trainings, consultations and facilitates processes of networking of civil society organizations.

Educational support by CID

The development of educational processes, particularly within the non-formal education has been one of the strongest sides of the CID in the past years. CID is dedicated to develop competences of young people, in order to support and promote the process of informal learning in different contexts. In order to provide space for the development of competent trainers, CID has been in close cooperation with various institutions offering training activities in Europe. Additionally, CID offers trainings and consultations to various public and private institutions and organizations such as the Council of Europe, SALTO Resource Centres and European Youth Forum.

CID and dialogues between communities

CID is actively involved in the coordination of the platforms of civil society who work to improve relations between communities in Kumanovo, Macedonia. In Kumanovo the focus is on the Commission for Inter-Community relations, but it also includes other important local stakeholders such as local authorities, municipal council and civil society organizations. Nationwide, CID is a member of different civil society networks in order to improve interethnic relations by introducing a better legal system and the fight against segregation and discrimination.

CID internationally

CID is one of the most experienced agencies for youth mobility, offering exchanges for young people in the context of education. Recently CID was included in the general mobility of teachers for the support staff and people in the labor market in general. CID organizes international volunteer opportunities through summer camps and long-term volunteering in Europe and globally. Furthermore, CID is a member of a couple of international networks through which it works and influences different European and international trends regarding youth.

Local Youth Councils – A Mechanism for Improvement of Youth Participation

Youth policy can be defined as inter-sectoral, integrated policy directed to the youth, with the youth, which derives from the young people's needs. Its goal is to improve and upgrade the living conditions and young people's participation by their inclusion in social, cultural and political issues concerning them [European Youth Parliament] or simply, it is a set of principles, values, attitudes, behaviours, goals and actions that are aimed at improving young people's life quality [European Youth Parliament]. It can appear in different forms, defined in legal texts and by-laws, declarations, strategies, ordinances. The youth policy is generally implemented by the State and public institutions, however, it is drafted, adopted, implemented in collaboration with youth organisations and informally organised groups of young people, the expert community, media, i.e. the community at large.

The Council of Europe defines the conditions that are necessary for creating effective, modern and Europe-oriented youth policy. Those conditions imply a clearly defined target group, a clearly defined government competence over youth, a specific and transparent strategy, policy based on knowledge and facts, treating young people as a resource other than a problem, promotion of the youth participation, a cross-sectoral integrated approach to youth policy and inter-ministry cooperation, separate spending, established ties among the local, regional and national levels, youth policy that is directed to the European and international best practices.

What is the object of consent is that an internationally accepted definition of the term youth is missing. The first international documents treating young people feature a definition of the young people at the age of 15 to 24, but modern trends are directed towards extension of both the upper and the lower limits (13-30). Macedonia lacks legal definition of the term young people, however the National Strategy for Young People for 2005-2015 provides for the following, *"[...] in the absence of an internationally recognised definition, the term youth in the Republic of Macedonia shall imply the social and ethical category of the population at the age of 15-24 [...] however [...] any serious action or programme intended for the youth should also take into account persons at the age of 24-30 [...]"*.

Furthermore, a special Agency for Youth and Sport is provided for in the part of competence over youth policies, where the youth sector defines itself as a *"sector performing jobs related to the spheres of interest and the needs of the young population in the country and recognition of the role of the youth in the development of the Republic of Macedonia, as a positive driving force and promoter of new values in the society and the state, while complying with the National Strategy for Youth that defines the following priorities for action of state institutions and youth associations of citizens."* Having in mind that young people's needs and interests cannot be analysed as isolated, it is logical that policies falling within competence of other ministries or agencies are in the interest of youth again. For instance, the educational policy that is the competence of the Ministry of Education and the bodies such as the Bureau for Development of the Education, the State Examination Centre, the Vocational and Educational Training Centre, etc. is an issue that is mostly in the interest of the young population. Or, policies related to youth employment, which fall under the competence of the bodies such as the Ministry of Economy or the Ministry of Labour and Social Work and Social Policy and other accompanied authorities and agencies.

No special budget for the youth is provided for in Macedonia!

Youth participation is an exceptionally important aspect distinguishing itself as one of the preconditions according to the Council of Europe. The National Youth Council of Macedonia defines this as *"inclusion of young people in decision making, generating proposals and ideas for improvement of the position of young people in the society. Active participation in its own right does not only imply involvement in a certain activity but rather, it is a process in which young people identify their needs, seek solutions, plan and implement activities and have an opportunity to make decisions in their communities and the society as a whole."*

Some achievements of young people actively using the right to participation include having a goal and expectations for the future, orientation to success, educational aspirations, feeling of belonging,

development of social capital, gaining knowledge and information, involvement in significant activities that offer continuity and diversity. On the other hand, dedication of institutions to providing support and working with the youth comes to the fore as does increasing confidence between the two parties, better understanding the needs and concerns of young people by institutions and thus increasing the feeling of belonging to the community, and institutions get fresh ideas and different perspectives, knowledge is conveyed, etc.

As we have pointed out, the participation of youth is not a one-off activity; rather, with a view of accomplishing substantial youth participation, youth should be necessarily involved in the whole process of development of public policies: from lobbying concerning a problem to conceiving potential solutions and formal participation in the decision making, to policy implementing and to monitoring and evaluation of implemented activities.

To be able to exert major influence on the decision makers, young people should be aware politically, organised and should have at their disposal mechanisms by the use of which they will be able to take part formally in the decision making processes. Although Macedonia provides for certain mechanisms that it should use to improve the participating democracy, mechanisms that are tailored having in mind the characteristics of the youth, their needs and way of action are still absent. To that end, establishing local youth councils as mechanisms for accomplishing form influence in the processes of decision making on the local level, is the manner of increasing the power of youth in their immediate communities.

The process of creating a local youth council as a process should necessarily mobilise young people, youth organisations and other forms of youth association and should work on strengthening of their social capital and transformation of the political culture, and this should be followed by formal recognition and institutional acknowledgement by local authorities, as well as joint work on improvement of youth policies on a local level, development of youth activities and youth participation in the decision making processes.

Youth Council differs from other youth organisations or forms of association because of its representative component. Thus, the presumption prevails that youth councils have mandate or legitimacy to represent young people in the local community, which as a group share common characteristics and interests. However, for a council to be representative, it has to be established and operate under the principles of democratic management, inclusiveness, transparency and accountability. Youth councils should strive to mobilise as many young people and forms of youth association, thus lowering the risk for them to be used for personal or group interests that differ from those of the young people who should represent them. Experience shows that it is not sufficient to formally recognise the right to participation by the introduction of a mechanism such as the local youth council. It is necessary to give it space for autonomous action, even when this implies a constructive institutional conflict with other decision makers. To conclude, establishment of local youth councils enables an institutional influence channel and representation, directly by inclusion of young people in the processes of decision making, in particular in decision making on issues of youth nature, i.e. issues by which young people are most concerned, as well as development and building of partnership between the youth and local self-government authorities.

It is important to mention that a legitimate and functional operative local youth council can be a stable and powerful partner to the local government in establishing the needs, problems and priorities of young people, as well as in implementation of plans, measures and policies. Youth need support and opportunities to express their attitudes and ideas, and the local youth council can offer that opportunity to young people and influence on local self-government towards creating better and comprehensive youth policies.

Youth Participation in Policies on the European Level

Through youth organisation, young people accomplish their freedom to association and accomplishing their interest on both national and European levels. Joint and proactive standing up in front of institutions in a solidarity manner is a key factor for articulation of the needs of young people and attitudes on issues they are directly concerned with.

Looking at the European practices, we can conclude that there are highly organised and functional structures, bodies and mechanisms that guarantee youth participation. Two key factors are important within the complex structure of the European Union concerning the position of youth: [1] recognition of importance of youth issues and [2] institutional structure for protection of rights of young people.

The area of policies for young people is regulated with the European *acquis communautaire*, and still EU recognises the importance of these issues and the need to deal with it in cooperation with Member States. The European Union accomplishes that through the method of open coordination and structural dialogues.

The most important body in the institutional structure of EU for the protection of the rights and interest of youth is the Directorate General for Education and Culture, Youth Department. EU key documents for work with young people have been drafted within this body: White Paper – A New Impetus for European Youth of 2001, and EU Strategy for youth – Investing and Empowering of 2009.

The European Youth Forum (EYF) is an umbrella organisation of young people on the Pan-European level that is recognised as the representative organisation of youth in the European Union. EYF is a platform of the national youth councils and international non-governmental youth organisations in Europe. EYF advocates the right of young people in the international institutions such as the European Union, the Council of Europe and the United Nations. It was established in 1996 by national youth councils and international non-governmental youth organisations.

The vision of the European Youth Forum is to be the voice of young people in Europe, where young people are equal citizens and are encouraged and supported to achieve in full their potentials as global citizens.

The European Youth Forum has 99 organisations - members, connects more than 10 million young people whose aim is to represent their common interest. Member organisations of EYF are divided in two piers: The National Youth Council and International Non-Governmental Youth Organisation. Within the membership, there are three levels: an observer, a candidate and a full-fledged member. Pursuant to the Forum Statute, the right to vote is given only to full-fledged members.

EYF gathers National Youth Councils from 40 countries in Europe, but Macedonia does not have its official representative because the country did not have national youth organisation until 2013. Currently (2015), the National Youth Council of Macedonia has an active candidate status for membership in the European Youth Forum.

The essence of work of EYF is in encouraging young people to actively participate in society with the aim to improve their own life, through presentation and representation of their needs and interest and those of their organisations. Amidst the current uncertain political and social surroundings influencing the life of young people, they can be powerful catalysts for positive changes and collaborates on innovative solutions for problems of Europe.

Structural dialogue for youth is an instrument ensuring that the opinion of the youth is taken into consideration when creating youth policies in EU. Established in 2010 by the European Commission, the obligation to lead it has been assigned to the European Commission, Member States, the European Youth Forum (and through it, the national youth councils and international organisations). The structural dialogue is a process of consultation with youth with a view of understanding and clarifying the needs of young people and adopting recommendations on the position of young people in some areas of life.

On the European level, there is a structured dialogue for the youth that is managed by the European Commission, Member States, and the European Youth Forum. On the national level, a task group (which

includes young representatives and representatives of government institutions and experts) is formed and carry out consultation with young people. Contents of the national consultations are passed on to the European level, where from delegates create final recommendations that are delivered to institutions and policy makers. A cycle of structured dialogues takes 18 months. From the start of the structured dialogues, three cycles have taken place so far in the following areas: [2010-2011] Youth Employment; [2011-2012] Youth Participation in the Democratic Life, and [2013-2014] Social Inclusion of Youth.

Democratic participation on the level of the Council of Europe

On the level of the Council of Europe, the body directly competent for youth policies is the Directorate for Youth and Sport. What makes this body specific is that it makes decision on youth together with youth representatives on how finances for youth are managed. The Directorate has an Advisory Council on Youth, which unites 30 representatives from international youth organisations, 20 appointed by the European Youth Forum and 10 from the Directorate for Youth and Sport.

The European Steering Committee for Youth (CDEJ) consists of representatives of ministries and organisations competent for youth work in 49 signatories of the European Cultural Convention. The Committee encourages closer cooperation among the government on youth issues, and ensures a forum for comparison of national youth policies, and good practices.

The Advisory Board and the European Steering Committee for Youth form the Joint Council where young people sit and make decisions together with representatives of competent ministries for youth policies.

National Youth Council of Macedonia

The National Youth Council of Macedonia [NYCM] is a union, a youth umbrella organization of members and associations and foundations from the Republic of Macedonia. NYCM is established on June 29th 2013 by 55 organizations. At the time, NYCM gathers 60 member organizations and is a candidate for membership at the European Youth Forum (YFJ).

NYCM is the nation-wide umbrella organization representing organized youth in Macedonia. NYCM gathers 60 organizations: 23 youth organizations, 18 organizations for youth, 2 national youth union organizations, 10 youth wings of political parties and 7 associate member organizations united to promote and advocate for youth rights in Macedonia.

The membership of the NYCM brings together a diversity of organizations coming from national and regional level, rural and urban areas, student organizations, branches of international organizations and other types of associations. In the process of accomplishing its goals, NYCM represents the interests of the young people in the Republic of Macedonia regardless of their socio-economic position, sex, race, ethnic and cultural background, political and religious beliefs, sexual orientation, gender identity or any other form of distinction.

The vision of NYCM is an independent, autonomous and inclusive youth sector which represents youth in Macedonia.

The mission of the NYCM is to represent the interests and needs of young people as a link to all the relevant stakeholders, as well as to ensure the inclusion and active involvement of young people in the decision making process on all levels.

Youth Work

Youth work has the main goal to ensure opportunities of young people to create their own future through social and personal development of young people. Youth work is a short phrase for activities with and for young people in the social, cultural, educational and political nature. Besides, activities of youth work also include sports and services for young people. Youth work falls in the domain of extracurricular education and is most often called informal or spontaneous learning. Youth work helps young people to participate in the society.

Active participation of young people in deciding on the local and regional levels is essential if we want to develop more democratic, inclusive and prosperous societies. Participation and active citizenship means having rights, ways, space and opportunities, and where necessary, support for young people to take part and influence decisions with a view of contributing to development of better society for them. Participation of youth means active engagement of young people in life of their communities. Local youth councils also belong to this domain.

According to this, youth councils as a body do not have direct connection with providers of youth work, however, existence of youth work on the local level influence the representation and diversity of the youth council. Youth work can contribute to young people from marginalised communities having better access to the local youth council, i.e. developing their capacities to take part on the local level. Therefore, it is important to foster and upgrade professional youth work that will be able to reach out to marginalised categories of youth and help them to understand what the youth council is and how they should join. Furthermore, through youth work, training and development of youth councils can be ensured so that they can operate independently and express their ideas without pressure.

Condition with Youth Work in Macedonia

Definition

When speaking about complexity of the coverage, goals and role of youth work, definition of the Council of Europe is useful, Peter Lauritzen as a long-time Director at the youth sector of the Council of Europe tries to give definition of youth work in his book *Eggs in a Pan - Youth work: Speeches, Writings and Reflections*:

“The main goal of the youth work is to ensure opportunities for young people to create and shape their future. Youth work is a short phrase for activities with and for young people of the social, cultural, educational and political nature. Moreover, activities of youth work also increasingly include sports and services for young people. Youth work falls in the domain of extracurricular education and is most often called informal learning. General goals of youth work include integration and inclusion of young people in society. It also can strive to personal and social emancipation of young people from dependency and exploitation. Youth work also belongs to the system of social security and the educational system. In some countries, it is governed by law and administered by civil servants, in particular on a local level. Still, the connection among professional and volunteering youth workers, which can be antagonistic at one times and perfect cooperation at others, is important.”

One of the elements of recognition of youth work is the necessity for clear definition of the role of youth work. Youth work can be seen as a sum of actions (activities) that strive for improvement of personal and social development of youth through informal education and informal learning. One role is to give support to young people to become active members of the society.

Defining youth work is diverse. In some European countries, it is promoted and funded by public authorities, whereas in other European countries it has only a marginal status and takes place only on a volunteer basis. What is considered youth work in one country can be carried out by consultants in another, or by the community and family in a third country or, actually, it not exist at many places whatsoever. Today, deficiencies of government systems to adequately ensure a global approach to education and the labour market, contribute to youth work increasingly dealing with unemployment,

educational failure, marginalisation and social exclusion. Youth work increasingly overlaps with the social services area that was previously carried out by the state through social work. This means that youth work also includes other aspects such as education, employment, assistance and counselling, housing, mobility, delinquency, and health, which are added to traditional areas of action of youth work such as participation, youth policy, cultural activities, career orientation, recreation and sports. Youth work often tries to reach certain groups of young people such as marginalised youth from socially vulnerable families, or young migrants including refugees and institutionalised youth. At points, youth work can be organised around a religious or cultural tradition.

Types of youth work, according to detailed mapping of the Partnership Secretariat of the Council of Europe and the European Commission “The Socio-economic Scope of Youth Work in Europe” are as follows: youth work with youth from risky groups, youth education activities outside formal education, youth informal activities, youth counselling, training for youth with a view of personal and social development, recreational activities for youth (free activities and camps), training for working skills that are aimed at reducing unemployment rates among young people, international youth work and youth work through sport and special types of youth work depending on the specific context.

Recognition

Youth work in the Republic of Macedonia has not been recognised formally yet as a system of support for youth or as a system of informal learning. In some European countries, youth work as a profession has existed for years. With the newly emerged social changes, requirements for dedicating more attention to the formal recognition of youth work are evident. Recognition would be one of the indicators for the system and useful care of young people, and at the same time, quality in work with youth will be established. Recognising youth work will influence directly the informal education and informal learning as education forms through which we can study and acquire competences that are important for the personality, social and professional development.

A number of practitioners of youth work and similar areas who have experience in work with youth recommend recognition of youth work as profession, complementary to other professions that deal with youth issues. Youth work in Macedonia also develops as a result of a formal academic programme (present in different forms in undergraduate studies), and it also develops informally, with its methodology, philosophy, goal, quality and professional ethics. Recognising youth work is a rather complex process since it faces a number of problems, above all, for the reason that over years, there has not been any special systemic approach to work with youth.

In Macedonia, there is an initiative for recognition of youth work encouraged by the Centre for Multicultural Dialogue and the Agency for Youth and Sports. A national union of associations representing the interest of youth work provider was established within that initiative. According to the initiative, youth work is a term that is used to describe all activities, approaches and processes for development of capacities of youth through informal learning with a view of achieving personal and social development and active involvement of youth in the society.

This initiative further gives definitions and other notions related to youth work:

1. Youth work is endured at places adequate to informal educational practices (programmes) for youth, where adequate premises, outdoors areas and the internet belong.
2. Youth work provider is any legal entity registered for non-profit aims which offers youth work pursuant to the definition of youth work.
3. Youth worker is a natural person who provides (performs) youth work for youth work providers. A youth worker is a person that possesses the necessary competences for the performance of youth work. A youth worker performs their activities within the youth work provider.

Volunteering - Helping the Community, Not a Free Workforce for Institutions

Citizens of Macedonia have an urge and basic understanding of the volunteering, which has been proved on many occasions, especially during great regional and international civil crises and disasters. Citizens of Macedonia massively joined aid donation actions and volunteering engagements when Serbia was flooded in 2014 as well as in the migration crisis with refugees from Syria and Afghanistan that escalated in 2015 and still lasts.

These examples are an indicator that there is a civil basis for further development of the volunteering concept and the concept of assisting the communities in Macedonia, only if civil organisations, local self-governments and state institutions appear in the role of promoters and organisers. Without a serious systemic approach, the citizen's urge to lend their hand will remain only a spark of hope and will not spread through different communities on the national level.

As a response to the readiness of civil organisations to appear in the role of organisers of volunteering work, the state has to start managing volunteering policies for promotion of the values of this concept and for support of all subjects that may appear in the role of mediators between the citizens who need assistance and the citizens who want to help.

Development of the volunteering policies should begin through revision and improvement of the Law on Volunteering and the Strategy for Volunteering Development in Macedonia. These two documents are disputable because with their contents, they regulate other than encourage volunteering. From the present perspective, it seems that the Law and the Strategy on Volunteering have created conditions for state institutions to engage volunteers, as replacement for their employment, or as a false hope that one day these volunteers will become employed in an appropriate State institution.

Nowadays, we have a situation where young professionals work for several years as volunteers in state institutions, for a minimum compensation for food and transport, as a precondition for their possible employment, accompanied with a condition of possessing a party membership card of one of the ruling parties. Instead of gratitude and recognitions, volunteers in the Macedonian institutions get 8-hour working day, contrary to the Law on Volunteering according to which not one volunteer should work more than 6 hours/day.

Despite this concealment of the unemployment in Macedonia and giving false hope to the citizens and misusing the volunteering concept, it is necessary for the state and the key actors to start promoting real values and characteristics of this priceless civil engagement.

The first characteristic is that one is not involved in volunteering in order to receive reward. This means that volunteering is not a paid job, but it is not free either. Volunteering work is not free since there are possibilities for certain covering of operative costs for the volunteers such as the transportation fare, food, refreshments, communication expenses, office and other type of logistic or technical support in order that volunteering engagements are implemented. However, in their engagement, volunteers do not receive financial compensation and they do not do it and should not do it for financial benefit.

The second characteristic is that volunteering is a voluntary activity that exclusively depends on the volunteer's free will. This characteristic points that volunteering should in no case be a precondition for employment nor should it be equated with apprenticeship or internship. Apprenticeship differs from volunteering because this activity relates to the educational process and with the adaptation of citizens to the labour market, and its ultimate goal is to develop working skills of an individual. Internship, on the other hand, is a necessary precondition and legally specified minimum of time engagement in order that a certain individual gets a license for a certain profession. Unlike these two activities, volunteering should not be conditioned by a single factor: it should be implemented only as a free will and urge of the individual. Additional concession that may be tolerated with this characteristic relates to certain programmes for volunteering in schools that encourage youth volunteering, which can be obligatory sometimes.

The third characteristic points that volunteering work should be realised for the benefit of other persons, the local community or for the society in general, not for personal benefit of the volunteer. Here, it should

be taken into account that it is not wrong if by volunteering and helping the community, the citizens develop certain personal skills that may further be beneficial for their personal development.

Gains from these three key characteristics and values of the volunteering may be exhausted in full only if the organisers of the volunteering work develop programmes or systems for planned volunteering management. Volunteering management begins with the identification of needs from volunteers and recruiting and mobilising citizens who are interested in volunteering. The management cycle continues with the support of volunteers through orientation, training and supervision, their management and keeping within the organisation or institution, as well as with the establishment of a system for awarding recognitions and rewards for the volunteering engagement. Organisers of the volunteering work should have in mind that everything they do is with a purpose of keeping the volunteer and his/her motivation for a stronger engagement or with a purpose of his/her discouraging and giving up volunteering.

Increasing the number of citizens that serve the community is of enormous importance for societies like Macedonia, especially when the citizens cannot rely much of the services of the state. Therefore, volunteering should be treated in wider terms, as assistance or self-assistance of the community, humanitarian activities, help during natural disasters, philanthropy or serving the vulnerable, participation, civil engagement, advocacy, promotion of certain cause or as an engagement for the change of the awareness of the citizens in the interest of a certain social value.

LOCAL YOUTH COUNCILS

BITOLA

Youth Profile in the Bitola Municipality

According to the National Bureau of Statistics of the Republic of Macedonia, the Bitola Municipality is the home to total 18,702 young people at the age of 15 to 19, out of whom 9,560 are male and 9,142 female. Out of total 18,702 young people, 11,319 are at the age of 15 to 24, of whom only 290 young people are employed, according to the National Bureau of Statistics. That this category of youth is most often a part of the process of secondary or higher education should be taken into account and this is also why employment rates are lower. Thirty educational institutions operate in the area of the Bitola Municipality, such as: 1 university (within which 6 faculties operate), 7 state-run secondary schools, 2 private secondary schools and 14 primary schools. Total 4,300 students enrolled secondary school in Bitola in the 2013/2014 academic year, and their number in primary education was 7,464 in the same academic year.

Needs of Youth in the Bitola Municipality

Research has shown that the needs of young people in the Bitola Municipality are multifold, and has highlighted the following as needs of higher importance: encouraging active citizenship with young people through establishing mechanisms for information and inclusion into the civic society, increasing partnerships between civic organisations and schools with a purpose of increasing participation of youth in the civic life of the community and increasing the offer of informal learning for the youth, creating constant mechanisms for dialogue between the municipality and a representative body of young people, improving quality of life of youth through programme and logistic interventions by the Municipality and the civic sector and facilitating young people's moving into the labour market and inciting their professional advancement.

A few problems have been identified as most widespread among youth such as: youth unemployment and wide prevalence of addictions among youth, absence of life prospects among youth, low lifestyles and poor mobility, preoccupation of young people with entertainment and spending, and apathy and lack of interest with young people.¹

Youth Organisation in the Bitola Municipality

The number of registered citizen organisations in Bitola in December 2010 was 644. However, more detailed analysis shows that the number of active organisations, i.e. the number of re-registered organisations by 31 August 2011 was significantly lower than the number of total registered organisations, and was 240 organisations.

Several types of youth organisations and informal associations of several types: associations of citizens, a youth council, student's parliaments, secondary school associations, sports clubs, cultural and artistic societies, youth unions and youth sections of political parties are registered in the Bitola Municipality.

Among the networks on the local level, the Forum for Associations of Citizens in Bitola, an online portal whose aim is promotion of events in the civil sector, exchange of ideas, promoting cooperation among associations in Bitola, seeking and offering solutions to challenges facing citizen's organisations in Bitola is functioning.

Some organisations are members in national networks of organisations such as: The National Youth Council of Macedonia, SEGA (Now) Coalition, and Coalition for Fair Trial.

¹ Strategy for Youth in the Bitola Municipality

Youth organisation involves only a small number of young people, and their participation in informal and *ad hoc* activities is higher than in organised citizen's society. In Bitola, this is due to the fact that most registered citizen's organisations are not able to provide sustainability, in financial and programme terms, because of the general lack of human capacities who will commit professionally to the work and development of the organisation.²

Youth organisations face lack of trained staff (youth workers) who can work professionally with young people. The local self-government authority does not have a department that will work with youth, which leaves room for work on development of capacities of municipal administration for work with young people in the area of youth policies.

Generally, there is insufficient interest with youth for the development of the Municipality, which is expected to change owing to this process.

Difficulties in contacting and informing organisations and direct involvement of all groups of young people, irrespective of their visibility and numbers are considered other weaknesses.

Youth Policies in the Bitola Municipality

Strategy for Youth in the Bitola Municipality anticipates steps for development of the youth sector in the Municipality, in order to be a platform for higher participation of the youth in all local processes. This strategy has been developed with full monitoring of the principles and commitments that the Bitola Municipality has defined in the *Strategy for Cooperation of the Bitola Municipality with the Citizen's Sector and Its Constant Development*. Other strategic documents that include young people are *the Strategic Plan of the Local Economic and Social Council (LESC)* of the Bitola Municipality, *Strategy for Local Development of the Bitola Municipality*.

Concerning youth policies, there are formal and informal consultation processes in different areas in which young people involved in different associations of citizens are included. Thus, they have an opportunity to state problems they face as individuals, and problems facing their organisations, as well as youth living in their surroundings.

According to the citizen's sector, youth organisations do not have capacity to instigate better involvement of young people in developmental processes of the community, young people are not involved in the decision making processes in the community, and in their opinion, local decision making processes are not open when youth is concerned. The citizen's sector often requires better transparency and better sensibility for their ideas. Spatial conditions for work with young people and for work of the youth themselves are the most important aspect that requires resolution.

Initiative for Creation of a Local Youth Council

The youth core in Bitola had 8 members from several local organisations: Youth Culture Centre – Bitola, Youth Initiatives for Dialogue and Cooperation, Biosfera, Together Macedonia, IMKA – Bitola, Children's Prosecutor. The capacity of the youth core was strengthened through a series of training sessions organised in the first half of 2015. Furthermore, at the end of the sessions, the core organised an event "Wake up – with a different coffee!!!" A phase of establishment of an Initiative Board followed, consisted of members of the core and new members: Youth Culture Centre – Bitola, Youth Forum – Bitola, European Viewpoint, Volunteers Sphere NGO, GET Inovacija – Bitola, Red Cross Municipal Organisation – Bitola, IMKA – Bitola, Youth Educational Forum, Youth Organisation of the Gjorgi Naumov Municipal Secondary Technical School, Student's Parliament UKLO, Centre for European Development and Integration, Youth Active with the Josip Broz Tito Municipal Secondary School – Bitola, Youth Organisation of the Jane

² Strategy for Cooperation of the Bitola Municipality with the Civil Sector and Its Constant Development (2012-2015)

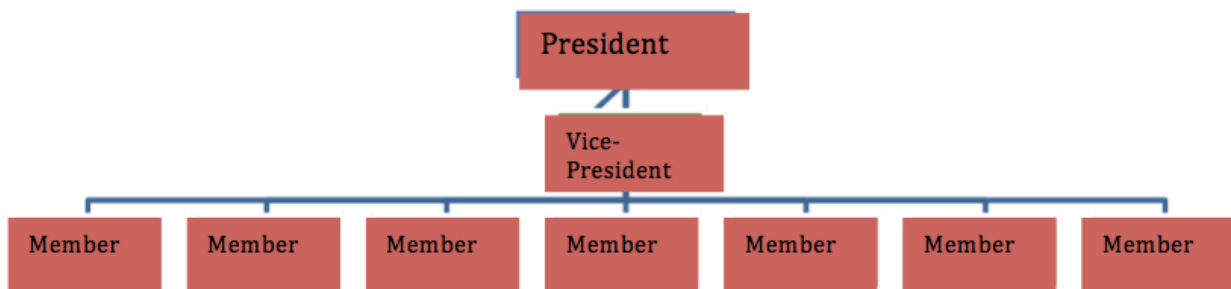
Sandanski Municipal Secondary School of Economy, VMRO Narodna partija, Civil – Freedom Centre, SDMM, DUI – Youth Section, VMRO DPMNE (UMS) – Youth Advisor in the Bitola Municipality and the Macedonian Political Forum.

Youth Council in the Bitola Municipality

The Youth Council is an advisory task group in the Council of the Bitola Municipality, which was established with a view of involving youth actively in the public life of the Bitola Municipality through proposing initiatives for the issues concerning young people living in the area of the Bitola Municipality. The Bitola Municipality Youth Council includes 9 members, and plans to extend its structure with working bodies which additional youth organisation will be able to join. These task groups will work in different areas of youth policies and will be able to detect problems and initiate issues and propose solutions thereto.

The members of the Bitola Municipality Youth Council are: Youth Culture Centre – Bitola, Youth Organisation of the Jane Sandanski Municipal Secondary School of Economy, Youth Organisation of the Taki Daskalo Municipal Secondary School, Youth Organisation of the Gjorgi Naumov Municipal Secondary Technical School, VMRO DPMNE Youth Force Union, Together Macedonia, Student's Parliament of the Technical Faculty, Student's Parliament St. Kliment Ohridski University – Kristina Pretovska President, information Student's Parliament of the Technical Faculty and Student's Parliament of the Biotechnical Faculty.

The members of the Youth Council are elected through a public advertisement for proposal of candidates for members of the Bitola Municipality Youth Council based on Article 3 paragraphs 2 and 3 of the Decision for Establishment of the Youth Council of the Bitola Municipality (*Official Gazette of the Bitola Municipality*). The founding meeting of the Council is organised and presided by the oldest member, until the election of the President. The Council is constituted with the election of the President. The first founding meeting was held on 5 March 2015. The Council President and his/her Deputy are elected with majority votes of the total number of the Council members.

Council adopts decisions and acts with majority votes of present members.

DEBAR

Youth Profile in the Debar Municipality

According to the National Bureau of Statistics of the Republic of Macedonia, the Debar Municipality is the home to total 3,607 young people at the age of 15 to 19, or 25.3% of the total population in the town. The figures of young people emigrating from Debar are intimidating: total 56 have moved from Debar to other cities in the Republic of Macedonia and 436 have emigrated to European countries (Germany, Switzerland, Italy, Slovenia) and the United States,

There is one secondary school in the area of the Debar Municipality, Zdravko Cockovski, in which 670 students in total are educated, 421 in the Albanian and 249 in the Macedonian language of instruction.

Youth Organising and Youth Policies in the Debar Municipality

More than 10 youth organisations, including youths organisations, secondary school unions, cultural and artistic societies, and political youth sections operate in the Debar Municipality. Two organisations in Debar deal with youth policies, including: MOF Debar and the Youth Club with the Red Cross Municipal Organisation Debar. For the needs of the Debar Municipality, a Local Youth Strategy has been prepared for the period 2012-2016, along with the Action Plan for 2012, which regulates youth and youth policies in Debar. It should be noticed that consistent implementation of the 2012 Action Plan is necessary. It should also be noted that when the Action Plan was drafted, the concerned party, i.e. the youth were not consulted including youth organisations. According to the Local Youth Strategy of Debar for 2012-2016, priority areas of youth concern are: life quality, youth participation and unemployment.

Needs and Challenges of Youth in the Debar Municipality

With a view of working In accordance with this, a Questionnaire about the needs and problems facing young people on the local level / Debar Municipality was conducted. According to the results, young people in Debar spend their free time mainly in sports activities, socialising with their peers in cafes or watching TV. 69% of respondents chose this option (meaning the options of spending the time in sports activities, cafes or watching TV). Boys, opposite to the girls, spend most of their time in sports activities, while the girls are mostly engaged in NGOs. According to the age, young people at the age of 15 to 19, meaning mainly high school students, spend their free time in sports activities and in cafes with their friends. Young people at the age of 25 to 29 are mainly engaged in NGOs.

Regarding the existing cultural and sport facilities available to young people, 61% of the young are of opinion that they are sufficient. Regarding the offer of cultural events for the young, opinions of the respondents are pretty mixed. Actually, most of the respondents, 47.5%, are partly satisfied with the offered contents, while 26% each are not satisfied at all or are fully satisfied with the offer. Furthermore, according to the age, less satisfied are young people at the age 15-29.

61% of respondents are not members of the citizen's associations, while 76% are members of a political party. This data indicates that a slightly larger portion of the respondents are members of the citizen's associations, which corresponds to the above data according to which the respondents choose NGOs as the third option where they spend their time. However, a very important indicator is the large percentage of the young people who are politically active, i.e. they are members of a political party. On the other hand, 45% of the respondents have volunteered by now, although generally, their attitude with regard to volunteering is that the young people in the city rarely volunteer, or volunteer sometimes.

36% of respondents are of opinion that the young people in Debar are not represented in the local institutions and not included in the decision making process, while almost equal portion of respondents think that youth are represented in the local institutions but they are not included in decision making, or they do not know if and how much young people are included. This indicates fairly mixed opinions, which

only confirms lack of information of respondents about the opportunities for the youth participation in Debar. According to the youth, the main reason for the poor inclusion is the lack of confidence by adults to include young people in decision making process. A possible reason pointed to by respondents is also the poor organisation of the young. In this context, 56% stated that they are not informed whether there are some youth bodies in the local self-government, and 84% have never been involved in making a decision on a local level.

Youth Council in the Debar Municipality

Mayor of Debar - Mr. Ruzhdi Lata stated: "The attitude of the Debar Municipality is clear and precise - to give a hand, or more precisely to give support to the young Debar citizens, in order to enable them to freely express themselves, or to express their needs and requests that are of concern of the youth in the city. We will always be here to enable them to implement them in practice. We strive for equal development in all directions of the Municipality - first of all, education and local economic development are in the same direction - all with a purpose to enable young people to be a driving force of the society, and at the same time, to attract them to stay in their homes. How democratic is the way and opportunity for the young people to create policies on the local level is visible from the fact that the Municipality has enabled their inclusion in the work of the Council. Furthermore, the Youth Council in the Debar Municipality has been formed with members from civil organisations, youth sections of political parties and secondary school students. This is a significant factor for development, emancipation, information and active involvement in the issues and policies that are essential for the young people integrally. In order to enable greater involvement of the youth in implementing the youth policies in Debar, we are of opinion that there is a need for greater engagement of NGOs, as well as building of partnerships and associations among the youth organisations in the city. To attract young people, greater openness of the Debar Municipality it is also important, especially with regard to issues that are of direct concern of the young people. We think that it is necessary to increase the level of awareness of young people about the work in the Municipality, local institutions and schools, or, to say more precisely, about the issues that mainly concern the youth. Also, the final goal is to enable better involvement of the young people in the decision making process on the local level, as well as better engagement by the Municipality in the implementation of the Action Plan for 2016, pursuant to the Local Youth Strategy.

As a summary, the Debar Municipality requires activation of a larger number of members in youth organisations, their introduction to their rights and opportunities for participation in the democratic decision making, which are of special concern for the youth and their engagement in the youth organisations for raising the awareness of young people through greater initiative, both individually by each organisation and in association with other organisations as a way of clearer expression of opinions, needs and wishes of the young people.

Participation of institutions, primarily of the Debar Municipality, is of great importance since it enables better informing of the young people through creation of conditions for information and direct introduction of the young with their rights (example, establishment of the Youth Information Centre), their inclusion and participation in the Municipality activities. Overall implementation of the 2016 Action Plan in line with the Local Youth Strategy is also necessary.

KICEVO

Youth Profile in the Kicevo Municipality

On the Kicevo Municipal level, according to the National Bureau of Statistics of the Republic of Macedonia, the number of young people at the age of 15 to 29 is 14,692, or 25.69% of the total city population. On the territory of the Kicevo Municipality, there are 2 municipal secondary schools, Drita Municipal Secondary School Kicevo and Mirko Mileski Municipal Secondary School Kicevo. Concerning education on the university level, the Technical and Technological Faculty and the Faculty of Law - Kicevo enable dispersed studies of the St. Kliment Ohridski University from Bitola, and the Faculty of Law, Faculty of Economy, with the Accounting and Finances as majors, as dispersed studies as well as the Philological Faculty, English Language major, as dispersed studies from of the Tetovo State University.

Youth Organisation in the Kicevo Municipality

There are several organisations or bodies functioning in the Kicevo Municipality and addressing the youth issues, which involve the young in their work. Such organisations are youth organisations, organisations for young people, high-school unions, cultural and artistic societies and the youth sections of political parties, and lately, the Local Council as a form of youth organisation.

Needs of the Youth in the Kicevo Municipality

In the period from April to May, the Youth Educational Forum and the Centre for Intercultural Dialogue conducted a survey with a purpose to examine the needs and problems that the young people face on a local level in the Kicevo Municipality. The survey sample included respondents aged 15 to 29. According to the results of this survey, the most significant needs of the young people in the Kicevo Municipality that the Local Youth Council should focus on in its work are:

Transparency of the institutions about their work. Thus, young people in Kicevo stated that they do not have confidence in the local institutions, and they are not informed about the work of the local institutions or about the services provided by those institutions.

Participation of young people in the decision-making processes, both in making decisions on the local level and making decisions in schools. By the establishment of the Local Youth Council in the Kicevo Municipality, one of the priorities of the young people has been met; it now remains for this Youth Council to work on the inclusion of young people in the decision-making process in schools.

Young people employment policies are one of the most significant problems for the young people on the local level. More than a half of young people in Kicevo, or 58.8% completely agree with the claim that the priority problem is the lack of available training courses which would increase the working skills of the young. Additionally, young people in Kicevo declared that they are not aware of the policies for the increase of employment supported by the State or the measures for self-employment (e.g. business start-up funding, the "business incubator" model, etc.). An extremely important problem for solving for the young people in Kicevo are social benefits which are on a very low level (discounts in cultural institutions, public transportation, discounts for the services they use).

Regarding the issue of educational possibilities, almost half of the respondent young people in Kicevo think that higher education is not available to all of them as is the case with informal education that would correspond to the needs and interest of the young.

Youth Council in the Kicevo Municipality

The Youth Council has been established on the level of the Kicevo Municipality. The Youth Council in Kicevo was adopted as a formal body of the Kicevo Municipality, or more precisely as the advisory body of the Municipality that addresses the youth and the youth issues. The Council comprises of 11 members, 8 from the civil sector, 1 from the high-school union, 1 from the student union and 1 representative from the municipal administration of the Kicevo Municipality, appointed by the Mayor and acting as the coordinator of the Youth Council. The above members were elected after the previously published Public Announcement by the Kicevo Municipality, appointed by the Municipality Kicevo Council, upon the proposal of the appropriate commission of the Kicevo Municipality Council. They are elected for the two year term. The Youth Council was founded by the Municipality Kicevo Council, on its session on 18 June 2015.

Kicevo Mayor, Mr. Fatmir Dehari said: "I want to express my full gratitude to the youth of the Kicevo Municipality, which have continuously supported the municipality projects. Now, they will have fuller access to any action undertaken in the interest of the citizens."

In summary, the Kicevo Municipality needs activation of more members of youth organisations, their introduction to their rights and possibilities for participation in making decisions that are significant for the young, and encouragement of engagement of youth organisations in raising the awareness of the young.

Participation of institutions, primarily of the Kicevo Municipality, is of great importance since it enables better informing of the young people through creation of conditions for information and direct introduction of the young with their rights, their inclusion and participation in the Municipality activities. There is no doubt that all this can be achieved through the support of the newly established body, the Youth Council in Kicevo.

LIPKOVO

Youth Profile in the Lipkovo Municipality

Young people in the Lipkovo Municipality are an integral and significant part of the entire population, looking from the aspect of the age group, or of the whole number of 29,605 inhabitants, 15,029 are young at the age of 0 - 29, more than 50% of the population.³ In the Lipkovo Municipality, young people can be educated on the elementary and the secondary school levels. The elementary schools educate 3,468 pupils, while the educational process in the secondary schools is attended by 535 students. Migration of young people is one of the most significant problems that the young people in this community encounter, that is after finishing the university education, young people tend to leave the Municipality due to the lack of prospects, which was indicated by a survey about the needs of the young people where the respondent young people thought that the priority problem for resolution is refusal of young people to return to the Municipality after they finish their studies. In addition, of great importance is the inability of movement through certain parts inside the Municipality, and the connection with other parts of the region which significantly influence the possibility for prosperity.

Youth Organisations in the Lipkovo Municipality

Before the establishment of the Local Youth Council, there was not any type of organised structure in the Lipkovo Municipality that would present the interests of the youth on the local level. Most frequently, young people participated in the activities intended for the young, while in the Municipality there are organisations that are more focused on sports and cultural activities. Lack of youth organisations that work on the “young for young” principle is a great challenge in the civil society of Lipkovo.

Challenges and Needs of Young People in the Lipkovo Municipality

Youth in the Lipkovo Municipality face various challenges. One of the most important is in the area of the living standards, or the lack of opportunities for job or inadequate additional qualification, as well as the immigration that represents a significant challenge for the young to plan their living in the Municipality. This is a problem that is linked to the lack of participation of young people in the processes of building different policies that concern them.

Local Youth Council in the Lipkovo Municipality

The process of the establishment of the Local Youth Council developed in several steps. After the promotion of the Initiative Board, it worked on the preparation of required documents and procedures for the Constitutional Convention. After several working meetings, an invitation to all youth structures and organisations that were interested in joining the establishment of the Youth Council was open. The Days of Networking were attended by members of various organisations and groups of youth associations that were also included in the previous processes, i.e. the Initiative Board and the core. They prepared the necessary documents for registration and a short-term action plan with activities, i.e. they adopted the Statute and the Council Structure, which was composed of the Assembly, the Steering Committee and the Youth Club, defined as the working bodies of the Council that can be joined by all young people who want to realise local activities. After the Days of Networking, a Founding Assembly followed with the presence of all parties involved that far, or 11 members of organisations and other forms of youth associations, with the representatives of the local self-government who were also invited. The constant challenge was the

³ Data are from the National Bureau of Statistics.

inability for comprehensive information and availability due to the structure of the Municipality which is composed of several villages. After the establishment, the Local Youth Council organised a press conference. The local institutions, which were included in the whole process, were also informed about the newly established council.

Since the establishment of the Council several meetings for the preparation of the youth strategy have been held, and for its purpose we have established contacts with the local authorities for consultation about them. The long-term challenge for the Council is finding funds for the maintenance of the structure and deepening the structural dialogue with the local government.

STRUGA

Youth Profile in the Struga Municipality

According to statistical data from 2013, there are 18,461 young aged 15 to 29 who live in Struga, among whom 9,391 are male and 9,070 female.

Young people start their education in the Municipality in two elementary schools in which 5,865 pupils studies in the 2013/2014 academic year in three languages of instruction, with a possibility to continue their education in a general high-school or a vocational high school with 6 vocational majors; in 2013/2014 the schools were attended by 3,071 students. In addition to the state schools, there are two private as well. After the completion of secondary education, young people can continue their education in two universities – dispersed studies of the Faculty of Law and the Faculty of Economy, or in a private faculty.

Youth Organisations in the Struga Municipality

Youth organisations operating in the area of development of youth and creation of the youth policy in the Municipality, which only work in this area, are very scarce. There are organisations that address some topics related to young people in addition to other issues they deal with, which in this case does not have large contribution for the improvement of the youth condition.

Two organisations constantly work in the area of youth issues and creation of youth policies and are active participants in consultations with the Municipality and creation of strategic documents for the youth.

There was no significant association of the youth and youth organisations in the past, until the initiative for the establishment of the Youth Council that was joined by 15 youth organisations, organisations for the young as well as the youth sections of political parties.

Youth Policies in the Struga Municipality

Creation of youth policies in the Struga Municipality is a process that started to move in the past two years with higher intensity and creation of official documents that include the young and the youth policies.

In the past two years, acting in cooperation with the non-governmental sector and through consultative meetings with the young people, the Municipality drafted the youth strategy of the Struga Municipality. After the creation of the strategy, an action plan for operation was drafted through the same process.

The educational strategy and the strategy for cooperation with the non-governmental sector were created in the same way, involving young people and youth policies through the process of implementation.

Despite the fact that these documents have already been created and adopted by the Municipality Council, their implementation has not started yet.

The Municipality makes certain efforts for the time being, but it is not sufficient to move forward the process of implementation of the strategy and the action plans.

What requires attention in order that the situation is improved is establishment of a Youth Council and definition of the youth sector in the Municipality whose only goal would be the youth and the youth policies.

Challenges Facing Youth in the Struga Municipality

Problems with education (formal and informal) are highlighted by young people as the priority issues for resolution in each municipality, so the Struga Municipality is not an exception. University education is primarily emphasised along with the fact that the offered options for university education are scarce and for that reason, young people decide to continue their university education outside the Municipality.

According to the survey conducted, the respondents think that not everyone can continue to study in a higher education institution (71%), which probably results from the material situation of young people in the Municipality. If young people decide to complete their education with the secondary school, a problem arises with the opportunities for vocational education, that is, not many opportunities are offered for courses for vocational education (42.9%). As for the informal education, the respondents are of opinion that informal education is represented in many forms in the Municipality but they think (57.1%) that it is not sufficient to help them find employment easier.

Unemployment was pinpointed as the greatest problem in the Municipality as it is in the whole country. Unemployment of the youth has direct effects on their quality of life. As a result, young people decide to leave the Municipality, even 85.7% are of opinion that no good conditions are offered to them.

In addition to the unemployment problem, young people face challenges of everyday living. The cultural scene keeps losing the struggle for domination since the events that do take place are very scarce and the number of young spectators is very low, regardless of the quality and the programme that is offered. Thus, 85% believe that the offer for theatre performances is very poor, movie projections are very rare (92%) and exhibitions are rarely organised (71%).

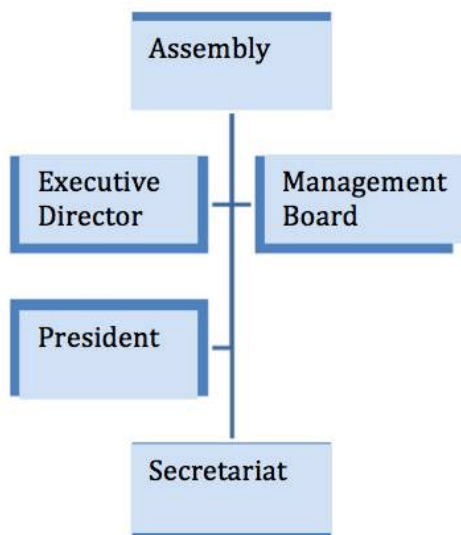
These are the greatest challenges that the Local Youth Council of the Struga Municipality should work on, together with the Municipality itself, in order to improve the position of the young people on the local level.

Youth Council of the Struga Municipality

The establishment and the structure of the Youth Council include all youth organisations and organisations for the young people as well as the youth sections of political parties, and secondary school student and university student unions, which meet the requirements for the membership in the Council prescribed by the Statute, and also include the Municipality via a representative body and/or sector that works with youth.

Bodies defined in the Statute of the Youth Council of the Struga Municipality (YCSM) include the Assembly, the highest body that is composed of representatives of all member organisations in the Council.

Management of the organisation in the period between two sessions of the YCSM Assembly is carried out by the three-strong Steering Committee, the President and the Executive Director with the right to vote. The term of office of the members of the Steering Committee, according to the YCSM Statute is two years, with the right to be re-elected in a procedure conducted by the Assembly.

The President is elected by the Assembly and has the term of office of two years, with a possibility for one re-election. The President enforces the decisions of the Assembly and the Steering Committee. The Executive Director is also elected by the Assembly and has two year term in office with a possibility for one re-election. The President enforces decisions of the Assembly and the Steering Committee. The Youth Council implements its activities via an Executive Body that is managed by the Executive Director, who is assisted by Programme Coordinators and Assistants through specific positions and departments. Members of the Executive Body may be employed full-time, selected through open job announcement by the Steering Committee. The operation and the internal structure of the Executive Body are regulated under a special act adopted by the Steering Committee.

TETOVO

The statement of Tetovo Municipality:

"The policy of the Tetovo Municipality is to build a democratic society where young people will be included in the decision-making process and the process of creation of youth policies. Young people will be the bearers and will face all former challenges that arise from the long transitional period, which did not allow us to a certain degree to develop and implement a modern concept for the inclusion of young people in the social dialogue. Now, in this period, having new youth strategy and good faith for the establishment of the Youth Council, we, as a Municipality, want to be a part of the proactive youth policy that will create new opportunities for the young, who will be able to highlight their democratic, cultural and other creative values. The Tetovo Municipality has already adopted the youth strategy for the 2015-2019 period, which started to implement its objectives and activities in the field of sports and culture. Moreover, establishment of a local youth council adopted by the Municipal Council is under way, but the process of election of members and its functioning will start in September, with the start of the school year.

We believe that the measures we have undertaken will produce results and the youth will become a part of all processes that concern them, and will contribute to the development of the Tetovo Municipality and the conditions for the young people as a whole. In this way, the Municipality would be an appropriate place for the life of young people."

Youth Profile in the Tetovo Municipality

According to data published by the National Bureau of Statistics, there were 23,371 young people aged 15-29 in the Municipality in 2013.

Age:	Men:	Women:	Total:
15-19	3,803	3,553	7,356
20-24	4,225	3,924	8,149
25-27	2,465	2,379	4,844
28-29	1,551	1,471	3,022

According to the latest data obtained from the Employment Centre in Tetovo, there were 13,427 unemployed persons as of June 2015, of which 3,199 were young people at the age of 15-29.

Compulsory education in the Tetovo Municipality is realised in 12 central elementary schools, 9 regional schools, one state elementary school, a state music school and five secondary schools. According to data from 2014/2015, the total number of children that were attending the elementary school was 9,816 pupils, while secondary education was attended by a total of 8,826 students. The five state schools include the Kiril Pejcinovic General High School, three vocational high schools, SSU Nikola Stejn, STU Mosa Pijade, STU Goce Stojcevski, and the 8 September State School of Economy. In addition to state secondary schools, two private secondary schools have been opened in the region of Tetovo, the Woodrow Wilson School in the Village of Brvenica and the Yahya Kemal College in the village of Bogovinje. There are also two universities operating in Tetovo: The State University of Tetovo and the South East European University (SEEU).

The latest data published by the National Bureau of Statistics for 2013 indicates that total 114 young people have moved out of the country.

Age:	Men:	Women:	Total:
15-19	/	4	4
20-24	1	56	57
25-29	7	46	53

Challenges Facing Youth in the Tetovo Municipality

Young people in Tetovo face challenges that are specific having in mind their social and economic power as well as the political situation in their community. In 2015, a survey was conducted, i.e. a questionnaire within the project "Development of Local Youth Policies and Youth Participation in 12 Local Municipalities" for the mapping of the youth needs. Young people had an opportunity to complete this questionnaire and highlight the priority challenges that should be addresses quickly in order to be improved. The most relevant problems that should be addressed by the Municipality and the newly founded Local Youth Council are the following three:

Young people leave the Municipality because they are not satisfied with the living conditions it offers.

The respondents pointed out that the youth leave the Municipality most frequently because they are not satisfied with the conditions it offers. Over 80% of the respondents are of opinion that this is a relevant problem that seeks solution. The Youth Council is facing a challenge to learn the needs of the young people in the Tetovo Municipality and start improving the living conditions.

Young people can hardly provide their own place for living

73% of the respondents replied that a great problem for the young people is the fact that they can not afford their own place for living. This problem the youth faces has been highlighted on the national level as well, not only in the Tetovo Municipality, which can due to high unemployment among young people, and accordingly, young people have relatively small independence in building their own place for living.

Young people are NOT included in the decision making process in local institutions.

68% of the respondents are of opinion that young people are not included in the decision making process. Addressing this problem has started with the very fact that there is intense initiative by youth associations (Initiative Board) for the establishment of a Local Youth Council, which will be the youth representative and will represent their problems and participate in the decision making process.

In addition to these three key problems pointed out by the young people, which they think have the priority in resolving, they also pointed to some of the problems that are also important, judging from the obtained survey figures. The list of problems with the priority for solving also contains the following statements:

- Young people lack will and have an increased level of dissatisfaction;
- Young people do not have any social benefits (e.g. discounts in cultural institutions, public transportation, discounts on services they use);
- Young people are NOT included in the decision making process in schools;
- There is a lack of playgrounds for all sports;
- Young people leave the Municipality in order to find job;
- There is a lack of bicycle paths in my Municipality;
- I do not feel safe in all parts of my Municipality;
- Young people often play games of chance (betting, casino, bingo).

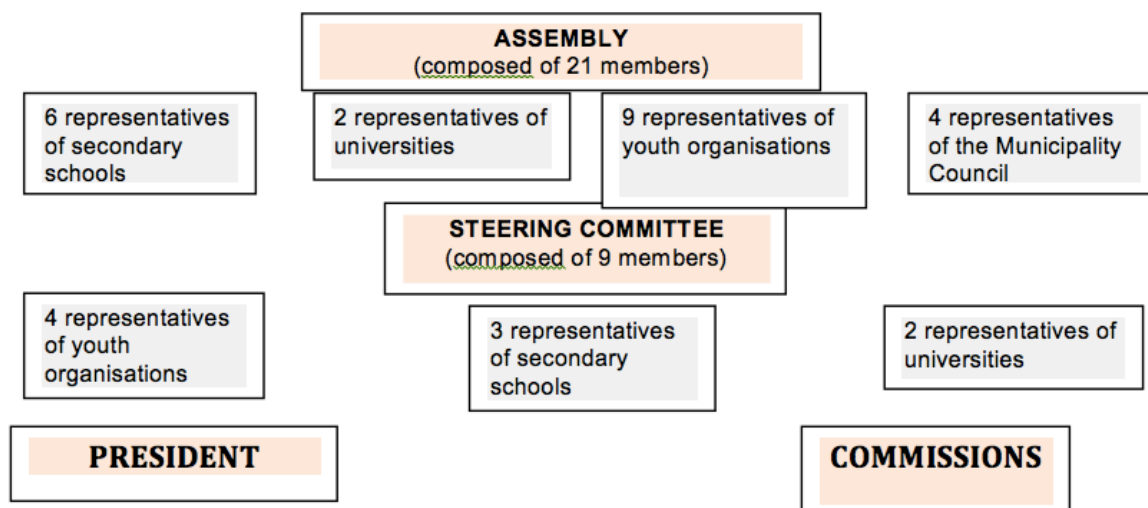
Youth Organisations and Organisations for Young People in the Tetovo Municipality

Currently, there are 190 associations of citizens in Tetovo. Associations that are most recognisable, led by young people or for young people, which currently work on youth policies or activities concerning the youth are: Youth Educational Forum - MOF, Multikultura, CBC Ljoja, Institute for Development of the Community - IRZ, ADRR SONCE, Liberal Alternative Institute, Women Forum, Hendimak, LGBT United Tetovo, and others. There are also several networks, or initiatives led by young people with a single objective. An example for such type of initiative is the "RESTART" initiative aiming to force the reconstruction of the sports center in Tetovo. The "Tetovo on Bike" initiative is the initiative of young enthusiasts and civil activists who wantk to make changes in their city. There is also an initiative, "Together against pollution in Tetovo," which champions for healthier and better living environment.

These initiatives are primarily led by young people who represent a number of non-governmental organisations and individuals. Finally, the initiative for the establishment of the Local Youth Council is managed by representatives of associations of citizens, representatives of secondary schools, students, representatives of youth sections of political parties, representatives of cultural and artistic societies and media. This initiative aims at establishing a Local Youth Council in Tetovo as a mechanism for enabling the participation of the youth in the decision making process on the local level. Youth organisations as part of their programmes work on the increase of participation of young people in the decision making processes on issues that are of their interest. Young people have been on the margins of social events for a long time and this implies a need for their better representation and inclusion in the social and political events. Most policies that concern youth are implemented within other areas like education, employment, social services. This requires a sectoral approach where policy will be focused on problems that young people encounter, not as before when the issues regarding youth were indicated within the educational policy, social policy and alike. Although there are certain strategic documents that are of interest for the young people, their consistent implementation and evaluation of performance lacks. Participation of the young people in the creation and adoption of such policies is of essential importance, because young people know the best what they need.

Youth Policies in the Tetovo Municipality

Youth policies should come closer to the young people and really reflect their needs on both the national and the local levels. In adopting youth policies, inclusion of the young people should be provided for through the mechanisms adopted by the Municipality itself, all in compliance with the best comparative practices. These mechanisms will serve to provide the participation of youth in the decision making processes on the local level. One of those mechanisms is the creation of representation bodies of young people, which will be recognised by the local community. The local self-government authorities themselves can contribute to making youth policies with their openness for cooperation with youth organisations and availability for joint initiatives and activities. At the beginning of May 2014, the Tetovo Municipality started a process of establishment of the Local Youth Strategy for the 2015-2019 period, along with the annual action plan for its implementation in 2015. The main bearers of the initiative for drafting LYS were young people, in direct cooperation with the Public Activity Sector of the Tetovo Municipality. The whole process was supported by the Agency for Youth and Sports and the United Nations Development Programme, and was implemented through the support of the Volunteers Centre Skopje. The Strategy was adopted on 29 January 2015. So far, activities have been launched and implemented in the field of culture and sports. The Municipality is open for cooperation and currently, a consultation process is open with young people for the establishment of the Local Youth Council, as a representation body of young people on the local level. The proposed structure for a Tetovo local youth council is as follows:

CAIR

The Cair Municipality, although being the smallest Municipality by area, is one of the most populated municipalities in Macedonia. Compared to its size, the Cair Municipality occupies an territory of 3.52 km² and has the density of population of 18.400 inhabitants/m², with the total number of population of almost 65,000, or 3.2% of the total population in the country. According to the age, almost one fourth of the total inhabitants in the Cair Municipality are persons at the age of 15-30, actually 15,624 inhabitants.

The Cair Municipality is a multicultural and multiethnic community. According to the latest census in 2002, Cair is inhabited by 36,921 Albanian (57%); 15,628 Macedonians (24.13%); 4,500 Turkish (6.95%); 3,083 Roma (4.76%); 2,950 Bosniak (4.55%); 621 Serb, (0.96%); 78 Vlach (0.12%); and 992 members of other ethnic communities (1.53%). The official languages in the Cair Municipality are Albanian, Macedonian and Turkish.

The Cair Municipality, as a part of municipalities that constitute the City of Skopje, has competencies only over the elementary education and the institutions for education of adults. However, the Cair Municipality has educational institutions on its territory of various characters that meet the needs of the inhabitants of the Cair Municipality. The Cair Municipality has eight elementary schools in total, one secondary school and three Universities. The majority of inhabitants of Cair (95.63%) have a certain level of education or are studying at the moment, and 41.65% of them have elementary education, 35.07% secondary education, and 5.37% of the population have university degree.

Youth Profile in the Cair Municipality

The Youth Educational Forum and the Centre for Intercultural Dialogue conducted an internet survey in the April – May period with a purpose of identifying the problems and the priorities of the young people in the Cair Municipality. According to this research, young people in the Cair Municipality are of opinion that a great problem is the economic situation of the young, unemployment and unawareness of the young people of the opportunities for their employment.

Lack of possibilities for providing a place for independent living is a problem encountered by almost 86.6% of the young people in Cair and for them, this is an issue with priority for resolution. Youth unemployment rates are also a large problem that young people face on the national level, including young people in Cair. As much as 88% of the youth, entirely or partially agree that at the moment, there are no activities that really contribute to the improvement of unemployment situation of young people, and are of opinion that this has priority in solving. Other indicators of the poor economic power among the young people are their perceptions about the social benefits that are offered to them, as well as about youth discounts for cinema and theatre tickets, transportation and alike. For the young people, these are issues that should be preferential for solving by the local authorities.

Exclusion from decision making processes is highlighted as a problem of young people in the Cair Municipality as well. Almost 80% of the young people think that inclusion of the young people in this processes is necessary and it priority that should be worked on, i.e. the young people are of opinion that they should be included in the decision making about issues of their concern both in schools and in local institutions. Additionally, according to the public opinion survey of the young people conducted by the youth from the Cair Municipality who were the part of the initiative for the establishment of the Youth Council in the Municipality, 100% of the youth declared that they support the idea for the Local Youth Council.

Profile of the Youth Organisations in the Cair Municipality

The Cair Municipality has a large number of citizen associations, among which youth organisations, organisations that work for the young people and informal youth structures. Additionally, the Cair Municipality has student associations, fan groups, cultural and artistic societies, with young people from

the Municipality being their members. Organisations that are the part of the Municipality have different activities, missions of acting and interest related to the young people and policies in the Municipality. Organisations that act in the Cair Municipality offer a large number of training courses and other opportunities for informal education of its members, work on the raising of culture, environmental protection, inter-ethnic cohabitation and youth policies and educational policies. According to the Cair Municipality, youth organisations on its territory are facing difficulties in finding funds, especially for offices and similar overhead costs, especially because they are non-profit by their nature.

Youth Policies on the Local Level

Although the Cair Municipality does not have documents that regulate its work and communication with the young people, it anyway accomplishes activities through which it strives to include them in its work and contribute to greater openness of the Municipality towards the youth.

In 2013, acting within project cooperation with the International Foundation for Art and Music, the Cair Municipality equipped and assigned for use 10 rooms to non-governmental organisations and one joint room with multimedia equipment for free usage. The purpose of this activity that is an example that should be welcomed, is the support of the non-governmental sector in the Municipality, along with the improvement of cooperation between the civil sector and the Municipality.

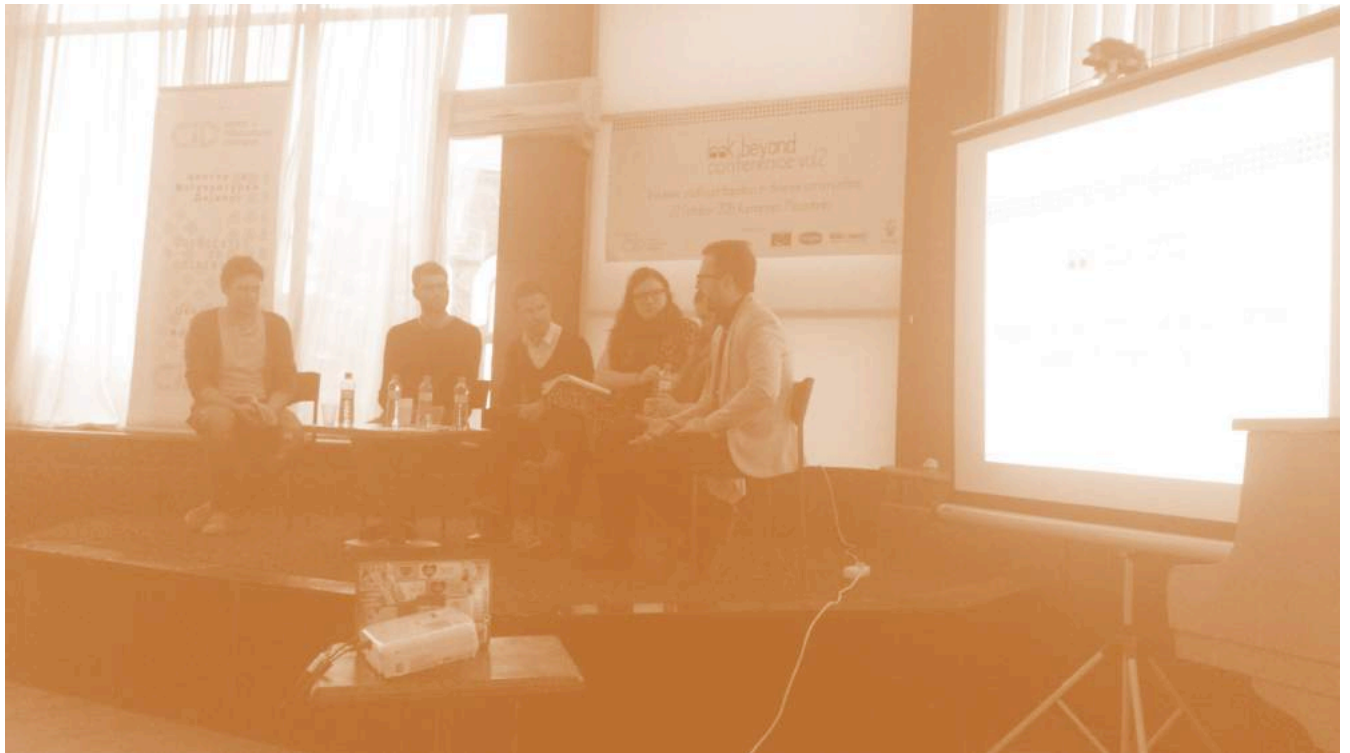
Currently, the Cair Municipality does not have a youth sector or department or a person in charge of youth problems and priorities. Two commissions addressing youth issues operate within the Cair Municipality Council, the Commission for Culture and Education and the Commission for Youth and Sports.

Opening of the municipal premises for youth organisations emphasises the commitment of the Municipality and it's focusing on young people as a matter of priority. We hope that this commitment will continue in the future and will result in positive changes in the quality of life for the youth in this Municipality.

Structure and Form of the Youth Council

During the Days of Youth Networking that were organised by the Initiative Board for the Local Youth Council in the Cair Municipality, the representatives of the youth structures jointly discussed and established the structure and the form of the Youth Council in the Municipality. The Youth Council in Cair will be a body recognised by the Municipality, with a possibility for the members of the Youth Council to take part in future in the work of the working bodies of the Municipal Council, especially in those that address youth issues such as education, sport and culture.

According to the Statute that was prepared at the Days of the Youth Networking by the youth structures from Cair, the bodies of the Youth Council are the Assembly, the Steering Committee and the Verification Commission. The Assembly is the highest body of the Youth Council and the members of the Assembly will meet at least two times during a year. The Steering Committee will comprise of 9 members, elected by the representatives of the Assembly, five of which will be representatives of youth organisations and other structures, and two members will be representatives of youth sections of political parties. The Steering Committee will also elect the President who shall represent and present the Local Youth Council.

MK

Проектот "Инклузивно младинско учество во разнолики заедници"

Овој проект "Инклузивно младинско учество во разнолики заедници" е развиен како интервенција за поттикнување на активното учество на младите од малцинските групи во Македонија. ЦИД верува дека младите луѓе (особено Албанци, но, исто така, Турци, Роми, Срби и Власи) не се многу присутни во постоечките процеси локална младинска политика. ЦИД преку проектот организираше различни форми на младинската работа (од работилници, до информации активности и младинска работа на отворено) во рамките на проектот за надминување на незастапеноста на младите од малцинските етнички групи и зголемување на нивната присутност и застапеност во младинските организации, локални младински совети и во јавниот живот генерално. Проектот се фокусираше на неорганизираните млади, како и млади луѓе кои се дел од некои здруженија или локални младински совети во Полог, Југозападен, Скопски и Североисточен регион на Македонија. Центарот за меѓукултурен дијалог со проектот има направено можности за младите малцинските групи и обезбеди соодветна поддршка за нив да земат активно учество во областа на локалната младина. Ова беше направено со директна работа со млади луѓе и обезбедување на младинската работа, информирање и младински активности, обука на локалните младински работници и поддршка за нив.

Поточно се спроведе следното:

1. Јазична поддршка на организациите, младинските совети и активисти да се вклучат млади луѓе од малцинствата. Ова беше направено преку посебни работилници направени на албански јазик како и публикации, мали настани и индивидуална поддршка направена на албански, турски и другите малцински јазици.
2. Поддршка на млади лидери од заедниците како што се Липково, Чаир, Кичево, Дебар да се вклучат во граѓанското општество и процесот на учество на младите. Со оваа поддршка (работилници, индивидуална поддршка) обезбедивме добри примери на младите од малцински групи и нивни лидери кои се способни да земат активно учество во општеството. Ова за нас е многу важно, и како добар пример го земаме младински совет Липково составен од албанската младина, која стана повидлива во медиумите, се ангажира во дискусиите за младинската политика и почна да соработува со локалните и националните институции.
3. Преку проектот за работеше за надминување на некои од пречките за младинските организации и младински совети да учествуваат во општеството. Преку поддршка за локални младински совети за подобрување на нивната работа се поддржаа иницијативи за да се вклучат младите од малцинствата во нивната работа.

Клучните активности во рамките на проектот беа:

- Обезбедување на поддршка на локалната младинска работа (испорака на локални работилници младинската работа со локалната младина од малцинските позадина за да се обезбеди соодветна поддршка за нив да бидат ангажирани во локалните младински организации и локалните младински совети)
- Создавање на материјали на албански јазик за поширока дистрибуција во етнички мешани средини, со цел да се осигура дека информациите на јазиците на малцинствата, како и
- Воведување на концептот на социјалните права меѓу јазичните малцинства, со цел да ја имаат оваа млади луѓе вклучени во заедницата, се залага за нивните права (спроведување на работилници и младински работници за обука на оваа тема)

Со проектот ЦИД понуди младинска работа за малцински групи на млади и ова беше прв пат за нашата организација да спроведува насочена младинската работа. Благодарение на учеството во Ентер! проектот сфативме дека за некои маргинализирани групи треба да создадеме специфични програми. Едно од достигнувањата со овој проект е и соодветна поддршка и младинска работа за малцинските младински групи.

За Центар за интеркултурен дијалог (ЦИД) **www.cid.mk**

Центар за меѓукултурен дијалог (ЦИД) е невладина, непрофитна младинска организација која работи во Република Македонија и пошироко во европски рамки.

ЦИД работи за создавање на различни, одговорни и одржливи заедници кои соработуваат меѓусебно во кои граѓаните активно придонесуваат за социјалниот развој и благосостојба.

Мисијата на ЦИД е да обезбеди одржлив развој на заедницата преку креирање на можности за квалитетно вклучување на граѓанскиот сектор, подобрување на можностите за учење и активна инволвираност на младите и други граѓани.

Центар за интеркултурен дијалог се основаше во 2006 година со цел да направи простор за младите луѓе од Куманово за самоостварување и активно вклучување во општеството, имајќи го предвид нивото на мултикултурализам и предизвиците кои ги носи во Куманово. За само неколку години, ЦИД прерасна во организација генератор на системите за поддршка на младите, водечка организација во промовирање на меѓукултурен дијалог и активно граѓанство.

Младинската работа во ЦИД

Во 2010 ЦИД воспостави систем за поддршка на младите во Општина Куманово познат меѓу младите како „Мулти Култи“ младински центри. Основната цел на овие младински центри е да се воспостави основа за одржлива мултиетничка соработка со поттикнување меѓукултурно учење и комуникација меѓу децата и младите. Покрај тоа, овие центри работат на промоција на демократско граѓанство и поттикнување на активно учество на младите во рамките на процесите на донесување одлуки во заедницата.

Во насока на промовирање на позитивните практики од системите за поддршка на младите, ЦИД во 2013 ја започна иницијативата за професионализација и признавање на младинската работа, и преку иницијативата вмрежи над 20 организации во Сојузот за младинска работа, која активно работи на легислативни решенија за признавање на младинската работа.

ЦИД и младинското учество

ЦИД им дава можност на многу млади луѓе во заедницата да учествуваат во отворен и структуриран дијалог со другите засегнати страни и да учествуваат во процесот на донесување одлуки кои се важни за нив, на ниво на училиште и на општинско ниво. Во училиштата ЦИД работи на создавање на демократски процеси за избор на училишниот совет и понатаму нуди обука на избраните претставници за да ја разберат подобро нивната улога во училиштето, донесувањето одлуки и да преземат иницијативи кои овозможуваат активно учество на учениците. На локално ниво, ЦИД иницираше создавање на Локален младински совет во Куманово – прв во Македонија од таков тип, каде сите форми на организирана младина се претставени вклучувајќи младински организации од политичките партии. Понатаму ЦИД беше еден од иницијаторите на процесот за создавање на Национален младински совет на Македонија, каде што е член.

ЦИД во поддршка на граѓанското општество

ЦИД активно работи на развивање на капацитетите на младински и граѓански организации, за директно вклучување на граѓаните во заедницата и остварувања на својата улога како генератори на дијалогот со институциите и граѓаните. Во тој дел ЦИД нуди обуки, консултации и отвора процеси за вмрежување на граѓанските организации.

Образовна поддршка од ЦИД

Развојот на образовни процеси особено во рамките на неформалното образование е една од најсилните страни на ЦИД во изминатите години. ЦИД е посветен на развивање на компетенции на млади тренери кои се способни за поддршка и промовирање на процесот на неформално учење во различни контексти. Со цел да го поддржи развојот на компетентни обучувачи, ЦИД има тесна соработка со институции кои нудат различни активности за обука во Европа. ЦИД нуди обука и консултации на различни јавни и приватни институции и организации, како Советот на Европа, САЛТО Ресурсни центри и Европски младински Форум.

ЦИД и дијалогот меѓу заедниците

ЦИД е активно вклучен во координација на платформи на граѓанското општество кои работата на подобрување на односите меѓу заедниците во Куманово и Македонија. Платформата во Куманово се фокусира на Комисијата за односи меѓу заедниците, но вклучува и други важни локални чинители како што се локалните институции, Советот на општината и граѓанските организации. На национално ниво ЦИД е член на граѓански коалиции со цел да се подобрат меѓуетничките односи преку воведување на подобар правен систем и борбата против сегрегацијата и дискриминацијата.

ЦИД на меѓународно ниво

ЦИД е една од најискусните агенции за мобилност на младите, нудејќи размени на млади во контекст на образование. Неодамна ЦИД се вклучени во општата мобилност на наставници, на персонал за поддршка, и луѓе на пазарот на трудот во целина. ЦИД организира и меѓународни волонтерски можности преку летни кампови и долгорочно волонтерство во Европа и на глобално ниво. Над 500 луѓе досега се корисници на овие програми во ЦИД.

Локалните младински совети – механизам за унапредување на младинското учество

Младинската политика може да ја дефинираме како меѓусекторска, интегрирана политика насочена кон младите, со младите и која произлегува од потребите на младите луѓе. Нејзината цел е да ги подобрува и унапредува животните услови и учеството на младите луѓе вклучувајќи ги низ социјалните, културните и политичките прашања кои нив ги засегаат [Европски младински парламент] или пак поедноставно, таа претставува сет на принципи, вредности, ставови, однесување, цели и акции кои имаат за цел да го подобрат квалитетот на живот на младиот човек [Европски младински форум]. Таа може да се јави во различна форма, дефинирана во законски текстови или подзаконски акти, декларации, стратегии, правилници. Младинската политика е генерално имплементирана од државата и јавните институции, но се изготвува, усвојува, имплементира во соработка со младинските организации и неформално организирани групи на млади, експертската јавност, медиумите, односно заедницата во целина.

Советот на Европа дефинира услови кои се неопходни за креирање на ефективна, модерна и европски ориентирана младинска политика. Тие услови подразбираат јасно дефинирана таргет-група, јасно дефинирана владина надлежност над млади, конкретна и транспарентна стратегија, политика заснована на знаење и факти, третирање на младите како ресурс, а не проблем, промоција на младинско учество, крос-секторски, интегриран пристап кон младинската политика и меѓуминистерската соработка, посебен буџетот, поставени врски меѓу локално, регионално и национално ниво, младинска политика која е во насока на европските и меѓународните најдобри практики.

Она што е предмет на согласност е дека недостасува меѓународно прифатена дефиниција на поимот млади. Во првите меѓународни документи кои ги третираат младите, може да се сретне дефиниција од 15 до 24 години, но современите трендови се во насока на проширување и на горната и на долната граница (13–30). Во Македонија отсуствува законска дефиниција на поимот млади, меѓутоа Националната стратегија за млади за периодот 2005–2015 година го предвидува следното „[...] во отсуство на меѓународно призната дефиниција, под поимот млади во Република Македонија се подразбира социо-етичката категорија на население на возраст од 15 до 24 години [...], меѓутоа [...] секоја сериозна акција или програма за млади треба да ги земе предвид и лицата од 24 до 30 години [...]“.

Понатаму, во делот надлежност врз младински политики, во Македонија е предвидена посебна Агенција за млади и спорт, во која секторот за млади се дефинира себеси како „сектор кој врши работи кои се однесуваат на сферите на интерес и потребите на младата популација во земјата и признавањето на улогата на младите во развојот на Република Македонија, како позитивна движечка сила и промотор на новите вредности на општеството и државата, придржувајќи се до Националната стратегија за млади која ги дефинира следните приоритети за дејствување на државните институции и младински здруженија на граѓани“. Имајќи предвид дека потребите и интересите на младите не можат да се анализираат изолирано, логично е што политиките кои спаѓаат во надежност на други министерства или агенции им се повторно од интерес на младите. На пример, образовната политика која е во надлежност на Министерството за образование и телата како Биро за развој на образование, Државен испитен центар, Центар за стручно образование и обука и др. претставува прашање која е претежно од интерес за младата популација. Или пак политики врзани со младинско вработување, за што надлежност имаат телата како Министерство за економија или Министерство за труд и социјална работа и други придружни органи и агенции.

Во Македонија не е предвиден посебен буџет за млади.

Особено важен аспект, издвоен и како еден од предусловите според Советот на Европа, е младинското учество. Националниот младински совет на Македонија истото го дефинира како „вклучување на младите во носење на одлуки, генерирање на предлози и идеи за подобрување на положбата на младите во општеството. Активното учество само по себе не подразбира само вклучување во одредена активност туку тоа е процес во кој младите ги идентификуваат своите потреби, бараат решенија, планираат и имплементираат активности и имаат можност да носат одлуки во своите заедници и општеството во целини. “

Дел од придобивките на младите кои активно го користат правото на учество се имање цел и очекувања за иднината, ориентација кон успех, образовни аспирации, чувство на припадност, развој на социјален капитал, здобивање со знаење и информации, вклучување во значајни активности кои нудат континуитет и разновидност. Од друга страна, пак, доаѓа до израз посветеноста на институциите кон давање поддршка и работа со млади, зголемување на довербата меѓу двете страни, подобро разбирање на потребите и грижите на младите од страна на институциите, со што се зголемува чувството на припадност кон заедницата, институциите добиваат свежи идеи и различни перспективи, се пренесува знаење итн.

Како што посочивме, младинското учество не претставува еднократна активност, туку со цел да се оствари суштинско младинско учество потребно е младите да бидат вклучени во целиот процес на градење на јавни политики: од лоцирање на проблемот, осмислување на потенцијални решенија, формално учество во донесување на одлуката, спроведување на политиката, па сè до мониторинг и евалуација на реализираните активности.

За да може младите да извршат значително влијание врз носителите на одлуки потребно е тие да бидат политички свесни, организирани и на располагање да им бидат механизми со кои и формално ќе можат да учествуваат во процесите на одлучување. Иако Македонија предвидува одредени механизми со кои треба да се унапреди партиципативната демократија, сепак изостануваат механизми кои се скроени имајќи ги во предвид карактеристиките на младите, нивните потреби и начин на делување. За таа цел, основање на локални младински совети како механизам за остварување на формално влијание во процесите на одлучување на локално ниво, е начин да се зголеми моќта на младите во нивните непосредни заедници.

Во процесот на креирањето на Локален младински совет како процес неопходно е да се мобилизираат младите луѓе, младинските организации и останатите форми на младинско здружување и да се работи на јакнење на нивниот социјален капитал и трансформација на политичката култура, за да следува формално препознавање и институционално признавање од страна на локалните авторитети, но и заедничка работа за унапредување на младинските политики на локално ниво, развој на младински активизам и младинско учество во процесите на донесување на одлуки.

Младинскиот совет се разликува од другите младински организации или форми на здружување поради неговата претставничка компонента. Па така за младинските совети важи претпоставката дека тие имаат мандат или легитимитет да ги претставуваат младите во локалната заедница, кои како група делат заеднички карактеристики и интереси. Меѓутоа, за еден совет да биде претставнички, тој мора да е основан и да функционира на принципите на демократско управување, инклузивност, транспарентност и отчетност. Младинските совети неопходно е да се стремат да мобилизираат што е можно повеќе млади и форми на младинско здружување, со тоа намалувајќи го ризикот истите да бидат искористени за лични или групни интереси, кои се разликуваат од оние на младите кои би требало да ги претставуваат.

Искуствата покажуваат дека не е доволно само формално да се признае правото на учество преку воведување на механизам како локалниот младински совет. Неопходно е на истиот да му се даде простор за автономно дејствување, дури и кога тоа подразбира конструктивен институционален конфликт со останатите донесувачи на одлуки.

Да заклучиме, со основање на локалните младински совети се овозможува институционален канал за влијание и претставување, директно вклучување на младите во процесите на донесување одлуки, особено во одлучувањето за прашања од младински карактер, односно прашањата од кои младите се најзасегнати, како и развивање и градење на партнерство помеѓу младите и локалните самоуправи.

Значајно да се спомене е дека легитимен и функционално оперативен локален младински совет може да претставува стабилен и моќен партнер на локалната власт во утврдување на потребите, проблемите и приоритетите на младите, но и во реализација на планови, мерки и политики. На младите им е потребна поддршка и можности да ги искажат своите ставови и идеи, а локалниот младински совет може да им ја пружи таа можност на младите и да ја влијае врз локалната самоуправа во насока на креирање на подобри и сепфатни младински политики.

Младинско учество во политиките на европско ниво

Преку младинското организирање, младите ја остваруваат својата слобода на здружување и остварување на своите интереси, како на национално, така и на европско ниво. Заедничкото, проактивно и солидарно истапување пред институциите е клучен фактор за артикулирање на младинските потреби и ставови за прашањата кои директно ги засегаат.

Гледајќи кон европските практики, можеме да заклучиме дека постојат високо организирани и функциоални структури, тела и механизми кои го гарантираат младинското учество.

Во рамките на комплексната структура на Европската Унија во однос на положбата на младите се важни два клучни фактори: [1] препознавањето на важноста на младинските прашања и [2] институционалната структура за заштита на правата на младите.

Подрачјето на политика за млади не е регулирано со европското правно наследство, но сепак ЕУ ја препознава важноста на ова проблематика и потребата да се занимава со неа во соработка со земјите членки. Тоа го остварува преку методот на отворена координирација и преку водење на структурни дијалози.

Најзначајно тело во институционалната структура на ЕУ за заштитата на правата и интересите на младите е Општата управа за образование и култура, Оддел за млади. Во рамките на ова тело се изработени клучните документи на Унијата за работа со млади: Белата книга – нов поттик за европската младина од 2001 година и ЕУ стратегија за млади – вложување и зајакнување од 2009 година.

Европскиот младински форум (ЕМФ) е чадор-организација на млади на паневропско ниво која е препознаена како претставничка организација на младите од Европската комисија. ЕМФ е платформа на националните младински совети и меѓународни невладини младински организации во Европа. ЕМФ се залага за правата на младите во меѓународните институции како што се Европската унија, Советот на Европа и Обединетите нации. Основан е во 1996 година од страна на националните младински совети и меѓународни невладини младински организации.

Визијата на Европскиот младински форум е да биде гласот на младите луѓе во Европа, каде што младите луѓе се рамноправни граѓани и се охрабруваат и поддржуваат да ги постигнат во потполност своите потенцијали како глобални граѓани.

Европскиот младински форум има 99 организации членки, поврзува преку 10 милиони млади луѓе чија цел е да ги претставуваат своите заеднички интереси. Организациите членки на ЕМФ се делат во два столба: Национален младински совет и Меѓународна невладина младинска организација. Во рамките на членството постојат три нивоа: набљудувач, кандидат и полноправна членка. Согласно со Статутот на Форумот, право на глас имаат само полноправните членови.

Во ЕМФ членуваат национални младински совети од 40 земји од Европа, но Македонија нема свој официјален претставник поради тоа што во земјата немаше национално младинско организирање до 2013. Во моментот (2015), Националниот младински совет на Македонија има активна кандидатура за членство во Европскиот младински форум.

Суштината на работата на ЕМФ е во поттикнувањето на младите луѓе активно да учествуваат во општеството со цел да го подобрат сопствениот живот, а преку претставување и застапување на нивните потреби и интереси и оние на нивните организации. Во тековното неизвесно политичко и социјално опкружување коешто влијае на животот на младите луѓе, тие можат да бидат моќни катализатори за позитивни промени и соработници на иновативни решенија за проблемите на Европа.

Структурен дијалог за млади е инструмент кој се грижи дека мислењето на младите е земено предвид при креирањето на младински политики во ЕУ. Воспоставен е во 2010 од Европската комисија, а задолжени за спроведување се водат Европската комисија, земјите членки, Европскиот младински форум (и преку него националните младински совети и меѓународните организации). Структурираниот дијалог претставува процес на консултации со младите луѓе со цел да се разберат и објаснат потребите на младите луѓе и да се донесат препораки за позицијата на младите во одредени области од животот.

На европско ниво постои структуриран дијалог за млади кој го водат Европската комисија, земјите членки, Европскиот младински форум. На национално ниво, се формира работна група (која содржи млади претставници и претставници на владините институции и експерти) која спроведува консултации со млади луѓе. Содржината на националните консултации се пренесува на европско ниво, од каде делегатите креираат финални препораки кои се доставуваат до институциите и креаторите на политики. Еден циклус на структурирани дијалози трае 18 месеци. Од започнувањето на структурираниот дијалог, досега се одржани три циклуси, во следните области: [2010–2011] Младинско вработување, [2011–2012] Младинско учество во демократскиот живот и [2013–2014] Социјална вклученост на млади.

Младинско учество во Совет на Европа

На ниво на Совет на Европа, телото директно надлежно за младински политики е Директоратот за млади и спорт. Она што го прави ова тело специфично е што тоа прави одлуки за младите заедно со младинските претставници за како да се управуваат финансиите за млади. Во директоратот постои и Советодавен одбор за млади (*Advisory Council on Youth*) кој го сочинуваат 30 претставници од меѓународни младински организации, 20 назначени од Европскиот младински форум и 10 од Директоратот за млади и спорт.

Европскиот управувачки комитет за млади (*The European Steering Committee for Youth (CDEJ)*) го сочинуваат претставници од министерства и организации надлежни за младинска работа од 49-те земји потписници на Европската конвенција за култура. Комитетот охрабрува поблиска соработка меѓу владите на младински прашања и обезбедува форум за споредба на национални младински политики и добри практики.

Советодавниот одбор и Европскиот управувачки комитет за млади формираат Заеднички совет (*Joint Council*) каде младите седат и одлучуваат заедно со претставниците од надлежните министерства за младински политики.

Национален младински совет на Македонија

Националниот младински совет на Македонија [НМСМ] е сојуз на здруженија, младинска чадор-организација, во кој на доброволна основа членуваат здруженија и фондации од Република Македонија. НМСМ е основан на 29 јуни 2013 година од страна на 55 организации. Во моментот НМСМ брои 60 организации и е организација кандидат за членство во Европскиот младински форум.

НМСМ е национална чадор-организација на сите млади во Македонија. НМСМ обединува 60 организации: 25 младински организации, 18 организации за млади, 2 сојуза, 10 подмладоци на политичките партии и 5 придружни членки, со цел да се промовираат и да се залагаат за правата на младите во Македонија.

Членството на НМСМ е разновидно, обединувајќи организации кои работат на национално и регионално ниво, рурални и урбани средини, студентски организации, ограноци на меѓународни организации и други типови на здруженија. Во процесот на остварување на своите цели, НМСМ ги застапува интересите на младите во Република Македонија без разлика на нивната социоекономска положба, пол, раса, етничко и културно потекло, политичкото и верското уверување, сексуална ориентација, родов идентитет или некоја друга форма на разлика.

Визијата на НМСМ е независен, автономен и инклузивен младински сектор кој ги претставува младите во Македонија.

Мисијата на НМСМ е да ги претставува интересите и потребите на младите луѓе како врска со сите чинители и да обезбеди вклучување и активно учество на младите во процесот на донесување одлуки на секое ниво.

Младинска работа

Младинската работа има за главна цел да обезбеди можности младите луѓе да ја креираат својата сопствена иднина преку социјален и личен развој. Младинска работа е краток израз за активности со и за младите луѓе од социјална, културна, образовна или политичка природа. Покрај тоа, активностите на младинската работа, исто така, вклучуваат спорт и услуги за младите луѓе. Младинската работа му припаѓа на доменот на вонучилишно образование кое најчесто се нарекува неформално или спонтано учење. Преку младинската работа им се помага на младите да учествуваат во општеството.

Активното учество на младите луѓе во одлучувањето на локално и регионално ниво е од суштинско значење, ако сакаме да изградиме подемократски, инклузивни и просперитетни општества. Учество и активно граѓанство значи имање на права, начини, простор и можности и, каде што е потребно, поддршка за младите да учествуваат и да влијаат на одлуките со цел да се придонесе за градење на подобро општество за нив. Участието на младите значи активно ангажирање на младите луѓе во животот на своите заедници. Во овој домен спаѓаат и локалните младински совети.

Според ова, младинските совети како тело немаат директна врска со давателите на младинската работа, но постоењето на младинска работа на локално ниво влијае врз репрезентативноста и диверзитетот на младинскиот совет. Преку младинска работа може да се постигне младите од маргинализирани заедници да имаат повеќе пристап во локалниот младински совет, односно да се изградат нивните капацитети за да земат учество на локално ниво. Оттука е важно да се негува и надградува професионална младинска работа која ќе може да досегне до маргинализираните категории на млади и да им помогне да сфатат што е младинскиот совет и како да се вклучат. Исто така, преку младинската работа можат да се обезбедат обуки и развој на младинските совети за тие да можат да функционираат независно и да ги искажат нивните идеи без притисок.

Состојбата со младинска работа во Македонија

Дефинирање

За да зборуваме за комплексноста на опфатот, целите и улогата на младинската работа, ќе се послужиме со дефиниција од Советот на Европа. Питер Лоритсен како долгогодишен директор на одделот за млади во Советот на Европа се обидува да даде дефиниција на младинската работа во книгата *Eggs in a Pan - Youth work: Speeches, Writings and Reflections*:

„Главната цел на младинската работа е да обезбеди можности за младите луѓе да ја создаваат и обликуваат својата иднина. Младинската работа е краток израз за активности со и за млади луѓе од социјална, културна, образовна или политичка природа. Сè повеќе активности од младинската работа, исто така, вклучуваат спорт и услуги за младите луѓе. Младинската работа му припаѓа на доменот на вонучилишно образование и најчесто се нарекува неформално или информално учење. Општите цели на младинската работа се интеграција и вклучување на младите луѓе во општеството. Таа, исто така, може да се стреми кон лична и социјална еманципација на младите од зависност и експлоатација. Младинската работа му припаѓа и на системот на социјална заштита и на системот на образование. Во некои земји се уредува со закон и се администрира од страна на државните службеници, особено на локално ниво. Сепак, важна е врската меѓу професионалните и волонтерските младински работници, која може да е на моменти антагонистичка, а во другите моменти да е одлична соработка.“

Еден од елементите на признавање на младинската работа е потребата за јасно дефинирање на улогата на младинската работа. Младинската работа може да се гледа како збир на акции (активности) кои преку неформалното образование и информалното учење се стремат кон

подобрување на личниот и социјален развој на младите. Една од улогите е и да се даде поддршка на младите луѓе да станат активни членови на општеството.

Дефинирањето на младинската работа е разновидно. Во некои европски земји таа е промовирана и финансирана од страна на јавните власти, додека во други европски земји таа има само маргинален статус и се одвива на сосема доброволна основа. Тоа што се смета за младинска работа во една земја, може да се врши од страна на консултантите во друга земја, или од заедницата и семејството во трета земја или, всушност, и воопшто да не постои на многу места. Денес, недостатоците на државните системи адекватно да обезбедат глобален пристап кон образованието и пазарот на трудот придонесуваат младинската работа сè повеќе да се занимава со невработеноста, образовниот неуспех, маргинализацијата и социјална исклученост. Сè повеќе, младинската работа се преклопува со областа на социјалните услуги претходно преземени од страна на државата преку социјална работа. Тоа значи дека младинската работа вклучува и други аспекти како што се образованието, вработувањето, помош и советување, домување, мобилност, деликвенцијата и здравството, кои се додаваат на повеќе традиционални области на дејствување на младинската работа како што се учеството, младинската политика, културните активности, кариерни насоки, рекреација и спортови. Младинската работа често се обидува да допре до одредени групи млади луѓе како маргинализираните млади од социјално загрозените семејства, или младите мигранти, вклучувајќи ги бегалците и институционализираните млади. Младинска работа на моменти може да се организира околу одредена верска или културна традиција.

Видови на младинска работа според деталното мапирање на Партнерскиот секретаријат на Советот на Европа и Европската комисија „Социо-економски опфат на младинската работа во Европа“ се следните: младинска работа со млади од ризични групи, младински едукативни активности надвор од формалното образование, младински информативни активности, младинско советување, обука за млади со цел личен и социјален развој, рекреативни активности за млади (слободни активности и кампови), обуки за работни вештини кои целат кон намалување на невработеноста кај младите, меѓународна младинска работа и младинска работа преку спорт и посебни видови на младинска работа зависно од конкретниот контекст.

Признавање

Младинската работа во Република Македонија сè уште не е формално признаена како систем на поддршка за млади, ниту пак како систем за неформално учење. Во некои европски земји младинската работа како професија постои низа години. Со новонастанатите општествени промени, евидентни се потребите за посветување на поголемо внимание на формалното признавање на младинската работа. Признавањето би бил еден од показателите за системско и целесообразно грижење за младите, но воедно и ќе се воспостави и квалитет во работата со младите. Преку признавање на младинската работа директно се влијае и на признавање на неформалното образование, како и на информалното учење како образовни форми преку кои може да учиме и да се стекнеме со компетенции важни за личниот, социјалниот и професионалниот развој.

Многу практичари на младинската работа и слични области кои имаат искуство во работата со млади, препорачуваат признавање на младинската работа како професија, комплементарна на други професии кои се занимаваат со младинските прашања. Младинската работа во Македонија се развива и како резултат на формална академска програма (присутна во различни облици во додипломски студии) но исто така се развива и неформално со своја методологија, филозофија, цел, квалитет и професионална етика. Признавањето на младинската работа е прилично комплексен процес, бидејќи се соочува со низа проблеми, пред сè од причината што со години не постои посебен системски пристап кон работата со млади.

Во Македонија постои иницијатива за признавање на младинската работа поттикната од Центарот за меѓукултурен дијалог и Агенцијата за млади и спорт. Во рамки на таа иницијатива се

формираше и национален сојуз на здруженија кои ги застапуваат интересите на давателите на младинска работа. Според иницијативата, младинска работа е термин кој се користи за да ги опише сите активности, пристапи и процеси за градење на капацитетите на младите преку неформално и информално учење со цел личен и социјален развој, како и активно вклучување на младите во општеството.

Оваа иницијатива понатаму дава дефиниции и за други поими поврзани со младинската работа:

1. Младинската работа се обезбедува на места соодветни на неформалните образовни практики (програми) за млади каде спаѓаат соодветни простории, на отворено и на интернет.
2. Давател на младинска работа е секое правно лице регистрирано со непрофитни цели кое нуди младинска работа согласно со дефиницијата за младинска работа.
3. Младински работник е физичко лице кое обезбедува (извршува) младинска работа за давателите на младинска работа. Младинскиот работник е лице кое ги поседува потребните компетенции за вршење младинска работа. Младинскиот работник ги извршува своите активности во рамки на давателот на младинска работа.

Волонтерство – помагање на заедниците, а не бесплатна работна сила на институциите

Граѓаните на Македонија имаат порив и основно разбирање за волонтирањето, а тоа го докажаа во повеќе наврати досега, особено за време на големите регионални и меѓународни граѓански кризи и катастрофи. Граѓаните на Македонија масовно се вклучија во донирање помош и волонтерски ангажмани при поплавите во Србија од 2014 година, како и при бегалската криза на мигрантите од Сирија и Авганистан која ескалираше во 2015 година и која сè уште трае.

Овие примери се показател дека постои граѓанска подлога за понатамошен развој на концептот на волонтерство и помагање на заедниците во Македонија, единствено доколку во улога на промотори и организатори се појават граѓанските организации, локалните самоуправи и државните институции. Без сериозен системски и организиран пристап, граѓанскиот порив да се помогне ќе остане само искра надеж и нема да се рашири низ различните заедници на национално ниво.

Како одговор на подготвеноста на граѓанските организации да се јават во улога на организатори на волонтерска работа, државата мора да почне да води волонтерски политики за промоција на вредностите на овој концепт и за поддршка на сите субјекти кои можат да се појават во улога на посредници меѓу граѓаните кои имаат потреба од помош и граѓаните кои сакаат да помагаат.

Развојот на волонтерските политики мора да започне преку ревизија и унапредување на законот за волонтерство и стратегијата за развој на волонтерство во Македонија. Овие два документа се проблематични бидејќи со својата содржина повеќе го регулираат отколку што го поттикнуваат волонтерството. Од денешна перспектива, се чини дека со законот и стратегијата за волонтерство, се создадоа услови државните институции да ангажираат волонтери, како замена за нивно вработување или како лажна надеж дека еден ден овие волонтери ќе станат вработени во соодветната државна институција.

Денес, имаме ситуации во кои млади професионалци по неколку години работат како волонтери во државни институции, за минимален надомест за храна и превоз, како услов за нивно потенцијално вработување, придружен со условот да се поседува партиска членска книшка од некоја од владејачките партии. Наместо благодарности и признанија, волонтерите во македонските институции добиваат 8-часовно работно време, спротивно на Законот за волонтерство според кој еден волонтер не смее да работи повеќе од 6 часа дневно.

Наспроти ваквото лажно прикривање на невработеноста во Македонија, давањето лажна надеж на граѓаните и злоупотребата на концептот на волонтерството, неопходно е државата и клучните актери да почнат да ги промовираат вистинските вредности и карактеристики на овој бесценет граѓански ангажман.

Првата карактеристика е тоа што волонтерството не се презема заради добивање финансиска награда. Ова значи дека волонтерството не е платена работа, но сепак не е ни бесплатна работа. Волонтерската работа не е бесплатна бидејќи сепак постојат можности за извесно покривање на оперативни трошоци за волонтерите од типот на превоз, храна, освежување, комуникациски трошоци, канцеларија и друг тип на логистичко-техничка поддршка за да може да се реализираат волонтерските ангажмани. Сепак, за своето ангажирање, волонтерите не добиваат финансиски надомести и тоа не го прават и не треба да го прават заради финансиска добивка.

Втора карактеристика е тоа што волонтерството е доброволна активност што зависи исклучиво од слободната волја на волонтерот. Оваа карактеристика ни укажува дека волонтерството во никој случај не смее да биде услов за вработување, ниту пак смее да се поистоветува со практиканството или стажирањето. Практиканството се разликува од волонтерството поради тоа што оваа дејност се поврзува со образовниот процес и со адаптација на граѓаните на пазарот на трудот и крајната нејзина цел е развој на работни вештини кај индивидуата. Стажирањето, од друга страна, е неопходен услов и законски определен минимум временски ангажман за одредено лице да може да добие лиценца за одредена професија. За разлика од овие две активности, волонтерството не смее да биде условено од ниту еден фактор, туку треба да се реализира

исклучиво по слободна волја и порив на индивидуата. Дополнителна отстапка која може да се толерира кај оваа карактеристика се извесните програми за волонтирање во училиштата кои го охрабруваат волонтирањето кај младите и кои понекогаш може да се задолжителни.

Третата карактеристика говори дека волонтерството треба да се реализира заради корист за други лица, локалната заедница или за општеството воопшто, а не за лична корист на волонтерот. Тука треба да се има предвид дека не е погрешно доколку волонтирајќи и помагајќи на заедниците, граѓаните развиваат и одредени лични вештини кои понатаму ќе им користат за личниот развој.

Придобивките од овие три клучни карактеристики и вредности на волонтерството може во целост да се исцрпат исклучиво доколку организаторите на волонтерска работа развијат програми и системи за планиран волонтерски менаџмент. Волонтерскиот менаџмент започнува со идентификација на потребите од волонтери и со регрутација и мобилизација на граѓани кои се заинтересирани да волонтираат. Менаџмент -циклусот продолжува со поддршка на волонтерите преку ориентација, обука и супервизија, нивно управување и задржување во рамките на организацијата или институцијата, како и со воспоставување систем за оддавање признанија и признавања на волонтерските ангажмани. Организаторите на волонтерска работа треба да запаметат дека сè што прават е во насока на задржување на волонтерот и негова мотивација за посилен ангажман или во насока на негово обесхрабрување и откажување од волонтерството.

Зголемувањето на бројот на граѓани кои им служат на заедниците е од огромно значење за општества како Македонија, особено кога граѓаните не можат многу да се потпрат на сервисите на државата. Затоа, волонтерството треба да се третира во поширока смисла, како помош или самопомош на заедницата, хуманитарни акции, помош при природни катастрофи, филантропија или служење на ранливите, партиципација, граѓански ангажман, застапување, промоција на извесна кауза или како ангажман за менување на свеста кај граѓаните во интерес на некоја општествена вредност.

ЛОКАЛНИ МЛАДИНСКИ СОВЕТИ

БИТОЛА

Профил на младите во Општина Битола

Според Државниот завод за статистика, во општина Битола живеат вкупно 18 702 млади луѓе на возраст од 15 до 29 години, од кои 9 560 се мажи, а 9 142 се жени. Од вкупно 18 702, на возраст од 15 до 24 години се 11 319 млади, од кои, согласно со податоците на Државниот завод за статистика се вработени само 290 млади. Треба да се земе предвид дека оваа категорија на млади се најчесто дел од процесот на средно или високо образование, па затоа и вработеноста е помала. На територијата на Општина Битола функционираат 30 образовни институции и тоа: 1 универзитет (на кој функционираат 6 факултета; 7 државни средни училишта, 2 приватни средни училишта и 14 основни училишта. Во средните училишта во Битола во учебната 2013/2014 година се запишале вкупно 4 300 ученици, додека во основните училишта се запишале вкупно 7 464 ученици.

Потреби на младите во Општина Битола

Според спроведените истражувања, потребите на младите во Општина Битола се многубројни, но како поважни се истакнуваат следниве: поттикнување на активното граѓанство кај младите луѓе преку воспоставување на механизми за информирање и вклученост во граѓанското општество, зголемување на партнерства помеѓу граѓанските организации и училиштата со цел да се зголеми учеството на младите луѓе во граѓанскиот живот на заедницата и да се зголеми понудата на неформално учење за младите, креирање на постојани механизми за дијалог помеѓу општината и претставничко тело на младите, подобрување на квалитетот на животот на младите преку програмски и логистички интервенции од страна на општината и граѓанскиот сектор и олеснување при премин на младите од образованието кон пазарот на труд и мотивирање за нивно стручно надоградување.

Неколку проблеми се идентификуваат како најраспространети кај младите и тоа: младинската невработеност и распространетоста на болестите на зависност помеѓу младите, отсуството на животна перспектива помеѓу младите, нискиот животен стандард и слабата мобилност, окупираноста на младите со забава и трошење и апатичноста и незаинтересираноста кај младите.⁴

Младинско организирање во Општина Битола

Бројот на регистрирани граѓански организации во Битола во декември 2010 година изнесува 644 организации. Меѓутоа, подеталната анализа покажува дека бројот на активни организации, односно бројот на пререгистрирани организации до 31 август 2011 година е значително помал од бројот на вкупно регистрирани организации, односно изнесува 240 организации.

Во општина Битола се регистрирани повеќе видови младински организации и неформални здружувања од неколку типа: здруженија на граѓани, Совет на млади, студентски парламенти, средношколски заедници, спортски клубови, културно-уметнички друштва, сојузи на млади и подмладоци на политички партии.

Од мрежите на локално ниво функционира Форумот за ЗДРУЖЕНИЈА НА ГРАЃАНИ од Битола што е он-лајн портал чија цел е промовирање на настани од граѓанскиот сектор, размена на идеи,

⁴ Стратегија за млади на Општина Битола

промовирање на соработка помеѓу здруженијата во Битола, барање и нудење решенија на предизвиците со кои се соочуваат граѓанските организации во Битола.

Некои од организациите членуваат во националните мрежи на организации како што се: Национален младински совет на Македонија, Коалиција СЕГА и Коалиција за правично судење.

Во младинските организации се вклучени само мал број млади, а нивното учество во неформалните и ad hoc активности е повисоко отколку во организираното граѓанско општество. Во Битола тоа се должи на фактот дека повеќето регистрирани граѓански организации не се во можност да обезбедат одржливост, и тоа во финансиска и програмска смисла поради генералниот недостаток на човечки капацитети кои професионално ќе се посветат на работата и развојот на организацијата.⁵

Младинските организации се соочуваат со недостаток на обучен кадар (младински работници) кој може професионално да работи со млади. Во рамки на локалната самоуправа нема одделение за работа со млади, што остава простор да се работи на градење на капацитетите на општинската администрација за работа со млади и во областа на младинските политики.

Генерално не постои ни доволна заинтересираност на младите за развојот на општината, што преку овој процес и се очекува да се промени.

Како други слаби страни се сметаат и тешкотиите во контактирање и информирање на организациите и директна вклученост на сите групи на млади, без разлика на нивната видливост и бројност.

Младински политики во Општина Битола

Стратегијата за млади на Општина Битола предвидува конкретни чекори за развој на младинскиот сектор во општината, со цел истиот да биде платформа за поголемо учество на младите во сите локални процеси. Оваа стратегија е развиена со целосно следење на принципите и заложбите што Општина Битола ги има дефинирано во *Стратегијата за соработка на Општина Битола со граѓанскиот сектор и негов постојан развој*. Други стратешки документи кои ги опфаќаат младите се *Стратешкиот план на Локалниот економско социјален совет (ЛЕСС)* на Општина Битола, и *Стратегијата за локален развој на Општина Битола*.

Во врска со младинските политики, постојат формални и неформални консултативни процеси од различни области во кои се вклучени младите што членуваат во различни здруженија на граѓани. Со тоа тие имаат можност да ги истакнат проблемите со кои се соочуваат како индивидуи, со кои проблеми се соочуваат нивните организации, но и младите што живеат во нивното опкружување. Според самиот граѓански сектор, младинските организации немаат капацитети да поттикнат поголема вклученост на младите во развојните процеси на заедницата. Младите не се вклучени во одлучувачките процеси во заедницата, а според нив локалните процеси на одлучување не се отворени кога се во прашање младите. Честопати граѓанскиот сектор бара поголема транспарентност и повеќе слух за нивните идеи. Просторните услови за работа со младите и за работа на самите млади е најважниот аспект кој бара решавање.

⁵ Стратегија за соработка на Општина Битола со граѓанскиот сектор и негов постојан развој (2012–2015)

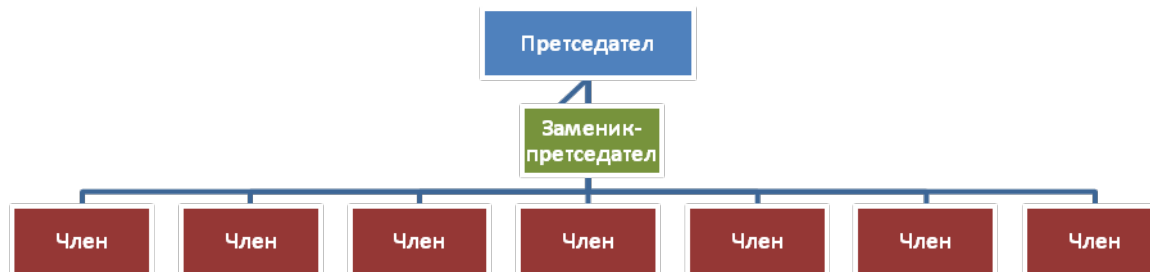
Совет на млади на Општина Битола

Советот на млади е советодавно работно дело на Советот на Општина Битола, кое е основано со цел младите активно да се вклучат во јавниот живот на општината Битола преку предлагање на иницијативи за прашањата што ги засегаат младите луѓе кои живеат на подрачјето на Општина Битола.

Советот на млади на Општина Битола е составен од 9 члена и ќе ја прошири својата структура со работни групи, во кои ќе можат да вклучат повеќе младински организации. Овие работни групи ќе работат на различни подрачја од младинските политики, ќе можат да детектираат проблеми, да иницираат прашања и да предлагаат нивни решенија.

Членови на Совет на млади на Општина Битола се: Младински културен центар – Битола, Младинска организација на СОЕУ „Јане Сандански“, Младинска организација на СОУ „Таки Даскало“, Младинска организација на СОТУ „Ѓорѓи Наумов“, УМС на ВМРО ДПМНЕ, Together Macedonia, Студентски Парламент на Технички факултет, Студенски Парламент УКЛО, Студентски парламент на Технички факултет и Студентски парламент на Биотехнички факултет.

Членовите на Советот на млади се избираат преку Јавен повик за предлагање на кандидати за членови во Советот на млади на Општина Битола, врз основа на член 3, став 2 и 3 од Одлуката за основање на Совет на млади на општината Битола (Службен гласник на Општина Битола). Конститутивната седница на Советот ја свикува и со неа раководи најстариот по возраст член, до изборот на претседател. Советот е конституиран со изборот на претседател. Првата конститутивна седница се одржа на 5.3.2015 г. Претседателот на Советот и неговиот заменик се избираат со мнозинство гласови од вкупниот број членови на Советот.

За донесување одлуки или други акти на седниците на Советот потребно е присуство на мнозинство од членовите. Одлуките и актите Советот ги носи со мнозинство на гласови од присутните членови.

ДЕБАР

Профил на младите во Општина Дебар

На ниво на Општина Дебар, според Државниот завод за статистика бројот на млади од 15 до 29 години изнесува 3 607 жители или 25,3 % од вкупната популација во градот. Заstraшувачки се бројките на млади кои се иселуваат од Дебар – вкупно 56 се иселени од Дебар во другите градови низ Р Македонија, а 436 млади се иселени во европските земји (Германија, Швајцарија, Италија, Словенија) и САД.

На територијата на Општина Дебар има 1 средно општинско училиште и тоа „Здравко Чочковски“, во кое учат вкупно 670 ученици, од кои 421 се на албански, а 249 се на македонски наставен јазик.

Младинско организирање и младински политики во Општина Дебар

Во општина Дебар функционираат повеќе од 10 младински организации и тоа: младински организации, средношколски заедници, културно-уметнички друштва и политички подмладици. Две организации од Дебар се занимаваат поконкретно со младински политики и тоа: МОФ Дебар и Клубот на млади при Општинска организација на Црвен крст – Дебар. За потребите на Општина Дебар подготвена е Локална младинска стратегија за периодот 2012–2016 година и акциски план за 2012 година, преку кои се уредени младите и младинските политики во Дебар. Потребно е да се нагласи дека неопходна е доследна имплементација на акцискиот план за 2012 година. Исто така, вреди да се спомене дека кога е направен акцискиот план не е консултирана засегната страна, т.е. младите, а исто така не се консултирани и младинските организации. Според Локалната младинска стратегија на Дебар која е со важност од 2012 до 2016 година, приоритетни области на интерес на младите се: квалитет на живеење, младинско учество и невработеност.

Потреби и предизвици на младите од Општина Дебар

За да може најсоодветно да се работи на подобрување на состојбата на младите во Општина Дебар беше спроведен прашалник за потребите и проблемите со кои се соочуваат младите на локално ниво. Според добиените резултати, младите во Дебар слободното време го поминуваат главно во спортски активности, во дружба со своите врсници во кафулиња или гледајќи телевизија. За овие опции се определуваат 69 % од испитаниците (се мисли на опциите поминување на слободно време на спортски активности, кафулиња или гледање ТВ). Момчињата, за разлика од девојчињата, во поголем дел времето го поминуваат во спортски активности, додека девојките во поголем број се ангажираат во НВО-и. Според возраст, младите од возрасната група од 15 до 19 години, значи главно средношколци, слободното време го поминуваат во спортски активности и по кафулиња со друштво. Младите од возрасната група 25 – 29 години во најголем дел се ангажираат во НВО-и.

По однос на постоечките културни и спортски објекти кои им се достапни на младите, 61% од младите сметаат дека ги има во доволен број. По однос на понудата на културни содржини за млади, испитаниците се прилично поделени во мислењата. Имено, најголем дел, 47,5 %, делумно се задоволни од понудените содржини, додека подеднаков дел, по 26 %, воопшто не се задоволни, односно потполно се задоволни од понудата. Понатаму, според возрасни групи најнезадоволни се младите од возрасната група 15 – 29 години.

61% од испитаниците не членуваат во здруженија на граѓани, додека 76 % членуваат во политичка партија. Овој податок покажува дека малку поголем дел од младите членуваат во здруженија на граѓани што кореспондира со погорните податоци според кои испитаниците како трета опција каде го поминуваат слободното време ги избираат НВО-и. Меѓутоа важен индикатор е што поголем процент од младите се политички активни, односно членуваат во партиски организации. Од друга страна, 45 % од испитаниците волонтирале досега, иако генерално нивниот

став по однос на волонтирањето е дека младите во градот многу ретко волонтираат, односно понекогаш волонтираат.

36 % од испитаниците сметаат дека младите во Дебар не се застапени во локалните институции и не се вклучени во донесувањето одлуки, додека скоро подеднаков дел испитаници сметаат дека младите се застапени во локалните институции, но не се вклучени во одлучувањето, односно не знаат дали и колку младите се вклучени. Ова укажува на прилично поделени мислења, што пак само ја потврдува слабата информираност на испитаниците околу можностите за младинското учество во Дебар. Спред младите, како главна причина за слабата вклученост е немањето доверба кај возрасните за да ги вклучат младите во донесувањето одлуки, а исто така како можна причина испитаниците ја наведуваат и слабата организираност на младите. Во тој контекст, 56 % изјавиле дека не се информирани дали постојат некакви младински тела во локалната самоуправа, а, исто така, 84 % не биле никогаш вклучени во донесување на некоја одлука на локално ниво.

Младински совет во Општина Дебар

Го пренесуваме ставот на градоначалникот на Општина Дебар м-р Ружди Лата: „Ставот на Општина Дебар е јасен и дециден – да им се подаде рака, поточно кажано да им се пружи поддршка на младите дебарчани, со што тие ќе можат слободно да се искажат, односно да ги кажат потребите и барањата кои ги засегаат младите во градот. Ние секогаш ќе бидеме тука да им овозможиме да се реализираат во практика. Се стремиме за еднаков развој во сите насоки на општината – образованието и локалниот економски развој, пред сè, се во иста насока, сè со цел да им се овозможи на младите да бидат двигател на општеството, а воедно со тоа да се привлечат да останат во своите домови. Колку е демократски начинот и можноста младите сами да креираат политики на локално ниво говори фактот што Општината овозможи нивна вклученост во работата на Советот, а се формираше и Совет на млади на Општина Дебар во кој членуваат претставници од граѓански организации, подмладоци на политички партии и средношколци. Оваа претставува значаен фактор за развој, еманципација, информирање и активно инволвирање во прашањата и политиките кои се клучни на младите интегрално. Со цел да се овозможи поголема инволвираност на младите во спроведување на младинските политики во Дебар, сметаме дека е потребен поголем ангажман на НВО, како и градење на партнерства и сојузи помеѓу самите младински организации од градот. За да се привлечат младите исто така важно е да се има поголема отвореност од страна на Општина Дебар, особено кон прашањата кои директно ги засегаат младите. Сметаме дека е потребно зголемување на степенот на информираност на младите за работата на Општината, локалните институции и училиштата, поточно кажано во прашањата кои главно ги засегаат младите.

И како крајна цел е да се овозможи поголема инволвираност на младите во донесувањето одлуки на локално ниво, а исто така и поголема ангажираност од страна на Општината во спроведување на Акцискиот план за 2016 година, согласно со Локалната младинска стратегија.

Сумирано, во Општина Дебар е неопходно активирање на поголем број членови во младинските организации, запознавање на нивните права и можности за учество во демократското донесување одлуки кои се особено значајни за младите и ангажирање на младинските организации за подигање на свеста на младите преку поголема иницијативност, како поединечно на секоја организација, така и во сојуз со останатите организации како начин на појасно изразување на мислите, потребите и желбите на младите.

Особено значајно е учеството на институциите, пред сè, на Општина Дебар, во овозможувањето поголема информираност на младите, преку создавање услови за информираност и директно запознавање со нивните права (пример, основање Младински информативен центар), инволвирање и учество на младите во активностите на Општината. Исто така, неопходно е целосно спроведување на Акцискиот план за 2016 година, согласно со Локалната младинска стратегија.

КИЧЕВО

Профил на младите во Општина Кичево

На ниво на Општина Кичево, според Државниот завод за статистика, бројот на млади од 15 до 29 години изнесува 14 692 жители или 25,69 % од вкупното население во градот. На територијата на Општина Кичево има 2 средни општински училишта ОСУ „Дрита“ – Кичево и ОСУ „Мирко Милески“ – Кичево. Од високообразовни институции, во градот постојат дисперзирани студии на Техничко-технолошкиот факултет и Правен факултет – Кичево, при „Св. Климент Охридски“ од Битола и дисперзирани студии на Правен факултет, Економскиот факултет, насока Сметководство и финансии и дисперзирани студии на Филолошкиот факултет, насока Англиски јазик, при Државниот Универзитет во Тетово.

Младинско организирање во Општина Кичево

Во Општина Кичево функционираат повеќе организации или тела кои работат на младински прашања и кои во својата работа ги вклучуваат младите. Такви организации се младинските организации, организациите за млади, средношколските заедници, културно-уметнички друштва и политички подмладоци и од поново време како младинско организирање е и локалниот младински совет.

Потребите на младите во Општина Кичево

Во периодот од април до мај, Младинскиот образовен форум и Центарот за меѓукултурен дијалог спроведоа анкета која имаше за цел да ги испита потребите и проблемите со кои се соочуваат младите на локално ниво во Општина Кичево. Во примерокот беа вклучени испитаници од 15 до 29 години. Според резултатите на оваа анкетана, најистакнати потреби на младите во Општина Кичево на кои треба локалниот младински совет да се фокусира во својата работа се:

Транспарентноста на институциите за нивната работа. Па така, младите во Кичево се имаат изјаснето дека немаат доверба во локалните институции, не се информирани за работата на локалните институции, како и дека не се информирани за услугите кои институциите ги даваат;

Учеството на младите во процесите на одлучување како во донесувањето на одлуките на локално ниво, така и во донесувањето на одлуките во училиштата. Со основањето на локалниот младински совет во Општина Кичево еден од приоритетите на младите се исполнува, па останува овој младински совет да работи и на вклучување на младите во донесувањето на одлуките во училиштата;

Политиката за вработување на младите е еден од позначајаните проблеми за младите на локално ниво. Повеќе од половина млади во Кичево, односно 58,8 %, позитивно се изјасниле дека целосно се согласуваат со тврдењето дека приоритетен проблем е непостоењето на достапни обуки кои би ги зголемиле работните вештини на младите. Дополнително, младите во Кичево се изјасниле дека не се запознаени со политиките за зголемување на вработеноста поддржани од страна на државата, односно мерките за самовработување (на пр. фондови за започнување на бизниси, бизнис-инкубатори и сл.). За младите во Кичево многу битен проблем за решавање се и социјалните бенефиции кои се на многу ниско ниво (попусти во културни установи, јавен превоз, попусти во услугите кои ги користат);

Во однос на прашањата поврзани со можностите за образование, речиси половина од испитаните млади во Кичево сметаат дека високото образование е недостапно за сите и исто како и неформалното образование кое одговара на потребите и интересите на младите.

Младински совет во Општина Кичево

На ниво на Општина Кичево, основан е Младински совет. Младинскиот совет во Кичево е прифатен како формално тело на Општина Кичево, поточно како советодавно тело на Општината за младите и младинските прашања. Советот е составен од 11 членови, од кои 8 се од граѓански сектор, 1 од средношколската унија, 1 од студентската унија и 1 претставник од редовите на општинската администрација на Општина Кичево, именуван од страна на градоначалникот во улога на координатор на Младинскиот совет. Истите се избрани по претходно распишан јавен повик од страна на Општина Кичево, именувани од страна на Советот на Општина Кичево, по предлог на соодветната комисија при Советот на Општина Кичево. Нивниот мандат трае две години. Младинскиот советот е основан од страна на Советот на Општина Кичево, на седница одржана на 18.6.2015.

Како значаен фактор за вклучувањето на младите во процесот на донесување одлуки, интегрално го пренесуваме ставот на градоначалникот на Општина Кичево, г. Фатмир Дехари: „Посакувам да изразам целосна благодарност до младината на Општина Кичево, којашто во континуитет ги поддржувала проектите на Општината. Сега тие ќе имаат поцелосен пристап за секое преземено дејствие во интерес на граѓаните.“

Сумарно, во Општина Кичево е неопходно активирање на поголем број членови во младинските организации, запознавање со нивните права и можности за учество во донесувањето одлуки кои се значајни за младите, како и поттикнување на ангажираноста на младинските организации за подигање на свеста кај младите.

Особено значајно е учеството на институциите, пред сè, на Општина Кичево, во овозможување на поголема информираност на младите, преку создавање услови за информирање и директно запознавање на младите со нивните права, вклучување и учество на младите во активностите на Општината. Без сомнение дека сето ова би се постигнало преку поддршката на новоформираното тело, Младинскиот совет во Кичево.

ЛИПКОВО

Профил на младите во Општина Липково

Младите во Општина Липково се составен и значителен дел од целокупното население гледајќи од аспект на возрастната категорија, односно од вкупно 29 605 број на жители, 15 029 се млади на возраст од 0 до 29 години што претставува повеќе од 50 % од населението⁶. Во Општина Липково младите можат да ги следат образовните процеси во основно и средно училиште. Во основните училишта има 3 468 ученици, додека во средните училишта настава следат 535 ученици.

Миграцијата на младите претставува еден од позначајните проблеми со којшто младите од оваа општина се соочуваат, односно по завршување на студиите младите сè повеќе имаат тенденции да ја напуштат Општината поради немање перспектива на што укажува и истражувањето за потребите на младите каде што испитаните млади сметаат дека приоритетен проблем за решавање е невраќањето на младите назад во Општината по завршување на студиите. Исто така, од големо значење е неможноста за движење низ делови внатре во Општината, но и поврзување со други делови од регионот што значајно влијае врз можноста за просперитет.

Младинско организирање во Општина Липково

Во Општина Липково пред формирањето на локалниот младински совет не постоел никаков вид на организирана структура која би ги претставувала интересите на младите на локално ниво. Најчесто, младите учествувале во активности наменети за млади, додека пак во Општината има организации кои се повеќе фокусирани на спортски и културни активности. Немањето на младински организации кои работат од млади за млади претставува голем предизвик во граѓанското општество во Липково.

Предизвици и потреби на младите во Општина Липково

Младите во Општина Липково се соочени со разновидни предизвици. Едни од позначајните се во областа на животниот стандард, односно немањето на можности за работа или несоодветното доквалификување, исто како имиграцијата која претставува значаен предизвик за младите да планираат живот во Општината, а тоа е проблем кој се врзува и со неучеството на младите во процесите на градење на различните политики кои ги засегаат нив.

⁶ Податоците се од Државниот завод за статистика

Локален младински совет во Општина Липково

Процесот на основање на Локалниот младински совет се одвиваше во неколку чекори. По завршување со промоција на иницијативниот одбор, истиот работеше на подготовка на потребните документи и процедури за основачкото собрание. По одржување на неколку работни состаноци, се отвори повик до сите други младински структури и организации кои беа заинтересирани да се приклучат кон формирање на младинскиот совет. На деновите на вмрежување присуствуваа членови од различни организации и групи на младински здружувања кои исто така беа вклучени и во претходните процеси, односно иницијативниот одбор и јадрото.

Ги подготвија потребните документи за регистрација и краткорочен акциски план за дејствување, односно се изгласа Статутот и структурата на советот која е составена од Собранието, Управниот одбор и Клубот за млади се дефинираа како работни тела на Советот на којшто можат да се приклучат сите заинтересирани млади кои сакаат да реализираат локални активности. По деновите на вмрежување следеше Основачкото собрание каде што беа присутни сите дотогаш инволвирани страни, односно 11 членови на организации и други форми на младинско здружување, а беа поканети и претставници од локалната самоуправа. Секогаш како предизвик се појавуваше неможноста за сеопфатно информирање и достапноста поради структурата на Општината која е составена од неколку села. По основањето, локалниот младински совет одржа и прес-конференција. За новоформираниот Совет беа информирани и локалните институции кои беа вклучени во целиот процес.

Од формирањето на Советот се одржани неколку состаноци за подготовка на локалната младинска стратегија за чија цел имаме воспоставено контакти со локалната власт за консултации. Долгорочен предизвик за Советот останува изнаоѓање средства за одржување на структурата и продлабочувањето на структурираниот дијалог со локалната власт.

СТРУГА

Профил на младите во Општина Струга

Според статистичките податоци од 2013 година, во Струга живеат 18 461 млади на возраст од 15 до 29 години, од кои 9 391 се мажи и 9 070 се жени.

Младите своето образование во Општината го започнуваат во две основни училишта во кои во учебната 2013/2014 учеле 5 865 ученици на три наставни јазици, за потоа своето образование да го продолжат во гимназија или средно стручно училиште кое во својот капацитет има 6 стручни насоки и во учебната 2013/2014 настава слушале 3 071. Покрај државните училишта има и две приватни. По завршувањето на средното образование, младите може да продолжат во две високообразовни институции – дисперзираните студии на правниот и економскиот факултет или на приватниот факултет.

Младинско организирање во Општина Струга

Младинските организации кои работат во полето на развој на младите и креирањето на младинските политики во Општината, а кои работат исклучиво на ова поле се многу малку. Постојат организации кои покрај останатите тематички обработуваат и дел за млади кој во случајов не придонесува во поголеми размери за подобрување на состојбата на младите.

Постојат две организации кои константно работат на полето на младите и креирањето на младинските политики и се активни учесници во консултација со Општината и во креирањето на стратешките документи за млади.

Изминатиот период не се јавува некое позначајно здружување на младите и младинските организации сè до иницијативата за формирање на младински совет на која се приклучија околу 15 младински организации, организации за млади, како и подмладоци на политички партии.

Младински политики во Општина Струга

Креирањето на младински политики во Општина Струга е процес кој започна да се движи изминативе две години со поголем интензитет и креирање на официјални документи со кои се опфаќаат младите и младинските политики.

Во текот на изминатите две години, Општината во соработка со невладиниот сектор и преку консултативни средби со младите ја креираше стратегијата за млади на Општина Струга. По креирањето на стратегијата преку истиот процес беше креиран и Акцискиот план за работа.

На истиот начин се креираат и стратегијата за образование, како и стратегијата за соработка со невладиниот сектор кои ги вклучуваат младите и младинските политики преку процесот на имплементација.

И покрај тоа што овие документи се веќе креирани и изгласани од страна на Советот на Општината, сепак нивната имплементација засега не е започната.

Општината засега прави некои напори, но тоа не е доволно за да се придвижи процесот на спроведување на стратегијата и акциските планови во практика.

Она на што би требало да се посвети повеќе внимание со цел да се подобри состојбата е креирањето на Младинскиот совет, како и дефинирање на секторот за млади во Општината чија единствена цел би биле младите и младинските политики.

Предизвици со кои се соочуваат младите во Општина Струга

Проблемите во образованието (формалното и неформалното) младите ги потенцираат како приоритетни за решавање во секоја општина, па така и Општина Струга не е исклучок. Па така, првенствено се истакнува високото образование и тоа дека понудените опции за високо образование се многу малку и затоа младите своето студирање се одлучуваат да го продолжат надвор од Општината. Според истражувањето, испитаниците сметаат дека не секој кој сака може да го продолжи високото образование (71 %), што веројатно се должи на материјалната состојба на младите во Општината. Доколку младите пак одлучат да завршат со образование по средното училиште, проблемот се јавува кај можностите за стручно образование, односно дека не се нудат големи можности за курсеви за стручно образование (42,9 %). Во однос на неформалното образование, испитаниците сметаат дека неформалното образование е застапено во повеќе форми во Општината. Испитаниците (57,1 %) сметаат дека тоа не е доволно за да им помогне во полесно наоѓање на работа.

Како најголем проблем во Општината, како и во целата наша држава се јавува невработеноста. Невработеноста на младите директно влијае и врз нивниот квалитет на живот. Поради овие причини младите се одлучуваат да ја напуштат Општината, дури 85,7 % сметаат дека не се понудени добри услови.

Покрај проблемите со невработеноста, младите се соочуваат и со предизвици од секојдневното живеење. Културната сцена секоја година сè повеќе ја губи борбата за доминација бидејќи настаните кои се случуваат се многу малку и се со многу мала посетеност од страна на младите без разлика на квалитетот и програмата која е понудена. Па така, 85 % сметаат дека понудата за театарски претстави е многу лоша, проекциите на филмови се многу ретки (92 %), а изложбите исто така не се случуваат многу често (71 %).

Ова се најголемите предизвици на кои ќе треба да работи Локалниот младински совет во Општина Струга, како и самата Општина за унапредување на состојбата на младите на локално ниво.

Младински совет во Општина Струга

Формирањето и структурата на Младинскиот совет ги вклучува сите младински организации и организации за млади, како и политички подмладоци, средношколски и студентски унии кои ги исполнуваат условите за членство во Советот пропишани со Статутот, но исто така ја вклучуваат и Општината преку претставничко тело и или секторот кој работи со млади.

Органи кои се дефинирани според Статутот на Младинскиот совет на Општина Струга (МСОС) се Собранието кое претставува највисок орган и го сочинуваат претставници од сите организации членки на Советот.

Управувањето со организацијата во период меѓу две седници на Собранието на МСОС го врши Управниот одбор кој е составен од 3 члена на Управен одбор, претседател и извршен директор со право на глас. Мандатот на членовите на Управниот одбор според Статутот на МСОС е две години со право на реизбор кој го прави Собранието.

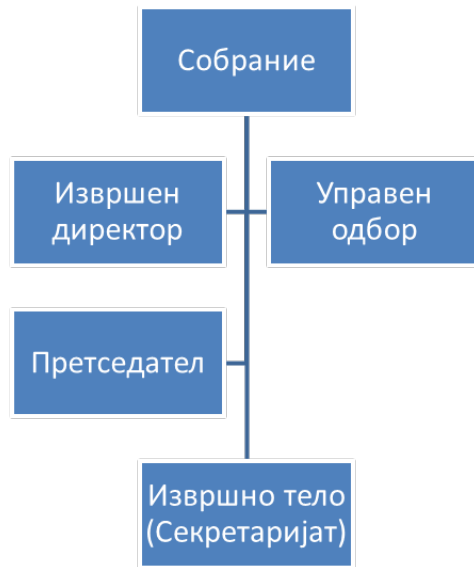
Претседателот го избира Собранието и има мандат од две години со можност за уште еден реизбор. Претседателот е спроведувач на одлуките на Собранието и на Управниот одбор.

Извршниот директор исто така го избира Собранието и има мандат од две години со можност за уште еден реизбор. Претседателот е спроведувач на одлуките на Собранието и на Управниот одбор.

Младинскиот совет своите активности ги реализира преку извршно тело кое е водено од извршниот директор, на кој му помагаат програмски координатори и асистенти преку специфични позиции и оддели.

Членовите на извршното тело може да бидат и во редовен работен однос избрани на отворен конкурс од Управниот одбор.

Работата и внатрешната структура на извршното тело се регулира со посебен акт кој го донесува Управниот одбор.

ТЕТОВО

Општина Тетово⁷:

„Политиките на Општина Тетово се да градат демократско општество каде што младите ќе се вклучат во процесот на донесување одлуки и процесот на креирање на младински политики. Младите ќе бидат носители и ќе се соочат со сите досегашни предизвици кои произлегуваат од долгиот транзициски период кој во некоја мера не ни овозможуваше да се развие и да се имплементира еден модерен концепт за вклучување на младите во општествениот и социјалниот дијалог. Сега, во овој период, со новата младинска стратегија и со добрата волја за основање на Советот за младите, ние како општина сакаме да бидеме дел на проактивна младинска политика која ќе создава нови можности за младите кои ќе можат да ги истакнат своите демократски, културни и други креативни вредности.

Општина Тетово веќе има усвоено стратегија за млади за период од 2015 до 2019 година која почна да ги реализира своите цели и активности во областа на спортот и културата. Исто така, во процес е и формирањето на Локален младински совет кој е усвоен во Советот на Општината, но процесот на избирање членови и функционирање на истиот ќе отпочне од септември со самото почнување на учебната година.

Веруваме во мерките коишто ги преземаме дека ќе дадат резултати и младите веќе ќе бидат дел од сите процеси што ги тангираат и ќе придонесат кон развојот на Општина Тетово и состојбата на младите во целост. Така Општината би била pogodно место за живот и живеење на младите.“

Профил на младите во Општина Тетово

Според податоците објавени од Државниот завод за статистика во 2013, има вкупно 23 371 млади на возраст од 15 до 29 години.

Возраст:	Мажи:	Жени:	Вкупно:
15–19 години	3 803	3 553	7 356
20–24 години	4 225	3 924	8 149
25–27 години	2 465	2 379	4 844
28–29 години	1 551	1 471	3 022

Според најновите податоци добиени од Центарот за вработување во Тетово, заклучно со месец јуни 2015 година има вкупно 13 427 невработени лица, од кои 3 199 се млади лица на возраст од 15- до 29 години.

Задолжителното образование во Општина Тетово се реализира во 12 централни основни училишта, 9 подрачни училишта, едно основно државно музичко училиште и пет средни училишта. Според податоците од 2014/2015 година, вкупниот број деца кои посетувале основно училиште бил 9 816 ученици, додека пак во средните училишта биле запишани вкупно 8 826 ученици. Во рамките на петте државни училишта се: гимназијата „Кирил Пејчиновиќ“, трите средни стручни училишта ССУ „Никола Штејн“, СТУ „Моша Пијаде“, СТУ „Ѓоце Стојчевски“ и економското училиште СЕУ „8 Септември“. Покрај државните средни училишта, на подрачјето на Тетово се отворени и две приватни средни училишта и тоа, “Woodrow Wilson School” во село Брвеница и „Јахја Кемал Колеџ“ во село Боговиње. Во Тетово функционираат и два универзитета: Државен универзитет на Тетово и Универзитет на Југоисточна Европа (УЈИЕ).

Последниот податок објавен од Државниот завод за статистика во 2013 ни укажува на тоа дека вкупно 114 млади се отселиле од Македонија.

⁷Изјавата е дадена за потребите на оваа публикација

Возраст:	Мажи:	Жени:	Вкупно:
15–19 години	/	4	4
20–24 години	1	56	57
25–29 години	7	46	53

Предизвици на младите од Општина Тетово

Младите во Тетово, се соочуваат со предизвици кои се специфични имајќи ја предвид нивната социо-економска моќ, како и политичките услови во нивната заедница. Во 2015 година беше спроведено истражување, односно прашалник во склоп на проектот „Развој на локални младински политики и локално младинско учество во 12 општини“ за мапирање на потребите на младите. Младите имаа можност со пополнување на овој прашалник да ги истакнат приоритетните предизвици на кои треба да се почне брзо да се работи со цел нивно подобрување. Како најрелевантни проблеми на кои мора да започне да работи и Општината и новоформираниот локален младински совет се следниве три:

Младите ја напуштаат Општината бидејќи не се задоволни од условите за живот кои таа ги нуди. Испитаниците истакнале дека најчесто Општината се напушта од страна на младите бидејќи не се задоволни од условите за живот кои таа ги нуди. Над 80 % од испитаниците сметаат дека ова претставува релевантен проблем на којшто треба да се бара решение. Како предизвик за Локалниот младински совет ова ќе претставува предизвик да ги дознае потребите на младите во Општина Тетово и да започне да ги подобрува условите за живот.

Младите многу тешко можат да си овозможат сопствено место за живеење. 73 % од испитаниците одговориле дека голем проблем на младите претставува тоа што не можат да си дозволат сопствено место за живеење. Овој проблем на младите се истакна и на национално ниво, не само во Општина Тетово, што може да се должи и на самиот факт на големата невработеност на младите, па согласно на тоа младите ќе имаат и релативно мала самостојност за градење на сопствено место за живеење.

Младите НЕ се вклучени во процесот на донесување на одлуки во локалните институции. 68 % од испитаниците сметаат дека младите не се вклучени во процесите на донесување на одлуки. На овој проблем е започнато да се работи со самото тоа што има огромна иницијатива од страна на младинските здруженија (Иницијативниот одбор) за да се формира Локален младински совет кој ќе биде претставник на младите, ќе се застапува за нивните проблеми и ќе учествува во процесот на донесување на одлуки.

Покрај овие три клучни проблеми кои беа посочени од страна на младите и кои тие сметаат дека се приоритетни за решавање, тие исто така посочија и уште неколку други проблеми кои според добиените проценти се исто така многу важни.

На листата на приоритетни проблеми за решавање се најдоа и следниве изјави:

- Младите имаат недостаток на волја и зголемен степен на незадоволство;
- Младите немаат социјални бенефиции (пр. попусти во културни установи, јавен првоз, попусти на услугите кои ги користат);
- Младите НЕ се вклучени во процесот на донесување одлуки во училиштата;
- Има недостаток од игралишта за сите спортови;
- Младите ја напуштаат Општината за да најдат работа;

- Во Општината недостасуваат велосипедски патеки;
- Нема безбедност во сите делови од Општината;
- Младите многу често играат игри на среќа (кладилница, казино, бинго).
- Младински организации и организации за млади во Општина Тетово

Моментално во Тетово постојат 190 здруженија на граѓани. Здруженијата кои се најпрепознатиливи, водени од млади или за млади, кои тековно работат на младински политики или активности кои ги засегаат младите се: „Младински образовен форум – МОФ“, „Мултикултура“, „ЦБЦ ЉОЈА“, „Институт за развој на заедницата – ИРЗ“, „АДРР СОНЦЕ“, „Институт Либерална алтернатива“, „Женски форум“, „Хендимак“, „ЛГБТ Јунајтед Тетово“ и други.

Исто така, во овој момент постојат и неколку мрежи, односно иницијативи водени од млади лица со една заедничка цел. Пример за ваков тип на иницијатива е иницијативата „РЕСТАРТ“ чија цел е да издејствува реконструкција на спортскиот центар во Тетово. Иницијативата „Тетово на точак“ е составена од млади ентузијастички и граѓански активисти коишто настојуваат да направат промени во својот град. Исто тука е иницијативата „Заедно против загадувањето на Тетово“ која се бори за поздрава и подобра животна средина. Ова се иницијативи кои пред сè се водени од млади лица претставници од повеќе невладини организации и индивидуалци. Конечно, иницијативата за формирање на Локален младински совет е составена од претставници на здруженија на граѓани, претставници на средни училишта, студенти, претставници на политички подмладоци, претставници на културно-уметнички друштва и медиуми. Оваа иницијатива има за цел формирање на Локален младински совет во Тетово, како механизам за овозможување учество на младите во процесите на одлучување на локално ниво.

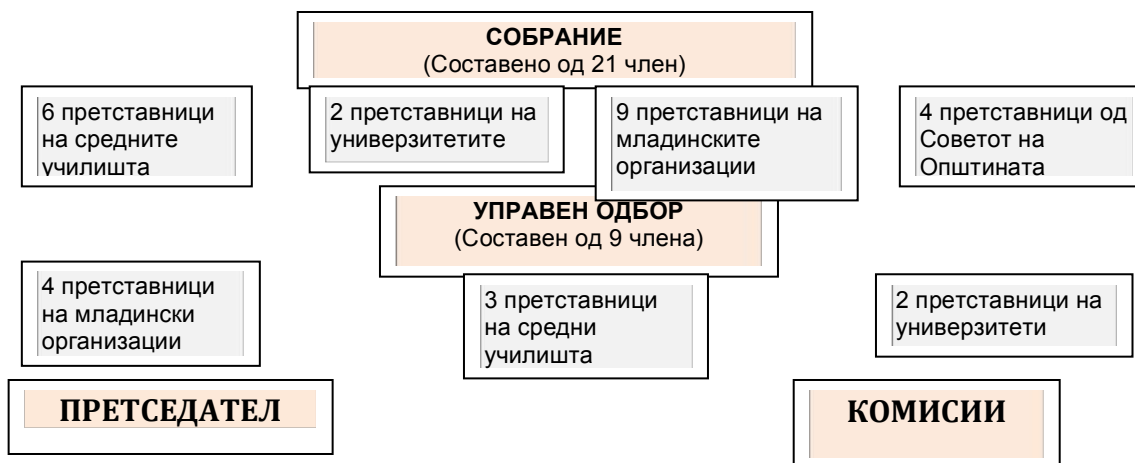
Младинските организации како дел од својата програма работат на зголемување на учеството на младите во процесите на донесување одлуки за прашања кои ги засегаат. Младите веќе поголем период се на маргините на општествените случувања и оттука произлегува потребата за нивна поголема застапеност и вклученост во општествено-политичките случувања. Повеќето политики кои ги засегаат младите се спроведуваат во рамките на другите области како што се: образование, вработување, социјални услуги. Потребен е секторски пристап каде политиката ќе биде фокусирана на проблемите со кои младите се соочуваат, а не како досега младинските прашања да се посочуваат во склоп на образовната политика, социјалната политика и сл. Исто така, иако постојат одредени стратешки документи кои се од интерес на младите, изостанува нивна доследна имплементација и евалуација на успешност. Учеството на младите во самото креирање и донесување на ваквите политики е од есенцијална важност, затоа што младите најдобро знаат што им е потребно.

Младински политики во Општина Тетово

Како на национално, така и на локално ниво, младинските политики треба да се доближат до младите и реално да ги отсликуваат нивните потреби. Во донесувањето на младинските политики потребно е да се обезбеди вклученост на самите млади преку механизми кои ќе ги усвои самата општина, а се во согласност со најдобрите компаративни практики. Таквите механизми ќе служат за да обезбедат учество на младите во процесите на донесување одлуки на локално ниво. Еден од тие механизми е креирање на претставнички тела на младите, кои ќе бидат признаени од локалната заедница. Самите локални самоуправи можат да придонесат во однос на креирањето на младинските политики со нивната отвореност за соработка со младински организации и достапност за заеднички иницијативи и активности.

Во почетокот на мај 2014 година, Општина Тетово го започна процесот за креирање на Локална младинска стратегија, за периодот 2015–2019 година, заедно со едногодишен акционен план за нејзина имплементација во 2015 година. Главни носители на иницијативата за подготовка на ЛМС беа младите, во директна соработка со Секторот за јавни дејности при Општина Тетово. Целиот процес беше поддржан од Агенцијата за млади и спорт и Програмата за развој на Обединетите нации, а реализиран со поддршка на членови на Волонтерски центар Скопје. Стратегијата беше усвоена на 29.1.2015 година. Досега се отпочнати и реализирани активности во полето на културата и спортот.⁸

Општината е отворена за соработка и во овој момент отворен е консултативен процес со младите за формирање Локален младински совет, како претставничко тело на младите на локално ниво. Предложената структура е следна:

⁸Стратегијата сè уште не е достапна во јавност.

ЧАИР

Општина Чаир иако е најмала општина по површина, е една од најгусто населените општини во Македонија. Во однос на својата големина, Општина Чаир зафаќа површина од 3,52 км² и има густина на население од 18 400 жители/м², со вкупно население од скоро 65 000 лица, односно 3,2 % од вкупното население во државата. Според возраста, во Општина Чаир скоро една четвртина од вкупното население се млади лица на возраст од 15 до 30 години или поточно 15 624 жители.

Општина Центар е мултикултурна и мултиетничка заедница. Според последниот попис од 2002 година, во Општина Чаир живеат 36 921 Албанци (57 %); 15 628 Македонци (24,13 %); 4 500 Турци (6,95 %); 3 083 Роми (4,76 %); 2 950 Бошњаци (4,55 %); 621 Срби, (0,96 %); 78 Власи (0,12 %); и 992 претставника на други етнички заедници (1,53 %). Службени јазици во Општина Чаир се албанскиот, македонскиот и турскиот јазик.

Општина Чаир, како дел од општините во состав на Град Скопје има надлежност само врз основното образование и институциите за образование на возрасни. Сепак, на територијата на Општината има образовни институции од различен карактер, кои ги исполнуваат потребите на жителите на Чаир. Општина Чаир има вкупно осум основни училишта, едно средно училиште и три универзитети. Најголем дел од жителите на Чаир (95,63 %) имаат стекнато некаков степен на образование или пак моментално се образуваат, а од нив 41,65 % се со основно образование, 35,07 % се со средно образование, додека со високо образование се 5,37 % од населението.

Профил на младите во Општина Чаир

Младински образовен форум и Центарот за меѓукултурен дијалог во периодот април–мај 2015, спроведоа интернет-истражување за идентификување на проблемите и приоритетите на младите во Општина Чаир. Според ова истражување, младите од Општина Чаир сметаат дека голем проблем е економската состојба на младите, невработеноста и незапознаеноста на младите со можностите за нивно вработување.

Можноста самостојно да си обезбедат место за живеење е проблем со кој се соочуваат дури 86,6 проценти од младите од Чаир и за нив ова прашање е приоритетно за решавање. Младинската невработеност е исто така голем проблем со кој се соочуваат младите на национално ниво, вклучувајќи ги и младите од Чаир. Дури 88 % од младите целосно или делумно се согласуваат дека моментално не постојат активности кои вистински придонесуваат за да се зголеми невработеноста кај младите и дека овој проблем е еден од приоритетните за решавање. Други индикатори за слабата економска моќ помеѓу младите се и нивните перцепции за социјални бенефиции кои им се нудат како и за младинските попусти за кино и театар, превоз и слично. За младите овие прашања треба да бидат приоритет за решавање за локалните власти.

Исклученоста од процесите за донесување одлуки се издвојува и како проблем помеѓу младите во Општина Чаир. Скоро 80 % од младите сметаат дека вклучувањето на младите во овие процеси е потребно и е приоритет на кој треба да се работи, односно младите сметаат дека треба да бидат вклучени во одлучувањето на прашања од нивни интерес во училиштата и локалните институции. Дополнително, според анкетата за јавното мислење на младите која ја спроведоа младите од Чаир кои беа дел од Иницијативата за основање на младински совет во Општината, 100 % од младите се изјасниле дека ја поддржуваат идејата за Локален младински совет.

Профил на младинските организации во Општина Чаир

Во општина Чаир има голем број граѓански здруженија, меѓу кои и младински организации, организации кои работат за млади, но и неформални младински структури. Дополнително, во Чаир постојат и студентски сојузи, навивачки групи, културно-уметнички друштва во кои членуваат младите од оваа општина. Организациите кои се дел од Општината имаат различни активности, мисии на дејствување и интереси во однос на младите и политиките во Општината.

Организациите кои дејствуваат во Општина Чаир нудат голем број обуки и други можности за неформално образование на своите членови, работат на покревање на културата, екологијата, меѓуетничкиот соживот, како и младински политики и образовни политики.

Според Општина Чаир, младинските организации на нејзината територија се соочуват со тешкотии за изнаоѓање фондови, особено за канцеларија и слични режиски трошоци, особено бидејќи се непрофитни по својот карактер.

Младински политики на локално ниво

Иако Општина Чаир нема документи со кои ја уредува својата работа и комуникација со младите, сепак остварува активности преку кои прави обиди да ги вклучи во својата работа и да придонесе кон поголема отвореност на Општината кон младите лица.

Во 2013 година, Општина Чаир, во рамките на проектната соработка со Меѓународната фондација за уметност и музика, во општинската зграда опреми и додели на користење 10 простории на невладини организации, како и една заедничка просторија со мултимедијална опрема за бесплатно користење. Целта на оваа активност која претставува пример за поздравување е да се поддржи невладиниот сектор во Општината, но и да се зголеми соработката помеѓу цивилниот сектор и Општината.

Во моментот, во Општина Чаир нема сектор или одделение за млади и лице кое се занимава со младинските проблеми и приоритети. Во рамките на Советот на Општина Чаир функционираат две комисии, Комисија за култура и образование и Комисија за млади и спорт кои се занимаваат со младински прашања.

Отворањето на просториите на Општината кон младинските организации укажува на посветеноста на Општината и давањето приоритет на младите. Се надеваме дека оваа посветеност ќе постои и во иднина и ќе резултира со позитивни промени во квалитетот на живот на младите во оваа општина.

Структура и форма на Советот

На деновите на вмрежување организирани од Иницијативниот одбор за Локален младински совет во Општина Чаир и претставниците на младинските структури заеднички дискутураа и ја утврдија формата и структурата на Младинскиот совет во Општината. Младинскиот совет во Чаир ќе биде тело кое ќе биде признаено од Општината, со можност во иднина членовите на Младинскиот совет да земат учество во работните тела на Советот на Општината, особено во оние во кои се дискутираат младински прашања како образование, спорт и култура.

Според Статутот кој беше подготвен на Деновите на вмрежување од страна на младинските структури од Чаир, органи на Младинскиот совет се Собранието, Управниот одбор и Комисијата за верификација. Собранието е највискиот орган на Младинскиот совет и членовите на Собранието ќе се среќаваат најмалку двапати во текот на една година. Управниот одбор пак ќе се состои од 9 члена, избрани од претставниците на Собранието, од кои пет ќе бидат претставници на младинските организации и други структури, а два члена ќе бидат претставници на политички подмладоци. Од редовите на Управниот одбор ќе се избере и претседател кој ќе го застапува и претставува Локалниот младински совет.

AL

Qendra për dialog ndërkulturor (QDN)

www.cid.mk

Qendra për dialog ndërkulturor (QDN) paraqet organizatë jo-qeveritare, jo-profitabile ,rinore e cila punon në Republikën e Maqedonisë dhe në suaza Evropiane.

QDN-ja punon për krijimin e bashkësive diverse, të përgjegjshme dhe bashkëpunuese, ku qytetarët kontribojnë në mënyrë aktive në zhvillimin social dhe integrim.

Misioni i QDN-së është sigurimi i zhvillimit të qëndrueshëm të bashkësisë, duke krijuar mundësi për angazhim cilësor të shoqërisë civile, avansimin e mundësive për mësim, dhe përfshirjen aktive e të rinjve dhe qytetarëve tjerë.

Qendra për dialog ndërkulturor është themeluar në vitin 2006 me qëllim të krijimit të një hapësire për të rinjtë nga Kumanova për vetë-realizim dhe pjesmarrje aktive në shoqëri, duke marrë parasysh nivelin e multikulturalizmit dhe svidat që i sjell në Kumanovë. Në vetëm pak vite QDN –ja u rritë në një organizatë që gjeneron sisteme për mbështjen e të rinjve, organizatë kryesore në promovimin e dialogut ndërkulturor dhe qytetarisë aktive.

Puna rinore në QDN

Në vitin 2010 QDN krijoi një sistem për përkrahje të të rinjve në Komunë Kumanovë të njohur mes të rinjve si “Multi Kulti” qendra rinore. Qëllimi kryesor i këtyre qendrave rinore është të vendosë bazat për një bashkëpunim të qëndrueshëm ndëretnik duke inkurajuar mësimin ndërkulturor dhe komunikimin mes fëmijëve dhe të rinjve. Përveç kësaj, këto qendra punojnë në promovimin e qytetarisë demokratike dhe inkurajojnë pjesëmarrjen aktive të të rinjve në proceset e vendimarrjes në bashkësi.

Në drejtim të promovimit të praktikave positive nga sistemet për mbështetje të të rinjve, QDN-ja në vitin 2013 filloi iniciativën për profesionalizimin dhe njohjen e punës rinore, dhe nëpërmjet kësaj iniciative rrjetëzoi më shumë se 20 organizata në Aleancën për punë rinore, e cila është duke punuar në mënyrë aktive në zgjidhje legjislative për njohjen e punës rinore.

QDN dhe pjesëmarrja rinore

QDN ofron mundësi për shumë të rinjë në bashkësinë e tyre të marrin pjesë në dialog të strukturuar dhe të hapur me aktorët relevant dhe të jenë pjesë e procesit të vendimarrjes për çështje që i tangojnë ato, edhe atë në nivel të shkollave dhe në nivel të komunës. Nëpër shkolla QDN-ja punon në krijimin e proceseve demokratike për zgjedhjen e këshillit të nxënësve, më tej të zgjedhurve u ofron trajnime që mundësojnë më mirë ta kuptojnë rolin e tyre nëpër shkolla, prcesin e vendimarrjes dhe marrjen e iniciativave që mundësojnë pjesëmarrje aktive të nxënësve. Në nivel lokal QDN – ja inicioi krijimin e Këshillin Rinor Lokal në Kumanovë – i pari në Maqedoni nga llojin e vet, ku të gjithë format e organizimit rinor janë të përfaqësuar, duke përfshirë organizatat rinore të partive politike. Gjithashtu QDN-ja ishte njëra ndër iniciatorët e procesit të themelimit të Këshillit Rinor Kombëtarë të Maqedonisë, ku njëherit është edhe anëtare.

QND-ja në mbështetjen e shoqërisë civile

QND-ja punon në mënyrë aktive në zhvillimin e kapaciteteve të organizatave rinore dhe qytetare, për kycjen direkte të qytetarëve në bashkësi si dhe raealizimin e rolit të vet si gjeneratorë të dialogut mes institucioneve dhe qytetarëve. Në këtë pjesë QDN-ja ofron trajnime, konsultime dhe hapë procese për rrjetëzim të organizatave qytetare.

Përkrahje edukative nga QDN-ja

Zhvillimi i proceseve edukative posaçërisht në kuadër të mësimi jo-formal paraqet njëra nga anët më të forta të QDN-së në vitet e fundit. QDN-ja është e përkushtuar në zhvillimin e kompetencave të trajnerëve të rinjë që janë në gjendje të mbështesin dhe promovojnë procesin e mësimi jo-formal në kontekste të ndryshme. Me qëllim të mbështetjes së zhvillimit të kompetencave të trajnerëve QDN-ja ka bashkëpunim të ngushtë me institucione që ofrojnë aktivitete të ndryshme nëpër Evropë. QDN-ja ofron trajnime dhe konsultime për institucionet dhe organizata e ndryshme private dhe publike, të tilla si Këshilli i Evropës, SALTO resurs qendra dhe Forumi rinor Evropian.

QDN-ja dhe dialogu mes bashkësive

QDN-ja është e përfshirë në koordinimin e platformave për shoqëri civile që punojnë në përmisimin e mardhënieve ndërmejt bashkësive në Kumanovë dhe Maqedoni. Platforma në Kumanovë është e fokusuar në Komisioni për mardhënie mes bashkësive por përfshin edhe aktorë tjetër të rëndësishëm lokal siç janë institucionet lokale, Këshilli i komunës dhe organizatat qytetare. Në nivel kombëtarë QDN-ja është anëtare e koalicionit qytetarë për përmisimin e mardhënieve ndëretnike nëpërmjet vendosjen e sistemit më të mir ligjorë dhe luftës kundër segregimit dhe diskriminimit.

QDN-ja në nivel ndërkombëtar

QDN-ja është një nga agjencitë më me përvojë për mobilitete për të rinjë, duke ofruar shkëmbime rinore në kontekst edukativ. Kohëve të fundit QDN-ja është përfshirë në ofrimin e mobiliteteve për arsimtarë, stafit mbështetës, dhe njerzëve në tregun e punës. QDN-ja organizon edhe mundësi për vullnetarizëm ndërkombëtar nëpërmjet kampeve verore dhe punës vullnetare afatgjatë në Evropë dhe në nivel global. veç kësaj, CID është në bashkpunim me disa organizatave ndërkombëtare me anë të cilave influencojnë dhe sjellin trende Europiane dhe internacionale tek të rinjët

Këshillat lokale të rinjve – një mekanizëm për avancimin e pjesëmarrjes së rinjve

Politikën rinore mund ta definojmë si një politikë ndër-resore, politikë e integruar e orientuar ndaj të rinjve, me të rinjtë dhe një politikë që ka për bazë nevojat e të rinjve. Qëllimi i kësaj politike është të përmirësojë dhe avancojë kushtet e jetesës dhe pjesëmarrjen e të rinjve, duke i përfshirë ato në çështjet sociale, kulturore dhe politike që kanë të bëjnë me vetë të rinjtë [Parlamenti evropian i të rinjve] ose thënë më ndryshe, kjo politikë nënkupton një komplet parimesh, vlerash, qëndrimesh, sjelljesh, qëllimesh dhe aksionesh që kanë për qëllim të përmirësojnë cilësinë e jetës së të rinjve [Forumi rinor evropian]. Politika rinore mund të paraqitet në forma të ndryshme, e definuar në kuadër të teksteve ligjore ose akteve nënligjore, deklaratave, strategjive dhe rregulloreve. Politika rinore përgjithësisht implementohet nga shteti dhe institucionet publike, por ajo përgatitet, miratohet dhe implementohet në bashkëpunim me organizatat rinore dhe grupet e organizuara joformale të të rinjve, ekspertët, mediat dhe bashkësinë në tërësi.

Këshilli i Evropës ka paraparë kushtet e nevojshme për përgatitjen e një politike rinore efektive, moderne dhe të orientuar drejt Evropës. Kushtet në fjalë nënkuptojnë një grup qëllimor të definuar qartë, kompetenca qeveritare të definuara qartë lidhur me të rinjtë, strategji konkrete dhe transparente, politikë e bazuar në njohuritë dhe faktet, trajtimin e të rinjve si një resurs dhe jo si problem, promovimin e pjesëmarrjes së të rinjve, qasje e integruar midis sektorëve lidhur me politikën rinore dhe bashkëpunim midis ministrive, buxhet të veçantë, lidhje në nivel lokal, rajonal dhe nacional, politikë rinore e orientuar drejt praktikave më të mira evropiane dhe ndërkombëtare.

Mungesa e një përkufizimi të pranuar në nivel ndërkombëtar lidhur me termin “Të rinjtë” është një fakt që pranohet nga të gjitha subjektet relevante. Me dokumentet e para ndërkombëtare që trajtojnë të rinjtë, kësaj kategorie i takojnë të rinjtë e moshës 15 – 24 vjeçe, por trendet moderne janë orientuar drejt uljes së moshës më të re dhe rritjes së moshës më të madhe (13-30 vjet). Në Maqedoni përkufizimi i termit “Të rinjtë” nuk është rregulluar me ligj, por me Strategjinë nacionale të të rinjve për periudhën 2005-2015 është paraparë është paraparë përkufizimi në vazhdim „[...] në mungesë të një përkufizimi të pranuar në nivel ndërkombëtar, termi “Të rinjtë” në Republikën e Maqedonisë do të nënkuptojë kategorinë socio-etike të popullatës në moshën 15-24 vjet [...] megjithatë [...] çdo aksion ose program serioz lidhur me të rinjtë duhet t’i marr parasysh edhe personat e moshës 24-30 vjet [...]”.

Për sa i përket pjesës që ka të bëjë me kompetencat lidhur me politikën rinore, në Maqedoni është formuar Agjencia e të rinjve dhe sportit, në kuadër të të cilës Sektori i të rinjve vetvetiu është definuar si “*sektor që merret me çështjet që kanë të bëjnë me fushat e interesit dhe nevojat e popullatës së re vendase, si dhe me njohjen e rolit të të rinjve në aspektin e zhvillimit të Republikës së Maqedonisë, si një forcë lëvizëse pozitive dhe forcë promovuese e vlerave të reja të shoqërisë dhe shtetit, duke respektuar Strategjinë nacionale të të rinjve, e cila definon prioritetet e radhës të veprimit të institucioneve shtetërore dhe shoqatave civile rinore*”. Duke pasur parasysh se nevojat dhe interesat e të rinjve nuk mund të analizohen në një formë të izoluar, është e logjikshme që politikën që janë nën kompetencat e ministrive të tjera ose agjencive përkatëse të jenë me interes për të rinjtë. Për shembull, politika rinore për të cilën kompetente është Ministria e arsimit dhe organet shtetërore, siç janë Byroja e zhvillimit të arsimit, Qendra shtetërore e provimeve, Qendra e arsimit profesional dhe trajnimeve etj., është një çështje që kryesisht e intereson popullatën rinore. Me interes për të rinjtë gjithashtu janë edhe politikën që kanë të bëjnë me punësimin e tyre, politika këto që janë nën kompetencat e Ministrisë së ekonomisë dhe Ministrisë së punës dhe politikës sociale dhe organeve dhe agjencive të ndryshme shtetërore.

Në Maqedoni nuk është paraparë një buxhet i veçantë për të rinjtë. Një aspekt me shumë rëndësi, që është veçuar edhe si një nga parakushtet e parapara nga Këshilli i Evropës, është pjesëmarrja e të rinjve. Këshilli rinor nacional i Maqedonisë pjesëmarrjen rinore e definon si “*përfshirje të të rinjve në vendimmarrje, dhënie të propozimeve dhe ideve për përmirësimin e pozitës së të rinjve në shoqëri. Pjesëmarrja aktive vetvetiu nuk nënkupton vetëm përfshirje në një aktivitet të caktuar dhe bëhet fjalë për një proces në kuadër të të cilit të rinjtë identifikojnë nevojat e tyre, kërkojnë zgjidhje, planifikojnë dhe implementojnë aktivitete dhe kanë mundësi të marrin vendime në kuadër të bashkësive të tyre dhe shoqërisë në tërësi*”.

Një pjesë e përfitimeve të të rinjve, të cilët në mënyrë aktive shfrytëzojnë të drejtën e pjesëmarrjes, kanë të bëjnë me caktimin e një qëllimi dhe pritjeve për të ardhmen, orientimin drejt suksesit, aspiratat arsimore, ndjenja e përkatësisë, zhvillimi i kapitalit social, sigurim njohurish dhe informatash dhe përfshirje në aktivitete të rëndësishme që ofrojnë kontinuitet dhe shumëllojshmëri. Nga ana tjetër, bie në shprehje përkushtimi i institucioneve për të dhënë mbështetje dhe për të punuar me të rinjtë, forcimi i besimit midis të dy palëve dhe kuptim më të mirë të nevojave dhe problemeve të të rinjve nga ana e institucioneve, duke u rritur në këtë mënyrë ndjenja e përkatësisë në bashkësi, institucionet fitojnë ide të reja dhe perspektiva të ndryshme, bëhet kalimi i njohurive etj. Siç përmendëm më sipër, pjesëmarrja e të rinjve nuk nënkupton një aktivitet që mund të zhvillohet vetëm një herë dhe për të siguruar një pjesëmarrje thelbësore të të rinjve nevojitet të përfshihen në të gjithë procesin e përgatitjes së politikave publike, duke filluar nga detektimi i problemit, mendimin e zgjidhjeve të mundshme, pjesëmarrjen formale në vendimmarrjen, zbatim të politikës konkrete, e deri në monitorimin dhe vëzhgimin e aktiviteteve të realizuara. Që të rinjtë të kenë mundësi të kenë një ndikim sa më të madh ndaj subjekteve që marrin vendimet, ato duhen të jenë të vetëdijshëm në aspektin politik, të organizuar dhe në dispozicion për të qenë një mekanizëm me të cilin edhe në aspektin formal do të jenë në gjendje të marrin pjesë në proceset e vendimmarrjes. Megjithatë Maqedonia ka paraparë mekanizma të caktuar me të cilat duhet zhvilluar demokracia participative, mungojnë mekanizmat e definuar sipas karakteristikave të të rinjve, nevojave të tyre dhe mënyrës së veprimit të tyre. Për këtë qëllim, formimi i këshillave lokalë të të rinjve, si një mekanizëm për sigurimin e ndikimit formal, në procesin e vendimmarrjes në nivel lokal, do të jetë një mënyrë me të cilën do të intensifikohet fuqia e të rinjve në kuadër të bashkësive të tyre.

Në procesin e formimit të një këshilli lokal të të rinjve, një proces shumë i nevojshëm do të jetë mobilizimi i të rinjve, organizatave rinore dhe formave të tjera të bashkimit të të rinjve dhe veprimi në aspektin e forcimit të kapitalit të tyre social dhe transformimit të kulturës politike, që do të rezultojë me njohje formale dhe njohje institucionale nga ana e autoriteteve lokale, por edhe me punë të përbashkët për të zhvilluar politikat rinore në nivel lokal, për të zhvilluar aktivizimin rinor dhe për të siguruar pjesëmarrjen e të rinjve në proceset e vendimmarrjes.

Këshilli i të rinjve dallohet nga organizatat e tjera rinore ose format e tjera të organizimit të të rinjve si rezultat të komponentës së tij përfaqësuese. Në këtë kontekst, për këshillat e të rinjve vlen supozimi se ato kanë mandat ose legjitimitet për të përfaqësuar të rinjtë në kuadër të bashkësisë lokale, ndërsa si një grup i veçantë kanë karakteristika dhe interesa të përbashkëta. Megjithatë, një këshill të ketë karakter përfaqësimi ai duhet të themelohet dhe të funksionojë sipas parimeve të administrimit demokratik, inkluzivitetit, transparencës dhe llogaridhënies. Këshillat e të rinjve patjetër duhet të bëjnë përpjekje për të mobilizuar sa më shumë të rinj dhe forma të bashkimit rinor, duku ulur në këtë mënyrë rrezikun që ato të shfrytëzohen për interesa personale ose grupe, që dallohen nga interesat e të rinjve që duhen përfaqësuar.

Përvojat tregojnë se nuk mjafton njohja formale e të drejtës së pjesëmarrjes nëpërmjet implementimit të një mekanizmi siç është këshilli lokal i të rinjve. Këshillit në fjalë duhet t'i sigurohet hapësira e nevojshme për të vepruar si një organ autonom, qoftë edhe në rastet kur formimi i një këshilli të tillë mund të prodhojë një konflikt institucional konstruktiv me organet e tjera vendimmarrëse.

Nga e sipërpërmendura mund të arrihet në konkluzionin se me formimin e këshillave lokalë të të rinjve do të mundësohet një kanal institucional ndikimi dhe përfaqësimi, përfshirje direkte të të rinjve në proceset e vendimmarrjes, sidomos në vendimmarrjen që ka të bëjë me çështjet që i tangojnë të rinjtë ose çështjet që prekin më së shumti interesat e të rinjve dhe zhvillim dhe ndërtim të partneritetit midis të rinjve dhe vetëqeverisjes lokale. Është me rëndësi të theksohet se një këshill lokal rinor me legjitimitet të plotë dhe funksional mund të jetë një partner stabil dhe i fuqishëm i pushtetit lokal gjatë definimit të nevojave, problemeve dhe prioritetëve të të rinjve, por edhe gjatë realizimit të planeve, masave dhe politikave përkatëse. Të rinjtë kanë nevojë për mbështetje dhe mundësi për të shprehur qëndrimet dhe idetë e tyre, ndërsa këshilli lokal i të rinjve mund t'u sigurojë një mundësi të tillë dhe të ndikojë tek pushteti lokal në aspektin e përgatitjes së politikave rinore më të mira dhe gjithëpërfshirëse.

Pjesëmarrja rinore në politikat evropiane

Me ndihmën e organizimit rinor, të rinjtë realizojnë të drejtën e tyre të organizimit dhe realizimit të interesave të tyre, në nivel nacional dhe në nivel evropian. Veprimi i përbashkët proaktiv dhe në mënyrë solidare para institucioneve është një faktor kyç për artikullimin e nevojave të të rinjve dhe qëndrimeve të tyre lidhur me çështjet që i tangojnë në mënyrë direkte.

Duke marrë parasysh praktikat evropiane mund të arrijmë në konkluzionin se ekzistojnë struktura me organizim të mirë dhe që funksionojnë mirë, organe dhe mekanizma që garantojnë pjesëmarrjen rinore.

Në kuadër të strukturës komplekse të Bashkimit Evropian lidhur me pozitën e të rinjve, me rëndësi janë dy faktorë kryesorë: [1] detektimi i rëndësisë së çështjeve rinore dhe [2] struktura institucionale për mbrojtjen e të drejtave të të rinjve.

Çështja e politikës së të rinjve nuk është rregulluar me trashëgiminë ligjore evropiane, megjithatë BE e vlerëson rëndësinë e kësaj problematike dhe nevojën për t'u marrë me të njëjtën në bashkëpunim me vendet anëtare. BE merret me politikën e të rinjve nëpërmjet metodës së koordinimit të hapur dhe nëpërmjet zhvillimit të dialogut strukturor.

Organi më i rëndësishëm i strukturës institucionale të BE-së lidhur me mbrojtjen e të drejtave dhe interesave të të rinjve është Drejtoria e përgjithshme e arsimit dhe kulturës, Sektori i të rinjve. Në kuadër të këtij programi janë përgatitur dokumentet kryesore të Bashkimit Evropian që kanë të bëjnë me të rinjtë: Libri i bardhë – një inkurajim i ri për të rinjtë e vendeve të Evropës, dokument ky i miratuar në vitin 2001 dhe Strategjia e BE-së për të rinjtë – investime dhe forcime, dokument i miratuar në vitin 2009.

Forumi rinor evropian (FRE) është një organizatë ombrellë e të rinjve në nivel pan-evropian, e cila njihet si organizatë përfaqësuese e të rinjve të Komisionit Evropian. FRE është një platformë e këshillave nacionalë të të rinjve dhe organizatave joqeveritare rinore ndërkombëtare në Evropë. FRE bën përpjekje për respektimin e të drejtave të të rinjve në institucionet ndërkombëtare, siç janë Bashkimi Evropian, Këshilli i Evropës dhe Kombet e Bashkuara. Kjo organizatë është themeluar në vitin 1996 nga ana e këshillave nacionalë të të rinjve dhe organizatave joqeveritare ndërkombëtare të të rinjve.

Forumi rinor evropian ka për vizion të jetë zëri i të rinjve të Evropës, në kuadër të të cilës të rinjtë do të jenë qytetarë të barabartë, duke u inkurajuar dhe mbështetur për të realizuar plotësisht potencialet e tyre si qytetarë globalë.

Forumin rinor evropian e përbëjnë 99 organizata – anëtare dhe ai bën lidhjen e mbi 10 milionë të rinjve, të cilët kanë për qëllim të përfaqësojnë interesat e tyre të përbashkëta. Organizatat anëtare të FRE ndahen në dy shtylla: Këshilli nacional i të rinjve dhe Organizata joqeveritare ndërkombëtare e të rinjve. Brenda anëtarësisë ekzistojnë tre nivele: mbikëqyrës, kandidat dhe anëtare e plotë. Sipas Statutit të Forunit, të drejtë vote kanë vetëm anëtarët me të drejta të plota.

Anëtare të FRE janë këshillat nacionalë të të rinjve të 40 vendeve të Evropës, por Maqedonia nuk ka një përfaqësues zyrtar për arsye se deri në vitin 2013 vendi nuk kishte një organizatë nacionale rinore. Për momentin (2015), Këshilli nacional i të rinjve të Maqedonisë është kandidat aktiv për t'u anëtarësuar në Forumin evropian të të rinjve.

Thelbi i funksionimit të FRE qëndron në inkurajimin e të rinjve të marrin pjesë aktive në shoqëri, për të përmirësuar jetesën e tyre, nëpërmjet përfaqësimit dhe prezantimit të nevojave dhe interesave të tyre dhe të organizatave të tyre. Në kuadër të shoqërisë së pasigurtë politike dhe sociale, që ndikon në jetën e të rinjve, ato mund të jenë katalizatorë të fuqishëm për ndryshime pozitive dhe bashkëpunëtorë të zgjidhjeve inovative të problemeve të Evropës.

Dialogu strukturor i të rinjve është një instrument që kujdeset mendimi i të rinjve të merret parasysh në rastet e përpilimit të politikave rinore të BE-së. Ky lloj instrumenti është implementuar në vitin 2010 nga ana e Komisionit Evropian, ndërsa për zbatimin e tij kujdesen Komisioni Evropian, vendet anëtare dhe Forumi rinor evropian (nëpërmjet tij për qëllimin në fjalë angazhohen edhe këshillat nacionalë të të rinjve dhe organizatat ndërkombëtare). Dialogu strukturor është një proces konsultimesh me të rinjtë, që ka për qëllim të kuptohen dhe sqarohen nevojat e të rinjve dhe të sigurohen rekomandimet e nevojshme lidhur me pozicionin e të rinjve në segmente të caktuara të jetës.

Në nivel evropian ekziston dialogu i strukturuar për të rinjtë, që zhvillohet ndërmjet Komisionit Evropian, vendeve anëtare dhe Forumit rinor evropian. Në nivel nacional formohet një grup pune (në të cilin marrin pjesë përfaqësues të të rinjve dhe përfaqësues të institucioneve qeveritare dhe ekspertë), që zhvillon konsultime me të rinjtë. Përmbajtja e konsultimeve nacionale transmetohet në nivel evropian, në të cilin delegatët përgatisin rekomandimet finale që u dorëzohen institucioneve dhe kreatorëve të politikave përkatëse. Një cikël dialogu i strukturuar vazhdon për 18 muaj. Që nga fillimi i dialogut të strukturuar e deri më sot janë zhvilluar tre cikle në fushat në vijim: [2010-2011] Punësimi i të rinjve, [2011-2012] Pjesëmarrja e të rinjve në jetën demokratike dhe [2013-2014] Përfshirja sociale e të rinjve.

Pjesëmarrja në nivelin e Këshillit të Evropës

Në nivelin e Këshillit të Evropës, organi me kompetenca direkte për politikën e të rinjve është Drejtoria e të rinjve dhe sportit. Elementi që e bën specifik këtë organ është përgatitja e vendimeve për të rinjtë bashkë me përfaqësuesit e të rinjve lidhur me menaxhimin e financave të të rinjve. Në kuadër të Drejtorisë në fjalë funksionon edhe Bordi këshillëdhënës i të rinjve (Advisory Council on Youth) në të cilin marrin pjesë 30 përfaqësues të organizatave ndërkombëtare të të rinjve, 20 përfaqësues të caktuar nga ana e Forumit rinor evropian dhe 10 të tjerë të caktuar nga Drejtoria e të rinjve dhe sportit.

Komitetin evropian rinor të administrimit (*The European Steering Committee for Youth (CDEJ)*) e përbëjnë përfaqësues të ministrive dhe organizatave që kanë kompetenca për t'u marrë me çështjet e të rinjve, që vijnë nga 49 vendet që kanë nënshkruar Konventën evropiane të kulturës. Ky komitet inkurajon një bashkëpunim më të afërt midis qeverive për çështjet e të rinjve dhe siguron forumin përkatës për krahasimin e politikave nacionale të të rinjve dhe praktikave të mira.

Bordi këshillëdhënës dhe Komiteti evropian rinor i administrimit formojnë një Këshill të përbashkët (Joint Council) në kuadër të të cilit të rinjtë riijnë dhe marrin vendime bashkë me përfaqësuesit e ministrive kompetente, që kanë të bëjnë me politikën e të rinjve.

KËSHILLI RINOR NACIONAL I MAQEDONISË

Këshilli Rinor Nacional i Maqedonisë (KRNM) është lidhje e shoqatave, organizatë rinore ombrellë në të cilën në bazë vullnetare anëtarësohen shoqata dhe fondacione nga Republika e Maqedonisë. KRNM-ja është themeluar më 29 qershor të vitit 2013 nga 55 organizata të ndryshme. Për momentin, KRNM numëron 60 organizata anëtare dhe është organizatë kandidate për anëtarësim në Forumin Rinor Evropian.

KRNM-ja është organizatë ombrellë e të gjithë të rinjve në Maqedoni. KRNM-ja bashkon 60 organizata: 23 organizata rinore, 18 organizata për të rinj, 2 lidhje, 10 rini të partive politike dhe 7 anëtare shoqëruese, me qëllim të promovojnë dhe të angazhohen për të drejtat e të rinjve në Maqedoni.

Anëtarësia e KRNM-së është e shumëllojshme, duke bashkuar organizata të cilat punojnë në nivel nacional dhe rajonal, mjedise rurale dhe urbane, organizata studentore, degë të organizatave ndërkombëtare dhe lloje të tjera të shoqatave. Në procesin e realizimit të qëllimeve të saja, KRNM-ja përfaqëson interesat e të rinjve në Republikën e Maqedonisë pa dallim të gjendjes së tyre socio-ekonomike, gjinisë, racës, përkatësisë etnike dhe kulturore, bindjeve politike dhe fetare, orientimit seksual, identitetit gjinor dhe çfarëdo forme tjetër të dallimit.

Vizioni i KRNM-së është sektor rinor i pavarur, autonom dhe inkluziv i cili i përfaqëson të rinjtë në Maqedoni.

Misioni i KRNM-së është t'i përfaqëson interesat dhe nevojat e të rinjve si vegëz me të gjitha palët e interesit dhe të siguron kyçe dhe pjesëmarrje aktive të të rinjve në procesin e vendimmarrjes në çdo nivel.

Puna e të rinjve

Angazhimi i të rinjve në punë ka për qëllim të sigurojë mundësi që të rinjtë të sigurojnë të ardhmen e tyre nëpërmjet zhvillimit social dhe personal. Puna e të rinjve është një shprehje e shkurtër e aktiviteteve që zhvillohen me të rinjtë dhe për të rinjtë në fushën sociale, kulturore, arsimore dhe politike. Aktivitetet lidhur me angazhimin e të rinjve në punë gjithashtu përfshijnë sportin dhe shërbimet që ofrohen për të rinjtë. Angazhimi i të rinjve në punë është një lloj arsimi që zhvillohet jashtë shkollës, i cili zakonisht quhet mësim joformal ose spontan. Nëpërmjet angazhimit të të rinjve në punë ato ndihmohen për të marrë pjesë në shoqëri.

Pjesëmarrja aktive e të rinjve në vendimmarrjen në nivel lokal dhe rajonal është me rëndësi thelbësore nëse duam të ndërtojmë shoqëri më demokratike, inkluzive dhe me prosperitet. Pjesëmarrja dhe shoqëria aktive nënkupton sigurimin e të drejtave, mënyrave, ambientit dhe mundësive dhe në rast nevojë edhe mbështetje me qëllim që të rinjtë të marrin pjesë dhe të ndikojnë në vendimet, me qëllim që të jepet kontribut për ndërtimin e një shoqërie më të mirë për to. Pjesëmarrja e të rinjve nënkupton angazhim aktiv të të rinjve në jetën e bashkësive në të cilat jetojnë. Në këtë aspekt përfshihen edhe këshillat lokale të të rinjve.

Në mbështetje të të sipërpërmendurës, këshillat e të rinjve, si organe nuk kanë lidhje direkte me subjektet që u ofrojnë punë të rinjve, por ekzistimi i punës së të rinjve në nivel lokal ndikon në reprezentimin dhe diversitetin e këshillave të të rinjve. Nëpërmjet angazhimit të të rinjve në punë, nga një kategori e marginalizuar, ato mund të fitojnë një akses më të madh në këshillat lokale të të rinjve dhe të ndërtohen kapacitetet e tyre që të marrin pjesë në nivel lokal. Për këtë arsye, me rëndësi është të tregohet një kujdes i mirëfilltë dhe të avancohet puna profesionale e të rinjve, që ajo të përfshijë edhe kategoritë e marginalizuara të të rinjve dhe t'u ndihmojë të kuptojnë çfarë është këshilli i të rinjve dhe si të përfshihen në këtë këshill. Gjithashtu, nëpërmjet angazhimit të të rinjve në punë mund të sigurohen trajnime dhe zhvillim të këshillave të të rinjve, që ato të mund të funksionojnë si organe të pavarura, duke i shprehur idetë e tyre pa presione.

Gjendja me punën e të rinjve në Maqedoni

Përkufizimi

Për të përshkruar më mirë shtrirjen, qëllimin dhe rolin e punës së të rinjve do t'i referohemi përkufizimit të Këshillit të Evropës. Piter Loritsen, në cilësinë e drejtorit shumëvjeçar të sektorit të të rinjve pranë Këshillit të Evropës, bën përpjekje për të dhënë përkufizimin e punës së të rinjve në librin Eggs in a Pan - Youth work: Speeches, Writings and Reflections:

„Puna e të rinjve ka për qëllim kryesor të sigurojë mundësi për të rinjtë, që ato të sigurojnë dhe formojnë të ardhmen e tyre. Puna rinore është një shprehje e shkurtër e aktiviteteve që zhvillohen dhe me për të rinjtë, me karakter social, kulturor, arsimor dhe politik. Ndërkaq, një numër gjithnjë e më i madh i aktiviteteve të punës së të rinjve përfshin sportin dhe shërbimet që ofrohen për të rinjtë. Puna e të rinjve i takon fushës së arsimit që zhvillohet jashtë shkollës dhe zakonisht emërohet si mësim joformal. Puna e të rinjve ka për qëllim të përgjithshëm integrimin dhe përfshirjen e të rinjve në shoqëri. Gjithashtu, puna e të rinjve mund të synojë emancipimin personal dhe social të të rinjve dhe mbrojtjen e tyre nga varësitet e ndryshme dhe eksploatimin. Puna e të rinjve i takon edhe sistemit të mbrojtjes sociale, si dhe sistemit arsimor. Ajo në disa vende është rregulluar me ligj dhe administrohet nga nëpunësit shtetërorë, sidomos në nivel lokal. Megjithatë, me rëndësi është lidhja midis punëtorëve të rinj, profesionistë dhe vullnetarë, lidhje kjo e cila në momente të caktuara mund të jetë antagoniste, ndërsa në momente të tjera një bashkëpunim i shkëlqyer”.

Një nga elementet e njohjes së punës së të rinjve është nevoja për të definuar qartë rolin e punës së të rinjve. Ajo mund të konsiderohet si një përmbledhje aksionesh (aktivitetesh), të cilat nëpërmjet arsimit joformal dhe informal synojnë përmirësimin e zhvillimit personal dhe social të të rinjve. Një nga rolet e punës së të rinjve është mbështetja e të rinjve, që ato të bëhen anëtarë aktivë të shoqërisë.

Për punën e të rinjve ka një sërë përkufizimesh. Në disa nga vendet evropiane ajo promovohet dhe financohet nga institucionet publike, ndërsa në vende të tjera evropiane ajo ka një status të marginalizuar dhe zhvillohet në bazë vullnetare. Ajo që konsiderohet si punë rinore në një vend, në një vend tjetër mund të realizohet nga ana e konsulentëve ose nga bashkësia dhe familja në vende të treta ose në vende të caktuara mund të mos ekzistojë si e tillë. Problemet që pengojnë sistemet shtetërore të sigurojnë në një formë adekuate një akses global në arsim dhe në tregun e punës, sot ndikon që puna e të rinjve të merret më shumë me papunësinë, dështimet e arsimit, marginalizimin dhe përjashtimin social. Puna e të rinjve gjithnjë e më shumë mbulohet me fushën e shërbimeve sociale që realizohen nga vetë shteti nëpërmjet punës sociale. Kjo nënkupton se puna e të rinjve përfshin edhe aspekte të tjera, siç janë arsimi, punësimi, ndihma dhe këshillimi, banimi, mobiliteti, delikuenca dhe shëndetësia, që u shtohen më shumë fushave tradicionale të veprimit të punës së të rinjve, siç janë pjesëmarrja, politika rinore, aktivitetet kulturore, drejtimet e karrierës, rekreacioni dhe sportet. Puna e të rinjve shpeshherë bën përpjekje të përfshijë grupe të caktuara të rinjsh, siç janë të rinjtë e marginalizuar të familjeve të rrezikuara në aspektin social ose të rinjtë migrantë, përfshirë refugjatët dhe të rinjtë që jetojnë në institucionet. Puna e të rinjve në momente të caktuara mund të organizohet rreth një lidhjeje ose një tradite kulturore.

Sipas përshkrimit të detajuar të Sekretariatit të partneritetit të Këshillit të Evropës dhe Komisionit të Evropës “Përfshirja socio-ekonomike e punës së të rinjve në Evropë” ekzistojnë këto lloje punësh rinore: punë rinore me të rinjtë e grupeve në rrezik, aktivitete rinore edukative jashtë arsimit formal, aktivitetet rinore informative, këshillimi rinor, trajnimi i të rinjve për të siguruar zhvillimin e tyre personal dhe social, aktivitetet rekreative të të rinjve (aktivitetet që zhvillohen gjatë kohës së lirë dhe kampet), trajnimet lidhur me aftësitë punuese që kanë për qëllim uljen e papunësisë tek të rinjtë, puna rinore ndërkombëtare dhe puna rinore nëpërmjet sportit, si dhe llojet e veçanta të punës rinore, varësisht kontekstit konkret.

Njohja

Puna rinore në Republikën e Maqedonisë akoma nuk është njohur formalisht si një sistem për mbështetjen e të rinjve ose si një sistem i mësimi joformal. Në disa nga vendet e Evropës, puna rinore, si një profesion, ekziston me vite. Me ndryshimet e fundit shoqërore evidente janë nevojat për t'i përkushtuar më shumë vëmendje njohjes formale të punës së të rinjve. Mirënjohja e këtij lloji do të ishte një tregues i kujdesit sistematik dhe gjithëpërfshirës të të rinjve, por njëkohësisht do të sigurohet edhe cilësia e punës së të rinjve. Nëpërmjet njohjes së punës së të rinjve bëhet një ndikim direkt edhe për njohjen e arsimit joformal, si dhe të mësimi joformal, si forma arsimore me ndihmën e të cilave mund të mësojmë dhe të sigurojmë kompetencat që janë me rëndësi për zhvillimin personal, social dhe profesional. Shumë të rinj që merren me punën rinore dhe që janë angazhuar në fusha të ngjashme, të cilët kanë përvojë me këtë lloj pune, rekomandojnë njohjen e punës së të rinjve si një profesion i ngjashëm me profesionet e tjera që merren me çështjet e të rinjve. Puna e të rinjve në Maqedoni zhvillohet edhe si rezultat të programit formal akademik (i pranishëm në forma të ndryshme në studimet universitare), por gjithashtu zhvillohet edhe në aspektin joformal, me metodologjinë, filozofinë, qëllimin, cilësinë dhe etikën e saj profesionale. Njohja e punës së të rinjve është një proces relativisht kompleks sepse ballafaqohet me

një sërë problemesh dhe para së gjithash për arsye se vite me radhë nuk ekziston një qasje e veçantë sistematike ndaj punës së të rinjve.

Në Maqedoni është ngritur një iniciativë për njohjen e punës së të rinjve, iniciativë kjo e inkurajuar nga Qendra e dialogut ndërkulturor dhe Agjencia e të rinjve dhe sportit. Në kuadër të kësaj initiative u formua edhe Lidhja nacionale e shoqatave që përfaqësojnë interesat e subjekteve që ofrojnë punë për të rinjtë. Sipas iniciativës në fjalë, puna rinore është një term që përdoret për t'u përshkruar të gjitha aktivitetet, eksitet dhe proceset e ndërtimit të kapaciteteve të të rinjve nëpërmjet mësimi joformal dhe informal, që të sigurohet zhvillimi personal dhe social dhe përfshirja aktive e të rinjve në shoqëri.

Kjo iniciativë në vazhdim jep përkufizime edhe për konceptet e tjera që kanë të bëjnë me punën e të rinjve:

1. Puna e të rinjve sigurohet në vende të përshtatshme për zhvillimin e praktikave (programeve) arsimore joformale, që nënkupton ambiente të përshtatshme, ambiente të hapura dhe zhvillimi i punës në Internet.
2. Subjekti që ofron punë për të rinjtë është një subjekt juridik i regjistruar, i cili nuk ka qëllime fitimprurëse dhe ofron punë për të rinjtë në mbështetje të përkufizimit që vlen për punën e të rinjve.
3. Punëtori i ri është një person fizik që zhvillon punën e të rinjve për ofruesin e punës së këtij lloji. Punëtori i ri është një person që ka kompetencat e nevojshme për të zhvilluar punën e të rinjve. Punëtori i ri zhvillon aktivitetet e veta në kuadër të subjektit që ofron punë për të rinjtë.

Vullnetarizmi – Ndhimë për bashkësinë, e jo fuqi puntore falas për institucionet

Qytetarët e Maqedonisë kanë vullnet dhe kuptim elementar rreth vullnetarizmit, dhe atë e kanë dëshmuar atë në shumë raste më parë, sidomos gjatë krizave dhe katastrofave qytetare rajonale dhe ndërkombëtare. Qytetarët e Maqedonisë u përfshinë në dhurimin e ndihmës dhe angazhimit vullnetar gjatë vërshimeve në Serbi në vitin 2014, si dhe gjatë krizës së refugjatëve nga Siria dhe Avganistani e cila eskaloj në vitin 2015 dhe që ende vazhdon.

Këto shembuj janë tregues se ka një themel civil për zhvillimi e mëtejshëm të konceptit të vullnetarizmit dhe ndihmës së bashkësisë në Maqedoni, vetëm nëse në rolin e promovuesve dhe organizatorëve paraqiten organizatat civile, vetëqeverisjet lokale dhe institucionet shtetërore. Pa qasje serioze dhe sistematike, vullneti i qytetarëve për ndihmesë do të mbetet vetëm një shpresë e singert e cila nuk do të përhapet ndërmjet bashkësisë në nivel nacional.

Si përgjigje e gadishmërisë së organizatave qytetare të cilat shfaqën rolin e tyre si organizatorë të punës vullnetare, institucionet shtetërore duhet të fillojnë të zhvillojë politika vullnetare për promovim të vlerave të këtij koncepti dhe përkrahje të të gjitha subjekteve që paraqiten në rolin e ndërmjetësuesve ndërmjet qytetarëve që kanë nevojë për ndihmë dhe atyre qytetarëve që dëshirojnë të ndihmojnë.

Zhvillimi i politikave të vullnetarizmit duhet të filloj nga rishikimi dhe avansimi i ligjit për vullnetarizëm dhe strategjisë për zhvillim të vullnetarizmit në Maqedoni. Këto dy dokumente janë problematike për shkak se në përbajtjen e tyre më shumë e rregullojnë se sa inkurajojnë vullnetarizmin. Nga prespektiva e sotme, duket se ligji dhe strategjia për vullnetarizëm, krijoi kushte që institucionet shtetërore të angazhojnë vullnetarë, si zëvendësues të vendeve të tyre të punës apo si një shpresë e rreme se një ditë këto vullnetarë do të bëhen punonjës të institucionit përkatës shtetëror.

Sot, ne kemi sistuatë ku të rinjtë profesionalistë të rinjë pas disa viteve punë si vullnetarë në institucionet shtetërore, për një pagesë minimale për ushqim dhe transport, si një kushtë për punësim të mundshëm të tyre, të shoqëruar me kushtin e posedimit të librezës së anëtarësisë nga ndonjëra nga parititë në pushtet. Në vend të falemenderimit dhe nderimit, vullnetarët në institucionet e Maqedonisë fitojnë orarë pune 8 orësh, që është në kundërshtim me Ligjin për vullnetarizëm ku sipas të cilit një vullnetar nuk është i lejuar të punojë më shumë se 6 orë në ditë.

Përkundër këtij mbulimi të rremë të papunësisë në Maqedoni, dhënia e shpresave të rreme qytetarëve dhe keqpërdorimi i konceptit të vullnetarizmit, është e domosdoshme që shteti dhe aktorët kyç të fillojnë ti promovojnë vlerat e vërteta dhe karakteristikat e këtij angazhimi të çmuar qytetarë.

Tipari i parë është se puna vullnetare nuk ndërrmerret që të fitohet ndonjë përfitim financiar. Kjo dë të thotë se vullnetarizmi nuk paraqet punë e paguar, por sidoqoftë nuk është edhe punë falas. Puna vullnetare nuk është falas pasi që egzistojnë mundësi për mbulim të disa shpenzimeve operative për vullnetarët të tilla si transporti, ushqimi, pije freskuese, shpenzime për komunikim, zyra dhe lloje të tjera të mbështetjes logjistike dhe teknike për realizmin e angazhimit vullnetar. Megjthatë, për angazhimin e tyre, vullnetarët nuk marrin kompensim financiar dhe atë nuk duhet ta bëjnë.

Tipari i dytë është se vullnetarizmi apo puna vullnetare paraqet një aktivitet vullnetar që mvaret ekskluzivisht nga vullneti i lirë i vullnetarit. Ky tipar na tregon se vullnetarizmi në asnjë mënyrë nuk duhet të paraqes kusht për punësim, dhe as nuk duhet të barazohet me punën praktike apo stazhin. Puna praktike dallon nga puna vullnetare sepse ky aktivitet është i lidhur me procesin arsimor dhe përshtatjen e qytetarëve në tregun e punës dhe qëllimi i saj përfundimtar është zhvillimi i aftësive të punës së individit. Stazhi, nga ana tjetër, paraqet një kusht i domosdoshëm dhe angazhim i caktuar kohor që një

person të mund të marrë licencë për ndonjë profesion të caktuar. Për dallim nga këto dy aktivitete, puna vullnetare nuk duhet të kushtëzohet nga asnjë faktor, por ajo duhet të realizohet vetëm me anë të vullnetit të lirë dhe dëshirës së vullnetarit. Përfundim që mund të tolerohet tek ky tipar paraqesin programe të caktuara për punë vullnetare tek shkollat që inkurajojnë vullnetarizmin tek të rinjtë ku ndonjëher mund të jenë edhe të domosdoshme.

Tipari i tretë tregon se vullnetarizmi duhet të realizohet për të mirën e të tjerëve, bashkësisë lokale apo për shoqërinë në përgjithësi, dhe jo për perfitime personale të vullnetarit. Duhet të kemi parasyshë se nuk është e gabuar nëse duke punuar vullnetarisht dhe duke ndihmuar bashkësinë, qytetarët të zhvillojnë shkathtësi të caktuara personale me të cilat do të përfitojë më tej në zhvillimin e tij personal.

Përfitimet nga këto tri tipare kryesore dhe vlerave të vullnetarizmit mund të shfrytëzohen plotësishtë vetëm nëse organizatorët e punës vullnetare zhvillojnë programe dhe sisteme për menaxhment të planifikuar të punës vullnetare. Menaxhmenti i punës vullnetare fillon me identifikimin e nevojave për vullnetar si dhe rekrutim dhe mobilizim të qytetarëve që janë të interesuar për angazhim vullnetarë. Cikli i Menaxhimit vazhdon me mbështetjen e vullnetarëve me orientim, trajnim dhe mbikqyrje, menaxhimi dhe mbajtje e tyre mbrenda organizatës apo institucionit, si dhe krijimin e një sistemi të mirnjohjes dhe njohjes së angazhimit vullnetar. Organizatorët e punës vullnetare duhet të kenë parasyshë që çdo gjë që ata bëjnë çon kahë mbajtje e vullnetarit dhe motivimit të tij për një angazhman më të fortë apo kahë dekurajimit dhe heqes dorë nga vullnetarizmi.

Rritja e numrit të qytetarëve që i shërbejnë bashkësive është e një rëndësie të madhe për shoqërinë në Maqedoni, sidomos kur qytetarët nuk mund të mbështeten shumë në shërbimet e institucioneve të shtetit. Prandaj, puna vullnetare duhet të trajtohet në një kuptim më të gjerë, si ndihmë apo vetë-ndihmë për bashkësinë, akcione humanitare, ndihmë gjatë fatkeqësive natyrore, filantropisë apo shërbit të të prekurve, participim, angazhim qytetarë, përfaqësim, promovim të ndonjë kauze të caktuar apo si angazhim për ndryshim të vetëdijes tek qytetarët në interes të ndonjë vlere shoqërore.

KËSHILLI RINOR LOKAL

MANASTIR

Profili i të rinjve të Komunës së Manastirit

Sipas të dhënave të Entit shtetëror të statistikës, në Komunën e Manastirit jetojnë gjithsej 18.702 të rinj të moshës 15 - 29 vjeçe, 9.560 nga të cilat janë meshkuj, ndërsa 9.142 janë femra. Po sipas këtyre të dhënave, 11.319 të rinj nga numri i përgjithshëm i të rinjve janë të moshës 15 – 24 vjeçe, ndërsa të punësuar të kësaj grup-moshe janë vetëm 290 të rinj. Në këtë kontekst duhet marrë parasysh se kjo kategori të rinjsh zakonisht është pjesë e procesit të arsimit të mesëm ose të lartë dhe për këtë arsye numri i të punësuarve është i ulët. Në territorin e Komunës së Manastirit funksionojnë 30 institucione arsimore, më saktësisht: 1 Universitet (në kuadër të të cilit funksionojnë 6 fakultete), 7 shkolla të mesme shtetërore, 2 shkolla të mesme private dhe 14 shkolla fillore. Në shkollat e mesme në Manastir në vitin 2013/2014 u regjistruan gjithsej 4300 nxënës, ndërsa në shkollat fillore u regjistruan gjithsej 7464 nxënës.

Nevojat e të rinjve të Komunës së Manastirit

Me analizat e zhvilluara për nevojat e këtij procesi është vërtetuar se të rinjtë që jetojnë në Komunën e Manastirit kanë më shumë nevoja, por si më të rëndësishme theksohen nevojat në vazhdim: inkurajimi i të rinjve për të qenë qytetarë aktivë nëpërmjet implementimit të mekanizmave të informimit dhe përfshirjes në shoqëri, rritja e numrit të partneriteteve midis organizatave civile dhe shkollave për të rritur pjesëmarrjen e të rinjve në jetën shoqërore të bashkësisë dhe për të rritur ofertën e mësimi joformal të të rinjve, përgatitja e mekanizmave të qëndrueshëm për dialog midis komunës dhe organit përfaqësues të të rinjve, përmirësimi i cilësisë së jetës së të rinjve nëpërmjet intervenimeve me programe dhe intervenimeve logjistike nga ana e komunës dhe sektorit civil dhe lehtësimi gjatë fazës së kalimit të të rinjve nga procesi i arsimit në tregun e punës, si dhe motivimi i përsosjes së tyre profesionale.

Problemet më të shpeshta me të cilat ballafaqohen të rinjtë janë: papunësia dhe përhapja e madhe e sëmundjeve që kanë të bëjnë me varësitë e ndryshme, mungesa e perspektivës, standardi i ulët i jetesës dhe mobiliteti i dobët, preokupimi i të rinjve me argëtimin dhe shpenzimin e parave dhe apatia dhe mosinteresimi i tyre⁹.

Organizimi i të rinjve në Komunën e Manastirit

Në dhjetor të vitit 2010 në Manastir janë regjistruar 644 organizata joqeveritare. Megjithatë, një analizë e detajuar ka vërtetuar se numri i organizatave aktive ose numri i organizatave të regjistruara përsëri deri më 31 gusht 2011 ka qenë shumë më i vogël, krahasuar me numrin e përgjithshëm të organizatave të regjistruara. Më saktësisht, janë regjistruar 240 organizata civile aktive.

Në Komunën e Manastirit janë regjistruar më shumë lloje organizatash rinore dhe shoqatash joformale, siç janë shoqatat civile, këshillat e të rinjve, parlamentet studentore, bashkësitë e nxënësve të shkollave të mesme, klubet sportive, shoqatat kulturoro-artistike, lidhjet e të rinjve dhe të rinjve të partive politike. Për sa u përket rrjeteve, në nivel lokal funksionon Forumi i shoqatave civile nga Manastiri, forum ky që ka hapur një portal on-line dhe që ka për qëllim promovimin e evenimenteve të sektorit civil, shkëmbimin e ideve, promovimin e bashkëpunimit midis shoqatave të Manastirit dhe kërkimin dhe ofrimin e zgjidhjes së sfidave me të cilat ballafaqohen organizatat civile në Manastir.

⁹ Strategjia e të rinjve e Komunës së Manastirit

Disa nga organizatat janë anëtarësuar në rrjetet nacionale të organizatave, siç janë Këshilli nacional i të rinjve të Maqedonisë, Koalicioni SEGA dhe Koalicioni për gjykim të drejtë.

Në organizatat rinore janë përfshirë vetëm një numër i vogël të rinjsh, ndërsa pjesëmarrja e tyre në aktivitetet joformale dhe ad hoc është më e madhe krahasuar me shoqërinë e organizuar civile. Në Manastir kjo gjendje ka të bëjë me faktin se pjesa më e madhe e organizatave civile të regjistruara nuk janë në gjendje të sigurojnë ekzistencën afatgjate, më saktësisht, ato kanë probleme financiare dhe probleme me programet, si rezultat të mungesës së përgjithshme të kapaciteteve njerëzore, të cilat në mënyrë profesionale do të përkushtohen në punën dhe zhvillimin e organizatës¹⁰.

Organizatat e të rinjve ballafaqohen edhe me mungesën e kuadrove të edukuara që mund të punojnë me të rinj në nivelin profesional. Në kuadër të vetëqeverisjes lokale nuk funksionon një sektor i veçantë që do të punonte me të rinjtë, që do të thotë se ekziston nevoja e ndërtimit të kapaciteteve të administratës komunale që do të punojë me të rinjtë edhe në fushën e politikave rinore.

Në aspektin e përgjithshëm nuk ka as interesim të madh nga të rinjtë për zhvillimin e komunës, që në fakt duhet ndryshuar me këtë proces.

Si anë të tjera të dobëta konsiderohen edhe problemet që shfaqen gjatë kontaktimit dhe informimit të organizatave dhe përfshirja direkte e të gjitha grupeve të të rinjve, pa dallim të nivelit të angazhimit të tyre dhe të rinjve të angazhuar në kuadër të tyre.

Politikat e të rinjve në Komunën e Manastirit

Strategjia e të rinjve e Komunës së Manastirit parasheh masa konkrete për zhvillimin e sektorit rinor të komunës, me qëllim që ai të jetë platforma e pjesëmarrjes më të madhe të të rinjve në të gjitha proceset lokale. Kjo strategji është zhvilluar me respektimin e plotë të parimeve dhe përpjekjeve të cilat Komuna e Manastirit i ka paraparë me *Strategjinë e bashkëpunimit të Komunës së Manastirit me sektorin civil dhe zhvillimi i tij i vazhdueshëm*. Dokumente të tjera strategjike që i përfshijnë të rinjtë janë *Plani strategjik i Këshillit ekonomiko-social lokal* (PSKESL) i Komunës së Manastirit dhe *Strategjia e zhvillimit lokal të Komunës së Manastirit*.

Për sa u përket politikave të të rinjve, ekzistojnë procese konsultative formale dhe joformale të fushave të ndryshme në të cilat janë përfshirë të rinjtë që janë anëtarësuar në shoqatat e ndryshme civile. Në këtë mënyrë ato kanë mundësi për të theksuar problemet me të cilat ballafaqohen si individë, problemet me të cilat ballafaqohen organizatat e tyre dhe problemet me të cilat ballafaqohen të rinjtë që jetojnë përreth tyre.

Sipas vlerësimeve të sektorit civil, organizatat e të rinjve nuk kanë kapacitete për të inkurajuar një përfshirje më të madhe të të rinjve në proceset zhvillimore të bashkësisë. Të rinjtë nuk janë përfshirë në procese vendimmarrëse të bashkësisë, ndërsa për mendimin e tyre proceset lokale të vendimmarrjes janë të mbyllura për të rinjtë. Sektori civil shpeshherë kërkon një transparencë më të madhe dhe mirëkuptim më të madh për idetë e të rinjve. Kushtet e punës dhe puna me të rinjtë janë aspekti më i rëndësishëm që duhet zgjidhur.

¹⁰ Strategjia e bashkëpunimit të Komunës së Manastirit me sektorin civil dhe zhvillimi i tij i vazhdueshëm (2012-2015)

Këshilli i të rinjve i Komunës së Manastirit

Këshilli i të rinjve është një organ këshillëdhënës i Këshillit të Komunës së Manastirit, i cili është formuar për t'i ndihmuar të rinjtë të përfshihen në mënyrë aktive në jetën publike të Komunës së Manastirit nëpërmjet ngritjes së iniciativave lidhur me çështjet që kanë të bëjnë me të rinjtë që jetojnë në rajonin e Komunës së Manastirit.

Këshillin e të rinjve të Komunës së Manastirit e përbëjnë 9 anëtarë, ndërsa strukturën e vet ai do ta zgjerojë me grupe pune në të cilat mund të përfshihen më shumë organizata rinore. Këto grupe pune do të angazhohen në fushat e ndryshme të politikave rinore, do të jenë në gjendje të detektojnë problemet, të hapin çështje të caktuara dhe të propozojnë zgjidhje për të njëjtat.

Anëtarë të Këshillit të të rinjve të Komunës së Manastirit janë: Qendra kulturore e të rinjve – Manastir, Organizata e të rinjve pranë Shkollës së mesme “Jane Sandanski”, Organizata e të rinjve pranë Shkollës së mesme “Taki Daskallo”, Organizata e të rinjve e Shkollës së mesme “Gjorgji Naumov”, Unioni i forcave të reja të VMRO DPMNE-së, Together Macedonia, Parlamenti studentor i Fakultetit teknik, Parlamenti studentor pranë Universitetit “Shën Klimenti i Ohrit” – Kristina Petrovska, kryetare dhe Parlamenti studentor i Fakultetit bioteknik.

Anëtarët e Këshillit të të rinjve zgjidhen me thirrje publike për propozimin e kandidatëve për anëtarë të Këshillit të të rinjve të Komunës së Manastirit, në mbështetje të nenit 3, paragrafët 2 dhe 3 të Vendimit të formimit të këshillit të të rinjve të Komunës së Manastirit (Fletorja zyrtare e Komunës së Manastirit). Seancën konstitutive të Këshillit e cakton dhe drejton anëtari më i moshuar, deri në zgjedhjen e kryetarit. Këshilli është formuar me zgjedhjen e kryetarit. Seanca e parë konstitutive u mbajt më 05.03.2015. Kryetari i Këshillit dhe zëvendësi i tij zgjidhen me shumicën e votave të numrit të përgjithshëm të anëtarëve të Këshillit.

Kryetari						
Zëvendëskryetari						
Anëtar	Anëtar	Anëtar	Anëtar	Anëtar	Anëtar	Anëtar

Për marrjen e vendimeve dhe akteve të tjera në kuadër të seancave të Këshillit, nevojitet të jenë të pranishëm shumica e anëtarëve. Vendimet dhe aktet e Këshillit merren me shumicën e votave të anëtarëve të pranishëm.

DIBRA

Profili i të rinjve në Komunën e Dibrës

Në nivelin e komunës së Dibrës, sipas Entit Shtetëror të Statistikave, numri i turinjve të moshës 15-29 vjeç është 3,607 persona, ose 25,3 % të popullsisë së përgjithshme të qytetit. Janë të frikshme shifrat për të rinjtë që shpërngulen nga Dibra, gjithsej 56 janë të shpërngulur nga Dibra drejt qyteteve të tjera të R. Maqedonisë, ndërsa 436 të rinj janë shpërngulur në vendet evropiane (Gjermani, Zvicër, Itali, Slloveni) dhe SHBA.

Në territorin e komunës së Dibrës ka 1 shkollë të mesme të përgjithshme, "Zdravko Cockovski". Në të mësojnë gjithsej 670 nxënës, prej të cilëve 421 janë shqiptarë, ndërsa 249 të tjerë mësojnë në gjuhën maqedonase.

Organizimi dhe politikat për të rinjtë në Komunën e Dibrës

Në komunën e Dibrës funksionojnë më shumë se 10 organizata të të rinjve, të tilla si: organizata të rinjsh, bashkësi gjimnazistësh, shoqëri artistike-kulturore dhe rinia politike. Dy organizata në Dibër merren më konkretisht me politikat për të rinjtë, si : Qendra MOΦ – Dibër dhe Klubi i të rinjve pranë organizatës komunale të Kryqit të kuq Dibër. Për nevojat e komunës së Dibrës është hartuar Strategjia lokale për të rinjtë 2012-2016 dhe plani aksionar për vitin 2012, përmes të cilave janë rregulluar politikat për të rinjtë dhe të rinjtë në Dibër. Ia vlen që të theksohet se është e nevojshme një implementim i patjetërsueshëm i planit aksionar për vitin 2012. Po ashtu ia vlen që të ceket se kur është përpiluar plani aksionar nuk është konsultuar pa e interesuar, d.th.m, të rinjtë, e po ashtu nuk janë konsultuar as organizatat e të rinjve. Sipas Strategjisë lokale për të rinjtë e Dibrës, që ka një kohëzgjatje 2012-2016 sferat prioritare në interes të të rinjve janë: cilësia e të jetuarit, inkuadrimi i të rinjve dhe papunësia.

Nevojat dhe sfidat e të rinjve në Komunën e Dibrës

Në mënyrë që të punohet në formë sa më adekuate në përmirësimin e gjendjes së të rinjve në Komunën e Dibrës u realizua një pyetësor për nevojat dhe problemet me të cilat ballafaqohen të rinjtë në nivel lokal. Sipas rezultateve të arritura, Rinia e Dibrës kohën e lirë e kalon kryesisht me aktivitete sportive, në shoqërinë e bashkëmoshatarëve nëpër kafene, ose duke parë televizor. Për këto opsione janë përcaktuar 69% e të anketuarve (bëhet fjalë për opsionet e shfrytëzimit të kohës së lirë me aktivitete sportive ose duke ndjekur programet televizive). Gjinia mashkullore, për dallim nga femrat, pjesën më të madhe të kohës e kalojnë në aktivitete sportive, derisa vajzat në një numër më të madh janë të angazhuara në OJQ. Sipas moshës, të rinjtë e grupmoshës 15 – 19 vjeç, që do të thotë kryesisht gjimnazistët, kohën e lirë e kalojnë duke u marrë me sport dhe në kafene me shoqëri. Ndërsa të rinjtë e grupmoshës 25 – 29 vjeç në pjesën më të madhe janë të angazhuar në OJQ.

Lidhur me objektet ekzistuese të kulturës dhe sportit të cilat janë të preferuara për të rinjtë, 61% e të rinjve janë të mendimit se janë të mjaftueshme sa i takon numrit. Lidhur me ofertën e përmbajtjeve kulturore për të rinjtë, të anketuarit janë kryesisht të ndarë me opinione. Përkatësisht pjesa më e madhe 47,5% janë pjesërisht të kënaqur nga përmbajtjet e ofruara, derisa një pjesë të njëjta me nga 26% nuk janë aspak të kënaqur, përkatësisht janë plotësisht të kënaqur nga oferta. Më tej, sipas grupmoshave më të pakënaqurit janë të rinjtë e grupmoshës 15 – 29 vjeç.

61% e të anketuarve nuk bëjnë pjesë në shoqëri civile, derisa 76% janë anëtarë në parti politike. Kjo e dhënë tregon se një pjesë pak më e madhe e të rinjve janë pjesë e shoqërive civile, që korrespondon me të dhënat e mësipërme, sipas të cilave të anketuarit si opsion të tretë se ku e kalojnë kohën zgjedhin OJQ. Megjithatë, një tregues i rëndësishëm është se një përqindje gjithnjë e më e madhe e të rinjve janë aktivë në politikë, përkatësisht janë anëtarë të organizatave partiake. Nga ana tjetër, 45% e të anketuarve kanë

qenë vullnetarë deri tani, edhe pse qëndrimi i tyre i përgjithshëm, sipas rasteve të vullnetarizmit është se të rinjtë në qytet janë në një numër të vogël vullnetarë, ose vetëm në raste të rralla.

36% e të anketuarve konsiderojnë se të rinjtë në Dibër nuk janë të përfaqësuar në institucionet lokale dhe nuk janë të inkuadruar në vendimmarrje, përkatësisht nuk e dinë nëse dhe sa janë të përfshirë të rinjtë. Ky fakt tregon mendime kryesisht të ndara, gjë që sërish e konfirmon informimin e dobët të të anketuarve rreth shanseve për pjesëmarrjen e të rinjve në Dibër. Sipas të rinjve, si shkak kryesor për përfshirjen e dobët është mungesa e besimit tek më të rriturit që t'i përfshijnë të rinjtë në vendimmarrje, dhe po ashtu si një shkak tjetër i mundshëm për të anketuarit është edhe organizimi i mangët i vetë të rinjve. Në këtë kontekst, 56% prej tyre deklaruan se nuk janë të informuar se ekzistojnë trupa me të rinj në vetëqeverisjen lokale, dhe po ashtu 84% prej tyre asnjëherë nuk kishin qenë të përfshirë në miratimin e ndonjë vendimi në nivel lokal.

Këshilli i të rinjve në Komunën e Dibrës

Po paraqesim qëndrimin e kryetarit të komunës së Dibrës mr. Ruzhdi Lata: „ Qëndrimi i komunës së Dibrës është i qartë dhe decid – t'i jepet dora, më konkretisht t'ju ofrohet mbështetje të rinjve dibranë, në mënyrë që ata të kenë shanse të dëshmojnë lirshëm, përkatësisht të shprehi nevojat dhe kërkesat që i tangojnë të rinjtë e qytetit. Ne gjithmonë do të jemi këtu që t'ju mundësojmë atyre që t'i realizojnë në praktikë. Jemi të orientuar për një zhvillim të barabartë në të gjitha drejtimet e komunës – arsim dhe zhvillim ekonomik lokal para së gjithash, gjithçka me qëllim që t'ju mundësohet të rinjve që të jenë forcë lëvizëse e shoqërisë dhe njëherazi t'i bëjmë për vete që të mos largohen drejt vendeve të tjera. Sesa është demokratike mënyra dhe mundësia që vetë të rinjtë të krijojnë politika në nivel lokal flet edhe fakti që komuna mundësoi përfshirjen e tyre në punën e Këshillit, si edhe formohej edhe Këshilli i të rinjve në komunën e Dibrës në të cilin bëjnë pjesë përfaqësues të organizatave civile, rinia e partive politike dhe gjimnazistët. Kjo tregon një faktor të rëndësishëm zhvillimi, emancipimi, informimi dhe involvimi aktiv në çështjet dhe politikat që janë kyçe për të rinjtë integralisht. Me qëllim që të mundësohet një involvim më i madh i të rinjve në zbatimin e politikave për të rinjtë në Dibër, konsiderojmë se është e nevojshme një angazhim më i madh organizatave OJQ, si edhe ndërtimi i partneriteteve dhe lidhjeve mes vetë organizatave rinore të qytetit. Që të integrohen të rinjtë po ashtu është e rëndësishme që të ketë një transparencë më të madhe nga ana e komunës së Dibrës, sidomos kundrejt çështjeve që i tangojnë të rinjtë direkt. Konsiderojmë se është e nevojshme rritja e nivelit të informimit të rinisë për punën e komunës, institucioneve lokale dhe shkollave, ose më konkretisht në çështjet që kryesisht i interesojnë të rinjve. dhe si qëllim final është që të mundësohet një involvim më i madh i rinisë në vendimmarrje në nivel lokal, e po ashtu edhe një angazhim më i madh nga ana e komunës në zbatimin e Planit aksionar për vitin 2016, konform Strategjisë lokale për të rinjtë.

Si konkluzion, në komunën e Dibrës është i domosdoshëm aktivizimi i një numri më të madh të anëtarëve në organizatat rinore, informimi me të drejtat e tyre dhe shanseve për pjesëmarrje në vendimmarrjet demokratike që janë posaçërisht të rëndësishme për ta, dhe angazhimi në organizatat rinore për rritjen e vetëdijesimit të të rinjve përmes iniciativave më të mëdha, si për secilën organizatë, ashtu edhe në lidhjen e tyre me organizata të tjera, si një mënyrë e të shprehurit më të qartë të mendimeve, nevojave dhe dëshirave të rinisë.

Me rëndësi të veçantë është pjesëmarrja nëpër institucione, para së gjitha në Komunën e Dibrës, për të krijuar një mundësi më të madhe informimi dhe njohje direkte me të drejtat e tyre (shembull, krijimi i Qendrës Informative për të rinjtë), involvimi dhe pjesëmarrja e rinisë në aktivitetet e komunës. Po ashtu e domosdoshme është edhe zbatimi i plotë i Planit Aksionar për vitin 2016 , konform Strategjisë lokale për të rinjtë.

KËRÇOVË

Profili i të rinjve në Komunën e Kërçovës

Në rang të komunës Kërçovë, sipas Entit shtetëror të Statistikave, numri i të rinjve nga 15-29 vjeç arrin 4.692 persona, ose 25,69 % e popullsisë së përgjithshme të qytetit. Në territorin e komunës së Kërçovës ka 2 shkolla të mesme të përgjithshme SHMP “Drita” Kërçovë dhe SHMP “Mirko Milevski” Kërçovë. Nga institucionet e arsimit të lartë në qytet ndodhen studimet e disperzuara të fakultetit Tekniko – Teknologjik dhe Fakultetit Juridik – Kërçovë, pranë “universitetit “Shën Klimenti i Ohrit” nga Manastiri dhe studimet e disperzuara të Fakulteti juridik, Fakultetit ekonomik, dega Biznes dhe financa dhe studimet e disperzuara të Fakultetit Filologjik, dega e Gjuhës angleze, pranë Universitetit shtetëror të Tetovës.

Organizimi i të rinjve në Komunën e Kërçovës

Në komunën e Kërçovës funksionojnë më shumë organizata dhe trupa që punojnë për çështjet e të rinjve, të cilët në punët e tyre i përfshijnë të rinjtë. Këto forma janë organizatat rinore, organizatat për të rinj, komuniteti i gjimnazistëve, shoqëritë kulturore artistike dhe rinia politike, dhe ato të periudhës më të vonshme si organizim të rinjsh është edhe këshilli lokal i të rinjve.

Nevojat e të rinjve në Komunën e Kërçovës

Në periudhën nga prilli deri në maj në Kërçovë u realizua një anketë në kuadër të projektit “Zhvillimi i politikave rinore lokale dhe pjesëmarrja lokale e të rinjve në 12 komuna”, e cila kishte si qëllim që të hulumtojë nevojat dhe problemet me të cilat ballafaqohen të rinjtë në nivel lokal. Në të ishin përfshirë të anketuar nga 15 deri në 29 vjeç. Sipas rezultateve të kësaj ankete nevojat më të theksuara të rinisë në Komunën e Kërçovës, ndaj të cilave duhet të fokusohet këshilli lokal i të rinjve janë :

Transparenca e institucioneve për punën e tyre. Kështu, rinia në Kërçovë ka deklaruar se s’kanë besim në institucionet lokale, nuk janë të informuar për punën e institucioneve lokale, si edhe se nuk janë të informuar për shërbimet që i japin institucionet.

Pjesëmarrja e të rinjve në proceset e vendimmarrjes, si në rang lokal, ashtu edhe nëpër shkolla. Me themelimin e këshillit rinor lokal në Komunën e Kërçovës një prej prioriteteve të të rinjve është plotësuar, dhe mbetet që ky këshill lokal i të rinjve të punojë edhe në përfshirjen e të rinjve në vendimmarrje nëpër shkolla.

Politikat e punësimit të të rinjve janë një prej problemeve ,ë të rëndësishme në nivel lokal. Më shumë se gjysma e rinisë në Kërçovë, përkatësisht 58,8 % janë shprehur pozitivisht se dakordohen plotësisht me konstatimin se problem prioritar është mungesa e trajnimeve që do të përsosnin aftësitë profesionale të të rinjve. Po ashtu, të rinjtë në Kërçovë kanë deklaruar se nuk kanë dijeni mbi politikat për rritjen e punësimit, të mbështetura nga qeveria, përkatësisht masat për vetëpunësim (p.sh. Fonde për fillimin e bizneseve, biznes inkubatorët e të tjera). Për të rinjtë në Kërçovë një problem shumë i rëndësishëm për zgjidhje është edhe benefiti social, që është në shkallë shumë të ulët (favore në institucionet kulturore, transporti publik, si edhe në shërbimet që i shfrytëzojnë).

Në lidhje me çështjet që lidhen me shanset për arsimim, thuajse gjysma e të anketuarve në Kërçovë, janë të mendimit se arsimi i lartë nuk është i prekshëm për të gjithë, ashtu si edhe arsimi joformal, që i përgjigjet nevojave dhe interesave të të rinjve.

Këshilli i të rinjve në Komunën e Kërçovës

Në nivelin e Komunës së Kërçovës, është themeluar këshilli rinor. Këshilli rinor në Kërçovë është pranuar si një trup këshillues i komunës për të rinjtë dhe çështjet rinore. Këshilli ka në përbërje 11 anëtarë, 8 prej të cilëve nga sektori civil, 1 nga unioni gjimnazist, 1 nga unioni studentor, 1 përfaqësues nga radhët e administratës komunale të Komunës Kërçovë, emëruar nga ana e kryetarit të komunës në rolin e koordinatorit të këshillit rinor. Po të njëjtët janë përzgjedhur pas një Apeli publik nga ana e komunës së Kërçovës, emëruar nga ana e këshillit të komunës Kërçovë, me propozim të komisionit adekuat pranë Këshillit të Komunës Kërçovë. Mandati i tyre zgjat dy vjet. Këshilli rinor është themeluar nga ana e Këshillit të komunës Kërçovë, në mbledhjen e mbajtur më 18.06.2015.

Si një faktor i rëndësishëm për përfshirjen e të rinjve në procesin e vendimmarrjes, po e tarsmetojmë në formë integrale qëndrimin e kryetarit të Komunës së Kërçovës, z. Fatmir Dehari : „Dëshiroj që të shpreh falënderimin tim të plotë për rininë e Komunës Kërçovë, e cila në kontinuitet i ka mbështetur projektet e komunës. Derisa, ata tani do të kenë një qasje më të plotë për çdo veprim të ndërmarrë në interes të qytetarëve.“

Në përgjithësi, në komunën e Kërçovës është e domosdoshme aktivizimi i një numri më të madh anëtarësh në organizatat rinore, njohja me të drejtat e tyre dhe shanset për pjesëmarrjen e tyre në vendimmarrje, që është e rëndësishme për ta, si edhe nxitje për angazhimin e rinisë në organizatat rinore për rritjen e vetëdijes tek të rinjtë.

Sidomos ka rëndësi pjesëmarrja në institucione, para së gjithash në Komunën e Kërçovës, në mundësimin e një informimi më të madh të të rinjve, përmes krijimit të kushteve për informimin dhe njohjen direkte të të rinjve me të drejtat e tyre, përfshirja dhe pjesëmarrja e tyre në aktivitetet e komunës. Pa dyshim që e gjithë kjo do të arrihet përmes mbështetjes së trupit të ri të sapoformuar, Këshillit rinor në Kërçovë.

LIKOVË

Profili i të rinjve në Komunën Likovë

Të rinjtë në komunën e Likovës janë pjesë përbërëse dhe e rëndësishme e popullsisë së përgjithshme, duke parë nga aspekti i kategorisë së moshës, përkatësisht nga gjithsej 29.605 banorë, 15.029 janë të rinj të moshës deri në 29 vjeç, që përbëjnë më shumë se 50% të popullsisë ¹¹. Në komunën e Likovës të rinjtë mund që të ndjekin arsimin në shkolla të mesme dhe fillore. Në shkollat fillore numërohen 3.468 nxënës, ndrysa në ato të mesme procesi arsimor ndiqet nga 535 nxënës.

Migrimi i të rinjve përbën një nga problemet më të rëndësishme me të cilin të rinjtë e kësaj komune përballen, përkatësisht pas përfundimit të studimeve të rinjtë kanë gjithnjë e më shumë tendenca që ta braktisin komunën, për shkak të mungesës së perspektivës, për të cilën flet edhe hulumtimi për nevojat e të rinjve, ku rinia e anketuar konstaton se problem prioritar për zgjidhjen që të rinjtë të mos kthehen më në komunë, pas përfundimit të studimeve. Po ashtu i një rëndësie të veçantë është mospasja e mundësive për të lëvizur brenda në komunë, por edhe lidhja me pjesë të tjera të rajonit, që ndikon dukshëm mbi mundësinë për të prosperuar.

Organizimi i të rinjve në Komunën e Likovës

Në komunën e Likovës përpara formimit të këshill lokal rinor nuk ka ekzistuar asnjë lloj strukture organizative, e cila do të përfaqësonte interesat e të rinjve në nivel lokal. Më shpesh të rinjtë merrnin pjesë në aktivitete të dedikuara për të rinj, ndërsa në komunë ka organizata që janë më shumë të fokusuara në aktivitete kulturore dhe sportive. Mungesa e organizatave rinore që punojnë nga të rinjtë për të rinjtë përbën një sfidë të madhe për shoqërinë civile në Likovë.

Sfidat dhe nevojat e të rinjve në Komunën e Likovës

Të rinjtë në komunën e Likovës janë të ballafaquar me një sërë sfidash të ndryshme. Një prej më të rëndësishmeve është në sferën e standardit të jetesës, konkretisht mungesës së mundësive për punë ose kualifikime joadekuate, ashtu si migrimi që përbën një sfidë të rëndësishme për të rinjtë që planifikojnë jetën në komunë dhe ky është një problem që lidhet me mospejsëmarrjen e rinisë në proceset e ndërtimit të politikave të ndryshme që i tangojnë ata.

Këshilli lokal rinor në Komunën e Likovës

Procesi i themelimit të këshillit rinor lokal ecte në disa faza. Pas përfundimit të promovimit të bordit iniciues, po ai punoi në përgatitjen e dokumenteve të nevojshme dhe procedurave për kuvendin themelues. Pas zhvillimit të disa takimeve të punës u shpall një thirrje publike deri tek të gjitha strukturat rinore dhe organizatat që ishin të interesuara që të përfshihen drejt formimit të këshillit rinor. Në ditët e

¹¹Të dhënat janë nga Enti Shtetëror i Statistikave

rrjetëzimit ishin prezent anëtarë nga organizata dhe grupe të ndryshme të shoqatave rinore të cilat po ashtu ishin të inkuadruara edhe në proceset e mëparshme, përkatësisht bordi iniciues dhe bërthama. I hartuan dokumentet e nevojshme për regjistrimin dhe një plan aksionar afatshkurtër për veprim, përkatësisht u votua statusi dhe strukturat e këshillit, të krijuara nga Kuvendi, Bordi drejtues dhe Klubi i të rinjve u definua si trup punues i këshillit, në të cilin mund të bashkëngjiteshin të gjithë të interesuarit e rinj që dëshironin që të realizonin aktivitete lokale.

Pas ditëve të rrjetëzimit vijoi kuvendi themelues, ku ishin prezent që të gjithë të involvuarit e deriatëhershëm, përkatësisht 11 anëtarët e organizatave dhe formave të tjera të shoqërimit rinor, ndërsa u ftuan edhe përfaqësues të vetëqeverisjes lokale. Gjithmonë si sfidë shfaqej pamundësia për informimin gjithëpërfshirës dhe qasjes, për shkak të strukturës së komunës, që ka në përbërje disa fshatra. Pas themelimit këshilli lokal rinor mbajti një pres konferencë. Për këshillin e sapoformuar u informuan edhe institucionet lokale që ishin përfshirë në të gjithë procesin.

Që nga themelimi i këshillit janë zhvilluar disa takime për hartimin e strategjisë lokale rinore, për qëllimin e së cilës kemi vendosur edhe kontakte me pushtetin lokal për konsultime me ta. Një sfidë afatgjatë për këshillin mbetet gjetja e mjeteve për ruajtjen e strukturës dhe thellimin e dialogut strukturor me pushtetin lokal.

STRUGA

Profili i të rinjve të Komunës së Strugës

Sipas të dhënave statistikore të vitit 2013, në Strugë jetojnë 18.461 të rinj të moshës 15-29 vjeçe, 9.391 nga të cilët janë meshkuj, ndërsa 9.070 janë femra.

Të rinjtë arsimin në kuadër të komunës e fillojnë në dy shkollat fillore, në të cilat në vitin shkollor 2013/2014 kanë mësuar 5865 nxënës, në tre gjuhë, ndërsa më vonë ato kanë mundësi për të vazhduar gjimnazin ose shkollën e mesme profesionale, e cila përfshin gjashtë degë profesionale, ndërsa në vitin shkollor 2013/2014 mësim pranë kësaj shkolle kanë ndjekur 3071 nxënës. Përveç shkollave shtetërore, në Komunën e Strugës funksionojnë edhe dy shkolla private. Pas mbarimit të arsimit të mesëm, të rinjtë mund të vazhdojnë mësimin në dy institucionet e arsimit sipëror, më saktësisht të ndjekin studimet e disperzuara të Fakultetit Juridik dhe Fakultetit Ekonomik ose të ndjekin studimet në fakultetin privat.

Organizimi rinor në Komunën e Strugës

Organizatat e të rinjve që janë angazhuar në fushën e zhvillimit të të rinjve dhe përgatitjes së politikave rinore të komunës, që merren vetëm me këtë fushë, janë shumë të pakta në numër. Ekzistojnë organizata, të cilat përveç tematikave të tjera, merren edhe me të rinjtë, por ato në rastin konkret nuk janë në gjendje për të përmirësuar në një masë më të madhe pozicionin e të rinjve.

Një numër i caktuar organizatash janë angazhuar në mënyrë konstante në fushën e të rinjve dhe përgatitjes së politikave rinore, duke qenë pjesëmarrës aktivë në konsultimet me komunën dhe në përgatitjen e dokumenteve strategjike për të rinjtë.

Gjatë periudhës së kaluar nuk është formuar një shoqatë më e rëndësishme e të rinjve, deri në ngritjen e iniciativës për formimin e Këshillit të të rinjve, në kuadër të të cilës u përfshinë rreth 15 organizata rinore, organizata për të rinjtë dhe një pjesë e rinisë partiake.

Politikat rinore në Komunën e Strugës

Përgatitja e politikave rinore në Komunën e Strugës është një proces që ka filluar të lëviz gjatë dy viteve të fundit me një intensitet më të madh dhe me përgatitjen e dokumenteve zyrtare me të cilat trajtohen të rinjtë dhe politikat rinore.

Gjatë dy viteve të fundit komuna, në bashkëpunim me sektorin joqeveritar dhe nëpërmjet takimeve konsultative me të rinjtë, përgatiti Strategjinë e të rinjve të Komunës së Strugës. Pas përgatitjes së strategjisë, po nëpërmjet këtij procesi, u përgatiti edhe Plani aksionar i veprimit.

Në një mënyrë të ngjashme u përgatitën Strategjia e arsimit dhe Strategjia e bashkëpunimit me sektorin joqeveritar, strategji këto të cilat përfshijnë të rinjtë dhe politikat rinore nëpërmjet procesit të implementimit.

Megjithëse dokumentet në fjalë tashmë janë përgatitur dhe votuar nga ana e Këshillit të komunës, implementimi i tyre për momentin nuk ka filluar.

Komuna e Strugës është duke bërë përpjekje të caktuara, por ato nuk mjaftojnë për të vënë në lëvizje procesin e zbatimit të strategjisë dhe planet aksionare në praktikë.

Për të përmirësuar gjendjen e përgjithshme një vëmendje më e madhe i duhet kushtuar formimit të Këshillit rinor dhe definimit të sektorit të të rinjve në Komunën e Strugës, e cila ka për qëllim të vetëm të rinjtë dhe politikat rinore.

Sfidat me të cilat ballafaqohen të rinjtë e Komunës së Strugës

Problemet e arsimit (formal dhe joformal) të rinjtë i theksojnë si probleme prioritare që duhen zgjidhur në çdo komunë, që do të thotë se nuk bën përjashtim as Komuna e Strugës. Pikë së pari, theksohet arsimi sipëror dhe vlerësimet sipas të cilave opsionet e ofruara të arsimit sipëror janë shumë të pakta dhe për këtë arsye të rinjtë vendosin të vazhdojnë studimet jashtë territorit të komunës. Sipas kësaj analize, të anketuarit vlerësojnë se jo çdokush që dëshiron të vazhdojë arsimin sipëror (71%), është në gjendje të vazhdojë arsimin e lartë, që sipas të gjitha gjasave ka të bëjë me gjendjen materiale të të rinjve të kësaj komune. Në rast se të rinjtë do të vendosin të mbarojnë arsimin me mbarimin e shkollës së mesme, problemet fillojnë në aspektin e mundësive që ofrohen për arsimin profesional, më saktësisht nuk ofrohen mundësi të mira për zhvillimin e kurseve të arsimit profesional (42.9%). Për sa i përket arsimit joformal, të anketuarit vlerësojnë se arsimi joformal është i pranishëm në më shumë forma në kudër të komunës, ndërsa të anketuarit (57.1%) vlerësojnë se arsimi joformal nuk mjafton për të ndihmuar të rinjtë për të gjetur punë më lehtë.

Papunësia shfaqet si problemi më i madh i Komunës së Strugës dhe është e pranishme në të gjithë territorin e vendit. Papunësia e të rinjve ndikon direkt edhe në cilësinë e jetës. Për këto arsye të rinjtë vendosin të largohen nga vendi. Analizat përkatëse kanë vërtetuar se 85.7% vlerësojnë se nuk ofrohen kushte të mira.

Përveç problemeve me papunësinë, të rinjtë ballafaqohen edhe me sfidat e jetës së përditshme. Skena kulturore çdo vit gjithnjë e më shumë është duke humbur luftën e dominimit sepse ngjarjet që ndodhin janë shumë të pakta dhe vizitohen shumë pak nga të rinjtë, pa dallim të cilësisë dhe programit të ofruar. Në këtë kontekst 85% vlerësojnë se oferta e shfaqjeve teatrale është shumë e dobët, projeksionet e filmave janë shumë të rralla (92%), ndërsa ekspozitat gjithashtu nuk janë të shpeshta (71%).

Këto janë sfidat më të mëdha me të cilat duhet të merret këshilli lokal i të rinjve të Komunës së Strugës dhe vetë komuna për të përmirësuar gjendjen e të rinjve në nivel lokal.

Këshilli i të rinjve të Komunës së Strugës

Formimi dhe struktura e Këshillit të rinjve përfshin të gjitha organizatat rinore dhe organizatat e të rinjve, si dhe rininë partiake, unionet e shkollave të mesme dhe unionet studentore që plotësojnë kushtet e anëtarësimit në këtë këshill, të parapara me Statutin. Formimi dhe struktura e këshillit gjithashtu përfshijnë edhe komunën nëpërmjet një organi përfaqësimi ose sektorit që merret me të rinjtë.

Organi më i lartë i Këshillit të të rinjve, që është paraparë me Statutin e tij, është kuvendi, të cilin e përbëjnë përfaqësues të të gjitha organizatave anëtare të Këshillit.

Me administrimin e organizatës gjatë intervalit kohor midis dy seancave të kuvendit të Këshillit të të rinjve të Komunës së Strugës, merret Bordi drejtues, në të cilin marrin pjesë tre anëtarë, midis të cilëve gjenden kryetari dhe drejtori ekzekutiv, me të drejtë vote. Me Statutin e Këshillit të të rinjve të Komunës së Strugës është paraparë që mandati i anëtarëve të Bordit drejtues të vazhdojë për dy vjet, me të drejtë rizgjedhjeje, të cilën e bën Kuvendi.

Kryetari zgjidhet nga Kuvendi, me mandat prej dy vitesh dhe mundësi për t'u zgjedhur edhe njëherë në detyrë. Ai zbaton vendimet e Kuvendit dhe Bordit drejtues.

Drejtori ekzekutiv gjithashtu zgjidhet nga Kuvendi, me mandat prej dy vitesh dhe mundësi për t'u rizgjedhur edhe një herë. Drejtori ekzekutiv zbaton vendimet e Kuvendit dhe Bordit drejtues.

Këshilli i të rinjve zhvillon aktivitetet e tij nëpërmjet një organi ekzekutiv që caktohet nga Drejtori ekzekutiv dhe atij i ndihmojnë koordinatorët dhe asistentët e programit, nëpërmjet pozicioneve dhe sektorëve specifikë.

Anëtarët e organit ekzekutiv mund të jenë edhe në marrëdhënie të rregullta pune dhe mund të zgjidhen në një konkurs të hapur nga ana e Bordit drejtues.

Funksionimi dhe struktura e brendshme e organit ekzekutiv rregullohet me një akt të veçantë, të cilin e miraton Bordi drejtues.

TETOVË

Komuna e Tetovës¹²:

„Politikat e Komunës së Tetovës kanë për qëllim ndërtimin e një shoqërie demokratike në të cilën të rinjtë do të përfshihen në procesin e marrjes së vendimeve dhe procesin e përpilimit të politikave rinore. Të rinjtë do të jenë bartësit dhe do të ballafaqohen me të gjitha sfidat e deritanishme që rrjedhin nga periudha e gjatë e tranzicionit, e cila në një farë mënyre nuk na mundësoi të zhvillohet dhe implementohet një koncept modern i përfshirjes së të rinjve në shoqëri dhe dialogun social. Në ditët e sotme, me strategjinë e re rinore dhe vullnetin e mirë që ka për qëllim formimin e këshillit të të rinjve, ne si komunë duam të jemi pjesë e politikës rinore proaktive e cila do të sigurojë mundësi të reja për të rinjtë, të cilët do të jenë në gjendje të theksojnë vlerat e tyre demokratike, kulturore dhe kreative.

Komuna e Tetovës tashmë ka miratuar strategjinë e të rinjve për periudhën 2015-2019, që filloi të realizojë qëllimet e aktiviteteve të veta në fushën e sportit dhe kulturës. Gjithashtu, në proces e sipër është edhe formimi i Këshillit lokal të të rinjve, i cili është miratuar nga ana e Këshillit të Komunës, por procesi i zgjedhjes së anëtarëve dhe funksionimi i tij do të fillojë nga shtatori, me fillimin e vitit shkollor.

Ne besojmë se masat që jemi duke i ndërmarrë do të japin rezultate dhe të rinjtë do të bëhen pjesë e të gjitha proceseve që i trajtojnë ato dhe do të ndihmojnë për zhvillimin e Komunës së Tetovës dhe gjendjes së të rinjve në tërësi. Në këtë mënyrë Komuna e Tetovës do të jetë një vend më i mirë për të jetuar në përgjithësi dhe një vend më i mirë për të rinjtë“.

Profili i të rinjve të Komunës së Tetovës

Sipas të dhënave të publikuara nga ana e Entit shtetëror të statistikës në vitin 2013, janë regjistruar 23.371 të rinj të moshës 15-29 vjeçe.

Mosha:	Meshkuj:	Femra:	Totali:
15-19 vjet	3 803	3 553	7 356
20-24 vjet	4 225	3 924	8 149
25-27 vjet	2 465	2 379	4 844
28-29 vjet	1 551	1 471	3 022

Sipas të dhënave më të reja të Qendrës së punësimit në Tetovë, në qershor të vitit 2015 janë regjistruar 13.427 persona të papunë, 3.199 nga të cilët janë të rinj të moshës 15-29 vjeçe.

Arsimi i detyrueshëm në Komunën e Tetovës zhvillohet në 12 shkolla fillore qendrore, 9 shkolla rajonale, 1 shkollë shtetërore fillore e muzikës dhe 5 shkolla të mesme. Sipas të dhënave të viteve 2014/2015, shkollën e mesme e kanë ndjekur 9816 nxënës, ndërsa në shkollat e mesme janë regjistruar gjithsej 8826 nxënës. Në kuadër të 5 shkollave shtetërore gjenden gjimnazi „Kirill Pejçinoviç“, tre shkollat e mesme profesionale „Nikolla Shtejn“, „Mosha Pijade“ dhe „Gjoce Stojčevski“ dhe shkolla ekonomike „8 Shtatori“. Përveç shkollave të mesme shtetërore, në rajonin e Tetovës janë hapur edhe dy shkolla të mesme private, „Woodrow Wilson School“ në fshatin Bërvenicë dhe Kolegji „Jahja Qemal“ në fshatin Bogovinjë. Në Tetovë funksionojnë dy universitete, Universiteti Shtetëror i Tetovës dhe Universiteti i Evropës Juglindore (UEJL). Të dhënat e fundit të Entit shtetëror të statistikës në vitin 2013 tregojnë që nga Maqedonia janë shpërngulur 114 të rinj.

Mosha:	Meshkuj:	Femra:	Totali:
15-19 vjet	/	4	4
20-24 vjet	1	56	57
25-29 vjet	7	46	53

¹²Deklarata është dhënë për nevojat e këtij publikimi

Sfidat e të rinjve të Komunës së Tetovës

Të rinjtë në Tetovë ballafaqohen me sfida specifike, duke pasur parasysh fuqinë e tyre socio-ekonomike dhe kushtet politike të bashkësisë së tyre. Në vitin 2015 u zhvillua një hulumtim, më saktësisht një pyetësor në kuadër të projektit “Zhvillimi i politikave rinore lokale dhe pjesëmarrja lokale e të rinjve në 12 komuna” për detektimin e nevojave të të rinjve. Me këtë rast të rinjtë patën mundësinë me plotësimin e pyetësorit përkatës të theksojnë sfidat kryesore që duhen trajtuar menjëherë, për t’u përmirësuar të njëjtat. Si probleme më relevante që duhen trajtuar nga ana e komunës dhe nga ana e Këshillit lokal të të rinjve janë veçuar tre problemet në vijim:

Të rinjtë largohen nga komuna sepse nuk janë të kënaqur me kushtet e jetesës që i ofron vetë komuna.

Të anketuarit u shprehën se të rinjtë zakonisht largohen nga komuna sepse nuk janë të kënaqur me kushtet e jetesës që i ofron ajo. Mbi 80% të të anketuarve vlerësojnë se në rastin konkret kemi të bëjmë me një problem relevant për të cilin duhet kërkuar zgjidhje. Për Këshillin lokal të të rinjve kjo gjendje do të jetë një sfidë për t’i mësuar nevojat e të rinjve të Komunës së Tetovës dhe për të filluar përmirësimin e kushteve të jetesës.

Të rinjtë e kanë shumë të vështirë të sigurojnë një vendbanim.

73% të të anketuarve janë përgjigjur se një problem i madh i të rinjve është sigurimi i vendbanimit. Ky problem i të rinjve u theksua edhe në nivel nacional dhe jo vetëm në Komunën e Tetovës, që mund të ketë lidhje me papunësinë e madhe, e cila ndikon që të rinjtë të kenë një pavarësi me nivel të ulët për ndërtimin e vendbanimit të tyre.

Të rinjtë NUK përfshihen në procesin e marrjes së vendimeve në institucionet lokale.

68% të të anketuarve vlerësojnë se të rinjtë nuk janë përfshirë në proceset e marrjes së vendimeve. Ky problem ka filluar të trajtohet me iniciativën e madhe që është ngritur nga ana e shoqatave rinore (Këshilli i iniciatorëve) për formimin e Këshillit lokal të të rinjve, i cili do të jetë një përfaqësues i të rinjve, duke u kujdesur për problemet e tyre dhe duke marrë pjesë në procesin e marrjes së vendimeve.

Përveç këtyre tre problemeve kryesore, të cilat u theksuan nga të rinjtë dhe u vlerësuan si probleme prioritare që duhen zgjidhur, ato gjithashtu theksuan edhe disa probleme të tjera, të cilat sipas përqindjes së fituar gjithashtu janë me shumë rëndësi.

Në listën e problemeve prioritare që duhen zgjidhur u gjetën edhe problemet në vijim:

- Të rinjtë nuk kanë vullnet të mjaftueshëm dhe janë shumë të pakënaqur;
- Të rinjtë nuk gëzojnë përfitime sociale (për shembull, zbritje në institucionet kulturore, transportin publik dhe shërbimet që i përdorin);
- Të rinjtë NUK janë përfshirë në procesin e marrjes së vendimeve në shkollat;
- Ekziston mungesa e fushave sportive për të gjitha llojet e sportit;
- Të rinjtë braktisin komunën për të gjetur punë;
- Në komunën time mungojnë shtegje biçikletash;
- Nuk ndihen i/e sigurtë në çdo pjesë të komunës sime;
- Të rinjtë shumë shpesh luajnë lojëra fati (bastore, kazino, bingo);
- Organizatat rinore dhe organizatat e të rinjve në Komunën e Tetovës

Për momentin në Tetovë janë regjistruar 190 shoqata civile. Shoqatat më të njohura që drejtohen nga të rinjtë ose për të rinjtë, që vazhdimisht trajtojnë politikatat ose aktivitetet rinore janë: “Forumi rinor arsimor – FRA”, “Multikultura”, “CBC LOJA”, “Instituti i zhvillimit të bashkësisë - IZHB”, “ADRR SONCE”, “Instituti alternativa liberale”, “Forumi i femrës”, “Hendimak”, “LGBT Junajted Tetovë”, “Aleanca rinore - Tetovë” e të tjera.

Gjithashtu, për momentin ekzistojnë edhe disa rrjete ose iniciativa që drejtohen nga të rinj dhe kanë një qëllim të përbashkët. Shembull i një iniciative të këtij lloji është iniciativa “RESTART”, e cila ka për qëllim të bëjë rekonstruimin e qendrës sportive në Tetovë. Iniciativën “Tetova në biçikletë” e përbëjnë entuziastë të rinj dhe aktivistë civil, të cilët bëjnë përpjekje për të bërë ndryshime në qytetin e tyre. Në këtë kontekst mund të përmendet edhe iniciativa “Bashkë kundër ndotjes së Tetovës”, e cila bën përpjekje për një ambient jetësor më të shëndetshëm dhe më të mirë. Iniciativat në fjalë para së gjithash drejtohen nga të rinj, përfaqësues të organizatave të ndryshme joqeveritare dhe individë të ndryshëm. Për sa i përket iniciativës së formimit të Këshillit lokal të të rinjve, në të marrin pjesë përfaqësues të shoqatave civile, përfaqësues të shkollave të mesme, studentë, përfaqësues të rinisë partiake, përfaqësues të shoqatave kulturorë-artistike dhe mediat. Kjo iniciativë ka për qëllim formimin e Këshillit lokal të të rinjve të Tetovës, si një mekanizëm që do të mundësojë pjesëmarrjen e të rinjve në proceset e vendimmarrjes në nivel lokal.

Organizatat e të rinjve, në kuadër të programeve të tyre, merren me rritjen e pjesëmarrjes së të rinjve në procesin e marrjes së vendimeve lidhur me çështjet që i tangojnë. Të rinjtë një kohë të gjatë gjenden në margjinat e ndodhive shoqërore dhe pikërisht për këtë arsye lind nevoja për një përfaqësim më të mirë dhe përfshirjen e tyre në ndodhitë shoqërore-politike. Pjesa më e madhe e politikave që kanë të bëjnë me të rinjtë zhvillohen në kuadër të fushave të tjera, siç janë arsimi, punësimi dhe shërbimet sociale. Për këtë qëllim nevojitet një qasje sektoriale me të cilën politika do të fokusohet me problemet me të cilat ballafaqohen të rinjtë dhe jo si deri më tani, çështjet rinore të trajtohen në kuadër të politikës arsimore, politikës sociale etj. Gjithashtu, megjithëse ekzistojnë një numër i caktuar dokumentesh strategjike me interes për të rinjtë, mungon implementimi i tyre i drejtë dhe kontrollimi i suksesit të arritur. Pjesëmarrja e të rinjve në përgatitjen dhe marrjen e politikave të këtij lloji është me rëndësi esenciale sepse të rinjtë dinë më së miri për çfarë kanë nevojë.

Politikat e të rinjve në Komunën e Tetovës

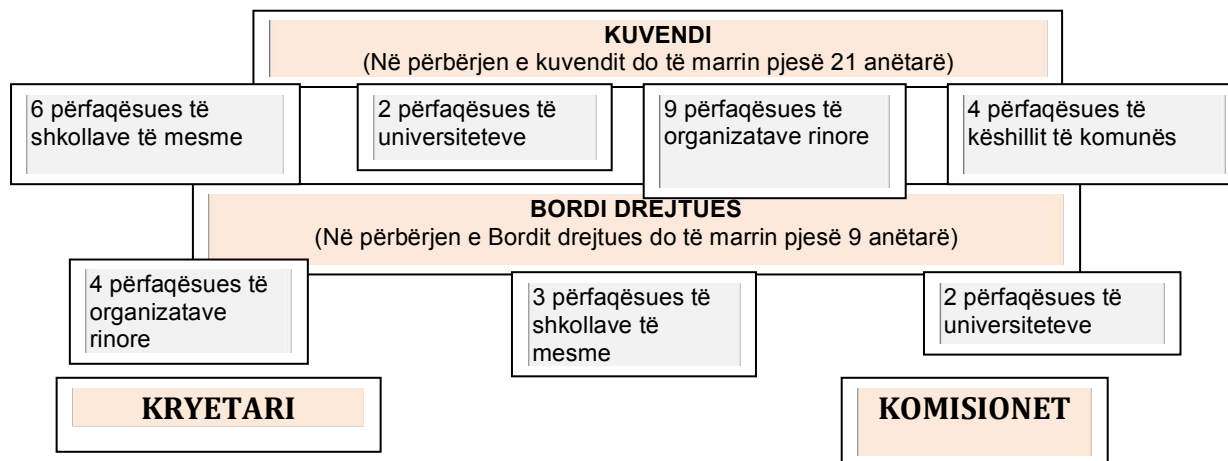
Si në nivel nacional, po ashtu edhe në nivel lokal, politikatat e të rinjve duhen afruar me vetë të rinjtë dhe duhet të pasqyrojnë realisht nevojat e tyre. Gjatë marrjes së politikave rinore duhet siguruar përfshirja e të rinjve nëpërmjet mekanizmave që do të miratohen nga vetë komuna dhe që do të jenë në përputhje me praktikatat më të mira komparative. Mekanizmat e këtij lloji do të shërbejnë për sigurimin e pjesëmarrjes së të rinjve në proceset e marrjes së vendimeve në nivel lokal. Një nga këto mekanizma është formimi i organeve të përfaqësimit të të rinjve, që do të njihen në bashkësinë lokale. Vetë institucionet e vetëqeverisjes lokale mund të japin kontribut në aspektin e përgatitjes së politikave rinore me hapjen e tyre për bashkëpunim me organizatat e të rinjve dhe me ngritjen e iniciativave dhe aktivitetëve të përbashkëta. Në fillim të muajit maj të vitit 2014, Komuna e Tetovës filloi procesin e përgatitjes së Strategjisë lokale të të rinjve për periudhën e viteve 2015-2019, bashkë me Planin aksionar njëvjeçar për implementimin e strategjisë në vitin 2015.

Bartësit kryesorë të iniciativës për përgatitjen e Strategjisë lokale të të rinjve ishin vetë të rinjtë, në bashkëpunim të drejtpërdrejtë me Sektorin e aktivitetëve publike pranë Komunës së Tetovës. Procesi i përgatitjes së strategjisë zhvillohet me mbështetjen e Agjencisë së të rinjve dhe sportit dhe Programit të zhvillimit të Kombeve të Bashkuara, ndërsa realizimi i tij u ndihmua nga anëtarët e Qendrës së

vullnetarëve në Shkup. Strategjia në fjalë u miratua më 29.01.2015. Deri më tani kanë filluar dhe janë realizuar aktivitete në fushën e kulturës dhe sportit¹³

Komuna e Tetovës është e hapur për bashkëpunim dhe për momentin është i hapur procesi i konsultimeve me të rinjtë për formimin e Këshillit lokal të të rinjve, si një organ përfaqësimi i të rinjve në nivel lokal.

Struktura e këshillit do të jetë si në vijim:

¹³Strategjia akoma nuk është publikuar për opinionin.

ÇAIRI

Komuna e Çairit, megjithëse është komuna më e vogël sipas sipërfaqes në të cilën shtrihet, është një nga komunat më të populluara në Maqedoni. Çairi shtrihet në një sipërfaqe prej 3,52km², ndërsa në një metër katror jetojnë 18,400 banorë, që do të thotë se në Çair jetojnë rreth 65,000 banorë ose 3,2% të numrit të përgjithshëm të popullatës së vendit. Sipas moshës, në Çair rreth një e katërta e popullatës së përgjithshme janë të rinj të moshës 15-30 vjeçe, që do të thotë se kësaj kategorie i takojnë 15,624 banorë.

Komuna e Çairit është një bashkësi multikulturore dhe multietnike. Sipas të dhënave të regjistrimit të fundit të vitit 2002, në Komunën e Çairit jetojnë 36,921 shqiptarë (57%); 15,628 maqedonas (24,13%); 4,500 turq (6,95%); 3,083 romë (4,76%); 2,950 boshnjakë (4,55%); 621 serbë, (0,96%); 78 vllëh (0,12%) dhe 992 përfaqësues të bashkësive të tjera etnike (1,53%). Në Komunën e Çairit gjuhë zyrtare janë shqipja, maqedonishtja dhe gjuha turke.

Komuna e Çairit, si pjesë e komunave në përbërje të Qytetit të Shkupit, ka kompetenca në arsimin fillor dhe në institucionet e arsimit të të rriturve. Megjithatë, në territorin e kësaj komune funksionojnë institucione arsimore me karakter të ndryshëm, që plotësojnë nevojat e banorëve të komunës. Në Komunën e Çairit funksionojnë 8 shkolla fillore, 1 shkollë e mesme dhe 3 universitete. Pjesa më e madhe e banorëve të Çairit (95,63%) kanë mbaruar një nivel të caktuar arsimi ose janë duke u arsimuar për momentin, 41,65% prej tyre janë me arsim fillor, 35,07% janë me arsim të mesëm, ndërsa 5,37% e popullatës janë me arsim të lartë.

Profili i të rinjve të Komunës së Çairit

Forumi rinor arsimor dhe Qendra e dialogut ndërkulturor në prill dhe maj të vitit 2015, zhvilluan një hulumtim interneti për të identifikuar problemet dhe prioritetet e të rinjve të Komunës së Çairit. Sipas të dhënave të këtij hulumtimi, të rinjtë e Komunës së Çairit vlerësojnë se problemet më të madha që prekin të rinjtë janë gjendja ekonomike, papunësia dhe mosinformimi i të rinjve me mundësitë e punësimit të tyre.

Mundësia për të siguruar vetë vendbanimin e tyre është problem me të cilin ballafaqohen 86,6 të të rinjve të Komunës së Çairit, për të cilët ky problem është një çështje prioritare që duhet zgjidhur. Papunësia e të rinjve gjithashtu është një problem i madh me të cilin ballafaqohen të rinjtë në nivel nacional, përfshirë edhe të rinjtë nga Çairi. Rreth 88% të të rinjve, plotësisht ose pjesërisht janë dakord se për momentin nuk zhvillohen aktivitete të cilat mund të ndihmojnë rritjen e nivelit të punësimit të të rinjve, ndërsa këtë problem e vlerësojnë si një çështje prioritare që duhet zgjidhur. Indikatorë të tjerë të gjendjes së dobët ekonomike të të rinjve janë edhe perceptimet e tyre lidhur me përfitimet sociale që u ofrohen dhe perceptimet lidhur me zbritjet për shfaqjet e kinemasë dhe shfaqjet teatrale, transportin etj. Për mendimin e të rinjve këto çështje duhen vendosur midis prioriteteve të pushtetit lokal.

Përfshirja nga proceset e vendimmarrjes veçohet si një problem edhe nga të rinjtë që jetojnë në Komunën e Çairit. Rreth 80% të të rinjve vlerësojnë se përfshirja e të rinjve në proceset e këtij lloji është një nevojë dhe prioritet që duhet trajtuar me seriozitet. Më saktësisht, të rinjtë vlerësojnë se duhet të përfshihen në vendimmarrjen në shkollat dhe institucionet lokale, lidhur me çështjet që i tangojnë të njëjtat. Gjithashtu, sipas të dhënave të anketës që ka të bëjë me opinionin publik të të rinjve, që u zhvillua nga ana e të rinjve në Çair, të cilët ishin pjesë e iniciativës për formimin e Këshillit të të rinjve të kësaj komune, 100% të të rinjve u shprehën se mbështesin idenë për formimin e Këshillit lokal të të rinjve.

Profili i organizatave rinore të Komunës së Çairit

Në Komunën e Çairit funksionojnë një numër i madh shoqatash civile, midis të cilave gjenden edhe organizatat rinore, organizatat që punojnë për të rinjtë por edhe strukturat rinore joformale. Gjithashtu, në Çair funksionojnë edhe lidhje studentësh, grupe tifozësh dhe shoqata kulturoro-artistike, në të cilat marrin pjesë të rinjtë e kësaj komune. Organizatat që janë pjesë e komunës merren me aktivitete të

ndryshme, kanë misione të ndryshme veprimi dhe interesa të ndryshme që kanë të bëjnë me të rinjtë dhe politikatat e komunës.

Organizatave që veprojnë në Çair ofrojnë shumë trajnime dhe mundësi të tjera që kanë të bëjnë me arsimin joformal të anëtarëve të tyre dhe merren me ngritjen e nivelit të kulturës, ekologjisë, bashkëjetesës ndëretnike dhe politikatat rinore dhe politikatat e arsimit.

Sipas të dhënave të Komunës së Çairit, organizatat rinore që funksionojnë në territorin e komunës ballafaqohen me vështirësi për të gjetur fonde, sidomos fonde për sigurim zyrash dhe për shpenzimet e regjisë, probleme këto që kanë të bëjnë me karakterin e tyre jofitimprurës.

Politikatat rinore në nivel lokal

Megjithëse Komuna e Çairit nuk ka dokumente që rregullojnë punën dhe komunikimin me të rinjtë, ajo zhvillon aktivitete me të cilat bën përpjekje për të përfshirë të rinjtë në punën e saj dhe për të qenë më e hapur ndaj të rinjve.

Komuna e Çairit në vitin 2013, në kuadër të bashkëpunimit me Fondit ndërkombëtar të artit dhe muzikës, në objektin e komunës kompletoi dhe u dha organizatave joqeveritare për përdorim 10 ambiente dhe një ambient të përbashkët të kompletuar me pajisje multimediale. Ambientet në fjalë komuna i mundësoi pa pagesë. Qëllimi i këtij aktiviteti, i cili është një shembull që duhet përshëndetur është mbështetja e sektorit joqeveritar në kuadër të Komunës së Çairit, por edhe intensifikimi i bashkëpunimit midis sektorit civil dhe komunës.

Për momentin në Komunën e Çairit nuk funksionon një sektor ose njësi e veçantë për të rinjtë ose një person që do të trajtonte problemet dhe prioritetet e të rinjve. Në kuadër të këshillit të komunës së Çairit funksionojnë dy komisione, ai i kulturës dhe arsimit dhe Komisioni i të rinjve dhe sportit, që merren me çështjet e të rinjve.

Dhënia e ambienteve të komunës për nevojat e organizatave rinore flet për përkushtimin e punës dhe prioritetin që ua jep komuna të rinjve. Shpresojmë se ky përkushtim do të vazhdojë edhe në të ardhmen dhe do të rezultojë me ndryshime pozitive në cilësinë e jetës së të rinjve që jetojnë në Komunën e Çairit.

Struktura dhe forma e Këshillit

Në kuadër të Ditëve të lidhjes në rrjet, që u organizuan nga Këshilli i iniciatorëve për formimin e Këshillit lokal të të rinjve të Komunës së Çairit, strukturat rinore të kësaj komune u takuan dhe diskutuan lidhur me strukturën dhe formën e Këshillit të të rinjve. Këshilli i të rinjve i Komunës së Çairit do të jetë një organ i njohur nga komuna, me mundësi që në të ardhmen anëtarët e Këshillit të të rinjve të marrin pjesë në organet e Këshillit të komunës, sidomos në ato që diskutojnë çështjet e të rinjve, siç janë arsimi, sporti dhe kultura.

Sipas statutit që u përgatit gjatë Ditëve të lidhjes në rrjet nga ana e strukturave rinore të Komunës së Çairit, organe të Këshillit të të rinjve do të jenë Kuvendi, Bordi drejtues dhe Komisioni i verifikimit. Kuvendi është organi më i lartë i Këshillit të të rinjve, ndërsa anëtarët e tij do të takohen të paktën dy herë në vit. Bordi drejtues në strukturën e tij do të ketë 9 anëtarë, të cilët do të zgjidhen nga përfaqësuesit e Kuvendit, 5 nga të cilët do të jenë përfaqësues të organizatave rinore dhe strukturave të tjera, ndërsa 2 anëtarë do të jenë përfaqësues të rinisë politike. Ndërkaq, nga radhët e Bordit drejtues do të zgjidhet kryetari, i cili do të përfaqësojë dhe prezantojë Këshillin lokal të të rinjve.

Inclusive Youth participation in Diverse Communities

Kumanovo
October 2015